

Kürt Siyasetine Dair Mülâhazalar

Sosyalist Yaklaşımın Tutarsızlığı ve Daha Fazlası

Dr. Abdulkadir Turan

İstanbul 2022

İçindekiler Tablosu

Dindarlara yönelik saldırıların zihniyeti...	4
PKK'NİN DÜŞÜNCE YAPISI	4
İNSAN MAYMUNDAN GELİYOR.....	5
DİN AFYONDUR	5
“ALLAH” BİR ARAP YARIMADASI TASARIMIDIR	5
HZ. ÂDEM KISSASI SÖYLENCEDİR PEYGAMBERLİK YOKTUR.....	5
AHİRET YOKTUR	6
İSLAMİYET BİR BEDEVİ ARAP ÇIKIŞIDIR	6
İSLAM'I ANCAK KENDİSİ TASFİYE EDEBİLİRİMİŞ!	7
NAMAZ TİYATRODUR KURBAN VAHŞET	7
Örgütlü muhbirlik.....	7
Suriye probleminde gerçeklerle yüzleşmek.....	10
ENDİŞELİLERİN İTTİFAKI	11
BATI'DAN KAYNAKLANAN SORUNLARI BATI ÜZERİNDEN ÇÖZMENİN BEDELİ.....	11

SURİYE PROBLEMİNİN BAŞLANGIÇ NOKTASI	12
Avcı Kekliği Sosyalistler	13
SOSYALİZM, KAPİTALİZME DÜŞMAN MIDIR?	14
BU GERÇEKLE BİRLİKTE SORALIM:	15
SOSYALİZMİN İSLAM DÜNYASINDAKİ ROLÜ.....	15
HDP NEDEN BAZI DİNDAR TİPLERLE RESMİ DİN GÖREVLİLERİNİ ADAY YAPTI?	17
‘KÜRT’ ULUSAL SOLUNUN KENDİSİYLE YÜZLEŞMESİ	19
“Kürt sağı” problemi	21
“KÜRT SAĞI” NE DEĞİLDİR?	21
KÜRT SAĞI NEDİR?	22
NEDEN BAŞARILI OLAMADILAR?.....	22
BARZANÎ ENGELİ	23
Kürt sorununun “sorunu”	23
PKK’NİN BOLŞEVİK TEK PARTİCİLİĞİ	24
İMKÂNI FIRSATA DÖNÜŞTÜRMEK.....	25
İMRALI ÜZERİNDEN YENİ BİR HİYERARŞİ	25
ÜÇÜNCÜ GÖZ.....	26
Onlar insanlığın nöbetini tutuyorlardı	26
BU ÇAĞDA MUZAFFER OLMAK!.....	27
KENDİNE OY VERMEK!	29
Yeniden “Çözüm Süreci”	31
ULUSLARARASI GÜÇLERİN ÇÖZÜM SÜRECİ YAKLAŞIMI	31
YENİ BİR ÇÖZÜM SÜRECİ.....	33
Diyarbakır fethi: Hürriyet bayramımız	34
DİYARBAKIR’IN FETHİ VE HZ. ÖMER (RA) SEVGİSİ.....	36
BİZ İSLAM’LA VAR OLDUK	37
İslam’ın fetih karakteri, Diyarbakır’ın fethi ve “Karşı fetih”	39
DİYARBAKIR’IN FETHİ... ..	39
İSLAM ORDUSU DİYARBAKIR ÖNÜNDE	39
AMED BÖYLE EL DEĞİŞTİRME GÖRMEMİŞTİ	40
“KARŞI FETHİ” ANLAMAK	41
“KARŞI FETHİ” SADECE FİZİKÎ ALANDA GÖRMEK	41
İSLAM FETHİNİN HATIRDA TUTULMASI	42
Suriye Kürtleri gerçeği.....	42
KİMDİR SURİYE KÜRTLERİ?.....	45
DEĞİŞİMİ GÖRMEK GEREK	47
Kürtlerin İslamî kimliğinin imhası.....	49
İSLAMÎ KİMLİĞE YÖNELİK TEHDİDİN ÖLÇÜTÜ.....	50

İSLAMÎ KİMLİK KARŞITLIĞININ SIRLI YANLARI	50
KÖY KOMÜNLERİ PROJESİ	51
KÜRT KİMLİĞİ İLE PKK'NİN ÖZDEŞLEŞTİRİLMESİ	52
Newroz gerçeği ve ulusalcı gericilik	52
NEWROZ'U KİM KUTLUYOR?	53
NEDİR BU İŞİN ASLI?.....	54
MİLLİYETÇİLİK EN SON KÜRTLERE İHRAÇ EDİLDİ.....	54
Şarkiyatçı bakış ve provokasyon	55
TÜRKİYE`NİN EN DOĞUSUNA BATI`NIN EN BATISINDAN BAKMAK	56
OLAYLARI PROVOKASYONLA İZAH ETMEK.....	58
ŞARKİYATÇILIĞIN “ŞARKÇI”LIĞA UYARLANMASI.....	60
“ŞARK”IN SOLCULAŞTIRILMASI YA DA “SOYSUZLAŞTIRILMASI”	62
1980 SONRASI: PKK VE TÜKENİŞ.....	62
Sosyalizmin Dersim asimilasyonu	64
1937-1938 YILLARI SONRASI ALEVİ-MÜSLÜMAN KİMLİĞİ.....	64
SOSYALİZM DERSİMLİLERİ ASİMİLE ETMEK İÇİN KULLANILDI.....	65
ALEVİLERİN ÖNÜNE KONAN ÇAĞDAŞ KİMLİK.....	66
1991 sürecine dönüş mü?.....	67
Kürtleri sosyalistlere mahkûm etmek	69
SOSYALİSTLER VE KÜRTLER.....	69
KONUNUN ARKA PLANI	71
Modernleşmenin geri yüzü!.....	71
HER ŞEY KÜRESEL DEĞİŞİMİN SONUCU MU?	72
DEVLETİN İMKÂNLARI MODERNİZM İÇİN KULLANILDI	73
SOSYALİST ÖRGÜT MODERNİZMİ “KUTSALLAŞTIRDI”	73
Sosyalist yobazlık!	74
İslam’a Hakaret ve Sosyalist Örgütün Serüveni	76
KİM BU HAKARET EDEN MİLLETVEKİLİ?	76
BİR FULLER - BARKEY PROJESİ.....	76
“SOSYALİST ÖRGÜT” VE İSLAM KARŞITLIĞI.....	78
“Şarkiyatçılığı” Aratmayan “Şarkçılık”	79
ŞARKİYATÇILIĞIN “ŞARKÇI”LIĞA UYARLANMASI.....	79
1980 SONRASI: PKK VE TÜKENİŞ.....	81
Kürt mevzuu ve Türkiye siyasetinin çıkmazı!	82
CHP'NİN DEĞİŞİMİ!	83

Dindarlara yönelik saldırıların zihniyeti...

PKK, 20. yüzyıla ait Marksist-Leninist- Stalinist ideolojiye sahiptir. Bu ideoloji okumuş kesimde neo-liberal bir görünüm aldıysa da PKK özellikle militan kazandırma aşamasında Marksist-Leninist- Stalinist çizgisinin ifadesi uygunsuzsa “selefi” aşamasındadır. O ideolojinin öz hâlini temsil ettiğini düşünmekte, onu özellikle militan kazandırma aşamasında bir ana kılavuz olarak kullanmaktadır.

PKK, bu ideoloji ile kendisini geleneğin dışında tanımlayabilmekte, dine karşı tavrına zihinlerde “meşruiyet” zemini aramakta ve muhaliflerine karşı tutumunda bir yol bulmaktadır.

PKK, başörtüsü gibi dini simgelere karşı tavrını değiştirmiş görünse de dinin kendisine ve eskiden beri ulusal sol bir eğilim içinde dinle doğrudan özdeşleştirdiği dindarlara karşı tutumunu hiç değiştirmemiştir.

Klasik Marksizmin dine karşı tutumu keskindir. PKK, Marksizmi hâlâ en kökten biçimde kurtuluş ideolojisi olarak tanımlıyor.

Bolşevizm, tek partidir. Kendisinden başka hiçbir güce yaşam hakkı tanımıyor. Kendinden olmayan herkesi düşman sınıfına alıp imhaya yöneliyor.

PKK, bolşevik anlayışın en “selefi” halinden geliyor, bu yönüyle solun “tekfirici” kesimini temsil ediyor; kendisi dışındaki hiçbir gücü solcu veya Kürt milliyetçisi olsa bile kabul etmiyor. Bu yönde kimi zaman kendiliğinden harekete geçerek kimi zaman ise fırsatları değerlendirerek muhaliflerine karşı saldırıya geçiyor.

Nitekim PYD, Kobani ve diğer Kürt yerleşimlerinde etkin olduğunda ancak “selefi” Marksistlerin ilgi duyabileceği Marksist bir eğitim sürecine geçti ve bolşevik bir anlayış içinde solcu-milliyetçi demeden kim varsa herkesi tasfiye etti. Şu anda PYD'nin bu bolşevik anlayışından dolayı Kobani'yi, ama özellikle Kamışlo yöresini terk etmiş yüz binlerce aile var. Bu ailelerin çoğu, sadece geleneksel dindardır ama PYD'den başka bir siyasi fraksiyona mensuptur.

PKK, PYD deneyimini Türkiye sınırları içine taşımak istiyor; oradaki iki-üç yıllık laboratuvar deneyimini burada pratize etme arayışına giriyor. Bunun önünde engel olarak gördüğü dindar kesimler ile ilgili düşmanlık sürecini yeniliyor, güncelleştiriyor ve fiili saldırılara dönüştürüyor.

PKK, Marksist ve bolşevik anlayışın en azından “selefi” biçiminden vazgeçmediği sürece dün olduğu gibi bugün dindar kesim, yarın kendisi gibi olmayan herkes onun hedefi olacaktır. Onun zihniyetinde “Ya bendensin ya da yoksun” ilkesi vardır; bu ilke canlılığını korudukça ve PKK bu ilkeyi uygulayabilme fırsatı buldukça saldırılarına devam edecektir.

PKK, tekfirici IŞİD'le ilgili probleminden dolayı bölgesel; uluslararası sistemin İhvan-ı Müslimin'e karşı aldığı tavırdan dolayı da evrensel bir fırsat yakaladığını düşünüyor; son olaylarla geçmişten gelen din ve dindarlık düşmanlığını güncelliyor.

PKK'NİN DÜŞÜNCE YAPISI

PKK, Öcalan'dır. Öcalan anlaşılardan bu yapıyı anlamak mümkün değildir. Öcalan, düşüncelerini hâlen örgüte yakın yayın organlarında yayınlamaya devam ediyor. Ancak bu düşüncelerinin en derli toplu biçimi “Sümer Rahip Devletinden Halk Cumhuriyetine Doğru” adlı kitapta görünüyor. Kitap Öcalan'ın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)ne gönderdiği savunmadan oluşuyor. Bu yönüyle resmi bir belge niteliğindedir.

Öcalan, kitap boyunca Marksizmin din karşıtlığı ile mevcut Batı'nın İslam'a karşı duyduğu endişeyi buluşturuyor. İslam karşıtlığını en köklü şekilde vurgularken ulusal solun (özellikle askeri yapıların) çizgisinde, kendisini İslam'a karşı mücadele için kullanılacak önemli bir araç olarak öne sürüyor. O kitaptan bazı kesitler şu şekildedir:

İNSAN MAYMUNDAN GELİYOR

Darwin Teorisi, 20. yüzyılın başında Marksistler arasında ilgi görmüş ve onlar tarafından halka bir bilimsel gerçek olarak anlatılmıştır. Ancak bu teori, bizzat taraftarları tarafından yalanlanmış ve tarih çöplüğüne atılmıştır.

Öcalan, Darwin'in evrim teorisine hâlâ inanıyor ve insanın ilk atasının maymun olduğunu söylüyor:

"İnsanlığın ilk atası maymunlardır. İnsan, 20 milyon yıl önce Doğu Afrika'nın iklim koşullarında oluşan ve iki ayağı üstünde yürüyen yaratıkların evrim geçirilmiş biçimidir."(Sayfa 17)

"İnsanlar, eskiden gelişkin bir hayvan topluluğu olarak yaşıyordu."(Sayfa 22)

"İnsan, önce primattı(şekli tam bilinmeyen bir memeli türü), sonra maymun oldu, ardından bugünkü biçimini aldı."(Sayfa 23)

DİN AFYONDUR

Öcalan, İslam karşıtı sözde Sümerologlara inanıyor. Dinin kaynağı olarak Sümer geleneklerini görmek istiyor. Ona göre Sümer tarihi okunmadan din olgusu çözülemez ve toplum dinin etkisinden kurtarılamaz:

"Sümer mitolojisi(efsaneleri) ve teolojisi(din anlayışı) tüm dinlerin başlangıcıdır."(Sayfa 20), "Din tarihi, Sümerlerin tarihidir.(Sayfa 35)"

Öcalan, ardından din konusunda klasik Marksist teoriyi tekrarlıyor: "Din, afyondur ve imha, işkence, açlık, hastalık gibi sorunların kaynaklarındandır."(Sayfa 39)

Öcalan'ın din tarihinde Sümerler üzerinde neden çok durduğunu açıklarken kullandığı cümle, savunmasındaki en ağır cümledir: "Aslını çözemezseniz piçini çözmekle hiçbir yere varamazsınız."(Sayfa 182)

"ALLAH" BİR ARAP YARIMADASI TASARIMIDIR

Öcalan, kitapta onlarca kez, bazen hiç ilgisi yokken Allah'ın varlığını inkâr ediyor.

"Bir Arabistan yarımadası tasarımı olarak Allah, milattan önce 2000'lerde ideolojik bir kimlik kazanmıştır." (Sayfa 194)

"Allah kelimesinin kökeni "el"dir, "el" eski gök tanrısıdır. Hz. İbrahim, kabilesinin birliğini sağlamak için bütün tanrıları terk edip "el"i Allah yaptı, Hz. Musa da bunu israil oğullarının birliği için kullandı." (Sayfa 59,60)

"Doksan dokuz tanrı sıfatı Sümer kaynaklarından gelmektedir.(Sayfa 21)" " Doksan dokuz tanrı sıfatı bir tür ütopyadır." (Sayfa 242)

"Tek tanrı fikri, izafiyet teorisinin bilimsel olmayan, ilkel bir ön aşamasıdır." (Sayfa 38)

"İbrahim, "el"i "elohim"a dönüştürdü. Musa onu "Yahova" olarak dönüştürüp millileştirdi." (Sayfa 158,242)

Bu düşünceler, sözde savunmada onlarca kez bölük pörçük bir şekilde yer alıyor. Kürt halkı aslında bu düşüncelerin çoğunu duydu. Ancak "aramızdan bu kadar ileri giden biri çıkamaz" diye düşündüğünden duymazlıktan geliyor.

HZ. ÂDEM KISSASI SÖYLENCEDİR PEYGAMBERLİK YOKTUR

Öcalan, peygamberliği bazen, gelişmiş kabile şeyhliği olarak anlatıyor, bazen, güçlü bir toplumsal öncülük olarak tanıtır, her iki durumda da ilahi kaynağından koparıyor ve kendi konumuna yaklaştırmaya çalışıyor:

"Peygamberlik, Sümer, Mısır ve daha sonraları başka merkezlerin kabile ve din anlayışından doğmuş bir kurum olarak tanımlanabilir." (Sayfa 156)

"Peygamberlik, bir tür Sümer bilgeliğidir." (Sayfa 27)

"Peygamberlik, İbrahim tarafından gericileşen ve yıpranan rahipliğin yerine geliştirilmiş bir kavramdır." (Sayfa 145)

“Âdem ve Hava'nın yaratılış hikâyesi Sümer kaynaklı bir söylencedir.(uydurma hikâye)” (Sayfa 71,72)

“Âdem'in çamurdan yaratılması Sümer kaynaklıdır, ancak Sümer kaynaklarında dışkıdan yaratıldığı söylenmektedir.” (Sayfa s.73)

“İbrahim'in hikâyesi bir efsanedir.” (Sayfa 156)

“İbrahim'in İsmail'i kurban etmesi bir efsanedir.” (Sayfa 58)

“İbrahim'in Nemrut'a karşı çıkış hareketi bir kabile hareketidir.” (Sayfa 59)

“Yusuf'un öyküsü, Mısır bürokrasisi içinde yükselişin tanrı kelamı biçimine getirilmiş halidir.” (Sayfa 61)

“Musa, iki rahipten etkilenerek kendi ideolojisini geliştirmiş, kabilesinin birliğine verdiği önem onu İbrahim'in dinine yaklaştırmış ve tek tanrılı dinler için önemli bir kişi yapmıştır.” (Sayfa s.62,63)

“Nuh tufanı, Sümerlerin Gilgamiş destanında da geçen bir efsanedir.” (Sayfa 74)

“Eyüp hikâyesi, Sümerlerde acı çekmenin kutsallığını anlatan bir efsanedir.” (Sayfa 74)

“İsa, kendini yetiştirmiş bir peygamber olmaktan öte kendisine peygamberlik yakıştırılmış biridir.” (Sayfa 161)

AHİRET YOKTUR

Öcalan, ahiret ve cennet konusunda klasik materyalist görüşü tekrarlıyor:

“Cennet, Sümer toplumunda alt sınıfın hayal ettiği, üst sınıfın yaşadığı yerdir. Cennet aslında Basra Körfezi ile Dicle ve Fırat kıyısındaki tapınaklardan ve saraylardan başka bir şey değildir.” (Sayfa 73,74)

İSLAMİYET BİR BEDEVİ ARAP ÇIKIŞIDIR

Öcalan'ın İslamiyet'in ortaya çıkışıyla ilgili anlattıkları, ulusal solcu Marksist yazarların Batılı müsteşriklerden tercüme ettiği kin ürünü, bayatlamış fikirlerdir:

“İslamiyet, Nesturi rahiplerle Yahudi kabilelerinin etkisi altında Muhammed'in kişiliğinde ortaya çıkmış bir bedevi Arap çıkışıdır.” (Sayfa 72) diyen Öcalan, aynı sayfada “Halen İslamiyet'in ne tür bir kişilik yarattığı tam anlaşılmamıştır. İslam, halen bir muammadır. Din olarak da siyaset olarak da içyüzü çözümlenmiş olmaktan uzaktır” sözlerine yer veriyor ama ardından İslamiyet'le ilgili hakaretlerde bulunuyor.

“Kur'an'ın karanlık yüzüyle aydınlık yüzü o kadar iç içe geçmiştir ki din çağını sona erdirmiştir.” (Sayfa 191)

“Muhammed'in kişiliği, özce dile getirilen dönemin etkisi altında oldukça çelişkili bir gelişim göstermektedir.” (Sayfa 209)

“Muhammed, Allah kavramına ağırlıklı olarak politik ve askeri sıfatlar eklemiştir. Onun bu çabası Grek felsefesinden, Aristo'dan ve Eflatun'dan etkilenmesinin ve Nesturi rahiplerinden etkilenmesinden kaynaklanmaktadır.” (Sayfa 215)

İSLAMİYET, GERİCİ BİR DİNDİR

Öcalan, İslamiyet'in insanlığa kazandırdığı değerleri anlatırken Marksistlerin din hakkındaki klasik görüşlerini tekrarlıyor.

“İslamiyet, bir dinle bir felsefe olma konusunda tercih yapamadığı için çıkmaza sürüklendi. İslamiyet'in bu iki yönü sürekli çatışma halindedir.” (Sayfa 217)

“İslamiyet, gerici bir dindir. Başlangıçtan beri zincirinden boşanmış aç bir aslan gibi etrafına saldırmaktadır. Adeta çevre uygarlıklardan bir intikam hareketi gibi bir atılım yapmaktadır. İslam'ın çevreye saldırması Avrupa'da barbarlık aşamasındaki Gotlarla Hunların Roma uygarlık merkezlerine saldırılarına benzetilmektedir.” (Sayfa 218)

İSLAM'I ANCAK KENDİSİ TASFİYE EDEBİLİRMİŞ!

Öcalan, AİHM savunmasında içinde bulunduğu inanç bunalımını duyurmakla kalmıyor. Diğer "Ortadoğu" ulusal solcu liderleri gibi İslamiyet hakkında ne yapacağına dair Batı'ya bir eylem planı da sunuyor.

Ona göre; daha önce Batı'ya İslam'ı yok etme vaadinde bulunup da beceriksiz çıkanlar, din hakkında ta Sümerlere varan derin bilgiye(!) sahip değildiler. O kendince, bu konuda dersine iyi çalışmış. Batı'ya düşen, daha öncekilere verilen rolün bir kez olsun kendisine verilmesi, ona bir şans tanınmasıdır.

İslamiyet'in tarihi rolünü tamamladığını ve İslamiyet'i ortadan kaldırma teorisini akıllıca bir tasfiye planıyla kolaylıkla uygulayabileceğini iddia ediyor:

"İslamiyet, Ortadoğu'daki üçüncü büyük çıkış olarak rolünü oynadıktan sonra tarihte unutulmaya yüz tutacak, diğer bir deyişle lanete ve ihanete uğrayarak terk edilecektir. Bu hazin ama anlaşılır bir sonuçtur." (Sayfa 252)

NAMAZ TİYATRODUR KURBAN VAHŞET

Öcalan, Batı'nın karşısına 20. yüzyılda İslam dünyasında pek çok ülkede denenen önerilerle çıkıyor:

"Dinde reform yapılmalı.

Namaz, ilkel toplumların bir tiyatrosudur. Namazın yerine daha soylu bir tiyatro geliştirilmeli.

Camiler, tiyatronun da oynandığı kültür-sanat salonlarına dönüştürülmeli. Tam bir vahşet hâlini alan kurban yasaklanmalı.

Bütün bu çalışmalarla toplumsal yaşamda dinin yerini bilim almalı." (Sayfa 408,409)

Bu düşünceleri daha geniş biçimde bu sayfada yayınlanmış "Öcalan'ın Düşünce Dünyası" yazı dizisinde bulabilirsiniz.

NOT: Sayfa numaraları kitabın Mem Yayınları'nca yapılan ilk baskısına aittir.

"Selefi" kavramı burada bir grup anlamında değil, "özü temsil etme" kelime anlamıyla kullanılmıştır.

Örgütlü muhbirlik

İçinde PKK'nin de yer aldığı ulusal sol yapılanmalar, uluslararası sistem için bir tür "örgütlü muhbirlik" yapıyorlar. Bütün imkânlarını kullanarak İslami kesimleri uluslararası sisteme şikâyet ediyorlar.

Amaçları, dışarıda İslami kesimi uluslararası sistem nezdinde bir tehdit konumunda tutmak, içerde geçmişten gelen ve harekete geçmeye hazır kimi kuşukları harekete geçirmek, böylece bir "güvenlik çemberine almak" ve halktan uzaklaştırmaktır. Onları bir asayiş ve güvenlik problemi konumuna sürüklemektir.

Sosyalizmin siyasi bir güç olarak çöküşünden önce ulusal sol yapılanmalar, dış güçlerin sadece istihbarat teşkilatları ile ilişki kurabiliyorlardı.

Bir sosyalist ve ulusal sol örgüt olarak PKK'nin de o dönemde Suriye ve Lübnan'da Fransız; Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerilimden dolayı Yunan, Ermenistan'la yaşanan tarihi problemden dolayı da Ermeni istihbaratıyla ilişkiler geliştirdiği dillendirilirdi.

Dünya iki kutupluluktan tek kutba geçti, güç dengesi yerini hegemonyaya bıraktı. Hegemonya tek gücün iktidarındır. Hegemon güç, kendisinden başka güç tanımaz, bir gücün meşruiyetini ancak kendisiyle işbirliği koşuluyla kabul eder.

Geçmişte ellerinde güç bulunan devletler, sadece ulus devletlerle ilişki içindeydiler. Ulus devletlerde sivil toplum yok sayılırdı. Ulus devletler, az sayıdaki ve neredeyse hepsi yarı resmi sözde sivil toplum kuruluşlarının dış ülkelerle ilişki geliştirmelerinden rahatsız olur, çok kutuplu bir dünyada kutup değiştirme imkânının getirdiği kısıtlamayla büyük güçler, bu rahatsızlığı anlayışla karşılar, ulus devletin onayı olmadan sivil toplumla ilişki kurmaya çalışmazlardı.

Dünyaya yeni bir düzen verme iddiasında olanlar, yeni dönemde kendilerini dünyayı yönetecek güç, bir bakıma yeni dünyanın muhtarı, İslam'ı ise o gücü, o muhtarlığı tehdit eden tek düşman ilan ettiler. Ulus devletlerle kurdukları resmi ilişkinin yanında ulus devletler içinde yer alan sivil toplum kuruluşları ve hatta ulus devletlere karşı mücadele eden örgütlerle ilişki kurdular, ulus devletleri kendi hâkimiyetlerinde tutmak, onları kendi çıkarları yönünde işletmek için onları kontrol altındaki sivil toplum kuruluşları ve örgütlerle frenleme yöntemini seçtiler.

Uluslararası sistem, yeni dünyada resmi kurumları kontrol altında tutmakla yetinmiyor. Ulus devletler içinde toplum iktidarını hedefliyor. Sivil kuruluşlar bir yana bireyleri bile doğrudan yönlendirme yolları arıyor. Bu sistemin hedefi dünya iktidarındır, dünyanın sadece siyasetine ve ekonomisine değil, inancına ve ahlakına da yön vermek istiyor.

Bu sistem, geçmişinden bugüne emperyalisttir, işgal alışkanlığına sahiptir, sövmeyi kendi hakkı olarak görme eğilimindedir, bütün insanlığı kendisine hizmetkâr olarak görüyor. Bunun önünde en büyük engel olarak İslam'ı buluyor. İslam'ın devlet gücü haline gelmemesini, İslam'ın toplumlar üzerindeki etkisinin azaltılmasını hegemonyasının sürmesi için gerekli görüyor. İslam'a karşı eski dünyanın ideolojileri ve yeni dünyanın ahlakı(!) ile mücadele ediyor.

Bu sistem, eski dünyanın ideolojilerinden liberalizmi kendisine ideoloji edinmiş, sosyalizmi de himaye altına almış; her iki ideolojiyi de İslam dünyasını kontrol altına almak için kullanıyor. Ahlaksızlığı bu ideolojilerin çatısı altında bir insan hakkı olarak tanımlıyor, ahlaksızlığa karşı durmayı kendisine karşı durmak, ahlaksızlığa karşı mücadeleyi kendisine karşı mücadele olarak kabul ediyor.

Uluslararası sistem, bu duruşunda kendisi için müttefik ve piyon arayışını sürdürüyor. Aldığı yeni düzenin çerçevesi içinde bu arayışında ulus devletlerde iktidarı elinde bulunduran ya da yakın bir dönemde iktidara gelmesi muhtemel güçlerle ilişkiyle yetinmiyor, kendi hedeflerine hizmet edecek sözde sivil yapılar bir yana silahlı yerel örgütlerle ilişkiler geliştirmekte bir sakınca görmüyor.

Uluslararası sistemin bu yapısı silahlı veya silahsız ulusal sol yapılara bir açılım getirdi. Geçmişte sadece istihbarat örgütleri ile ilişki içinde olan ulusal sol yapılar, bugünün dünyasında çok yönlü bağlar kuruyorlar. Bu bağları kurarken kendi geçmişleri ile çelişmekte ve kendi halklarına zarar vermekte de bir sakınca görmüyor.

İdeolojide sosyalist, propagandada Hitler kadar Faşistler. Tek partici sosyalist gelenek üzerine dünyanın tek gücünün (!) kendi bölgelerindeki tek temsilcisi olma derdindeler. Amaçlarına ulaşmanın dışarıda uluslararası desteğe, içerde halkı propaganda ile aldatmaya bağlı olduğunu biliyorlar. Kendi bölgelerinde sosyalist hegemonya için faşist propagandayı seçiyorlar.

Geçmişte “Kahrolsun emperyalizm!” diyorlardı, bugün Washington, Londra, Paris demeden emperyalist güçlerin başkentlerinde ağırlandıktan keyif alıyorlar, bu keyfi kendi halklarına “dünyada kabullenme, dünya güçleri tarafından onaylanma” diye satıyorlar, kendi meşruiyetlerinin delili yapıyorlar.

Geçmişte sözde de olsa sol eğilimli ama faşist yerel güçlerle işbirliğini ya kılıflandırıyor ya da reddediyorlardı, bugün o güçlerin medyasına konuk olmak için yarışıyorlar. Geçmişten bugüne sömürgeci güçlerin hizmetinde yer alan o medya, onların eften püften açıklamalarını “Son Dakika” haberi diye geçiyor, muhtemelen ücretini uluslararası güçlerden alarak onlar hesabına seçim propagandası yapıyor, onların muhaliflerine karşı savaş veriyor.

Marksizm, özellikle Rusya'da eşcinselliği yozlaşma olarak gördüğü halde eşcinselliğin özellikle Kuzey Batı Avrupa'da devlet iktidarında yer bulmasıyla ulusal sol örgütler, artık sosyalizm propagandasından çok eşcinsellik propagandası yapıyor, eşcinsel dernekler kuruyor, onlara saygınlık vermeye çalışıyor. Kendilerini onların müttefikleri ve himayedârı diye Kuzey Batı Avrupa'ya satıyor.

Ulusal sol örgütler, ahlaksızlığı İslam dünyasında yaymayı İslam'a karşı en etkili mücadele yöntemlerinden biri olarak seçen yeni dünya düzeninin talepleri doğrultusunda zinanın yanında duruyor, şarapçılığın yanında duruyor, kumara, faize bile karşı çıkmıyor. Uydurma bir uyuşturucu karşıtlığı ile emperyalist devletlerin narkotik kuruluşlarını memnun etmeye çalışırken uyuşturucu kullanımını el altından teşvik ediyor.

Bu düşüklüktür, bu halk düşmanlığıdır. Halkını seven hiç kimse halkının ahlaki düşüklük içinde olmasını, içkiye ve kumara müptela olmasını istemez. Ama onlar bunu "Özgürlüğün bedeli" diye halka satıyorlar.

Geçmişte özgür olmak için inançsızlığa razı olmak zorundayız, diyorlardı. Bugün;

Özgür olmak için, eşcinselliğe...

Özgür olmak için, şarapçılığa...

Özgür olmak için, kumarbazlığa

Özgür olmak için faizciliğe sahip çıkmak zorundayız demeye getiriyorlar.

İslami kesime iki sebepten dolayı düşmanlar: Önce uluslararası sistem İslami kesime karşı olduğu için, sonra İslami kesimler onların kirli ilişkilerini halka teşhir edip onların halk iktidarına ulaşmasını engellediği için. Halkı faşistvari propaganda ile elde tutmaya çalışıyorlar, kirli propaganda ile halkla İslam arasına duvar örmeye gayret ediyorlar.

Uluslararası sistem ayağına gelelim. Geçmişte köylerde jandarma muhbirleri vardı. Jandarmaya haber götürmek onlar için bir alışkanlığa dönmüştü. Götürecek haber bulamazlarsa uydururlar, kendi öz köylülerine iftira atarlardı, inandırıcı olmazlarsa ellerindeki eski bir silahı başkasının tarlasına saklayıp şikâyet etme gibi yolları denerlerdi. Onların muhbirliği haber götürmelerine bağlıydı, haber bittiği an kendileri de gözden düşecek ve anlamsızlaşacaklardı.

İçinde PKK'nin de yer aldığı ulusal sol yapılanmalar, uluslararası sistem için bir tür "örgütlü muhbirlik" yapıyorlar. Bütün imkânlarını kullanarak İslami kesimleri uluslararası sisteme şikâyet ediyorlar.

İslami kesimler, sizin "Ortadoğu" politikanızı tehdit ediyor.

İslami kesimler, sizin ideolojilerinizi tehdit ediyor.

İslami kesimler, sizin ekonomik çıkarlarınızı tehdit ediyor.

İslami kesimler, sizin jandarması olduğunuz çağdaş yaşam tarzını tehdit ediyor.

İslami kesimler, sizin ahlaksızlığınızı tehdit ediyor.

İslami kesimler sizin ideoloji ve ahlaksızlık çalışanlarınızı tehdit ediyor.

Biz, sizdeniz; İslami kesimler ise size karşı, diyerek sürekli haber götürüyor. Uluslararası sistemi, siyaseti, ekonomisi ve ahlaksızlığı ile bir bütün halinde harekete geçiriyorlar, onun iktidarlar üzerindeki etkisini İslami kesimlerin aleyhine kullanması için çırpınıyorlar.

Bu; uluslararası sistemle müttefik olmak değil, onun muhbirliğidir, ajanlığıdır.

Onlar bu hal içinde iken İslami kesimlerin kendileri ile aynı dili konuşmayan başka toplumlardan kardeşleriyle görüşmesini dahi "işbirliği" diye halka anlatıyorlar.

Amaçları, dışarıda İslami kesimi uluslararası sistem nezdinde bir tehdit konumunda tutmak, içerde geçmişten gelen ve harekete geçmeye hazır kimi kuşkuları harekete geçirmek, böylece bir "güvenlik çemberine almak" ve halktan uzaklaştırmaktır. Onları bir asayiş ve güvenlik problemi konumuna sürüklemektir.

Son dönemde çok ilgi gösterdikleri sosyal bilimlerle insan davranışını yönlendirmeyi fiziki dünya üzerinde işlem yapma gibi zannediyorlar. Koşullar hazır olursa insan dilediğimiz gibi davranır, diye bekliyorlar.

İşler umdukları gibi gitmeyince kendilerince karşılarındakilerin sınırlarını bozacak kirli işlere başvuruyor gibiler.

Geçmişte bir ideolojiye esir olmuş bu insanların şimdi uluslararası sistem esareti, koltuk sevdası esareti, ahlaki düşüklük esareti onları gün geçtikçe halkın gözünden düşürecektir. Neredeyse bütün İslam dünyası bu gerçeği yaşadı, Diyarbakır da Batman da Van da bunu yaşayacak.

Suriye probleminde gerçeklerle yüzleşmek

I. Dünya Savaşı'nın sonunda Suriye'yi işgal eden Fransa, Şam başkentli, katı merkezîyetçi bir devlet kurdu. Kürtlere ne siyasi haklar tanıdı ne de kültürel haklar. Kürtlerin yaşadığı kuzey şeridine siyasi bir kimlik vermediği gibi Kürtlerin kendi ana dillerini öğrenmek için bir anasınıfı açmalarına dahi izin vermedi. Kürtlerin Batı destekli Şam diktatörlerinin baskısı altında ezilmeleri için uygun ortamı hazırladı ve ülkeyi, müdahale kabiliyetini hep koruyarak terk etti.

Dün, bu mağduriyeti doğuran Batı, bugün Kürtlerin hamisi görünüyor. Ne değişti? Ne oluyor da Suriye Kürtlerinin her tür çığılığına kulak tıkayan Batı, bugün Kürtlerin arkasında görünüyor?

İslam dünyasında mutedil İslamî inanca yönelen korkunç bir yeni ittifak kurulmuş. Hedef: Mutedil İslam inancının idamıdır. Batı, bu yönde kullanabileceği bütün imkânları kullanıyor. Suriye Kürtlerinin yaşadığı felaket de bununla ilgilidir: İslam'ı mı istiyorsunuz: Alın size İŞİD... Özgürlük mü istiyorsunuz: Alın size sosyalist PYD, diyorlar.

Ne yazık ki müttefik güçlerin, ortakları ile araç edindikleri yapılar konusunda sözün bir kısmı hep saklı kalıyor. Herkes, olayın sadece bir tarafından söz ediyor. Resmin bütünü gözlerden uzak kalıyor.

Vakanın boyutu sol örgüt PYD ve İŞİD'i aşıyor. İŞİD'in bu bölgede olmasını isteyen güç ile sosyalist PYD'ye destek veriyor görünen güçler aynı güçlerdir.

Konunun merkezinde güçlenen bir Türkiye gerçeği vardır. Türkiye, coğrafik olarak Balkanlar, Kafkasya ve Arap yarımadasının bir bölümünün merkezi konumundadır. Türkiye son süreçte, fırsat bulduğu an güçlenebileceğini ve yakın coğrafyasının lokomotif olabileceğini gösterdi. Bundan çok geniş bir cephe rahatsız oldu.

Batı, Türkiye'nin Balkanlardaki her tür etkinliğini Türkiye'nin geçmişte kaybettiklerini kazanmaya dönük adımlar olarak görüyor. İslam dünyasından beslenmeyen bir Türkiye'nin ekonomik bir güç olamayacağını ve Balkanlarda at koşturamayacağını biliyor. Batı'ya doğru açılmasını İslam dünyasından engelleyerek kontrol altına almaya çalışıyor.

Osmanlı Dönemi'nde de aynı taktik uygulanmış ve Viyana kapılarına dayanan ordular, bir yönüyle İslam dünyasındaki gelişmeler yüzünden bir türlü güç bulamamıştı. O günden sonra Batı, İslam dünyasında hangi güçlerle ittifak kurmuş veya hangilerinin hareketliliğinden yararlanmışsa bugün aynı güçle ittifak kuruyor ve aynı hareketliliğin günümüz uzantılarından istifade ediyor. Necid Çöllerinden Kerbela'yı yağmalamaya uzanan yapılar, İslam dünyasında sınırları bozmuş, çatışmalar doğurmuş, ittifaklar oluşturmuş; bu yapı İslam dünyasını Batı karşısında zayıf düşürmüştü.

O gün Osmanlı'nın direnişini uzatan, Kürtlerin sadakatle onun yanında durmasıydı. Osmanlı, yoğun Ermeni ve kısmen İran şikâyetleri üzerine; bunun yanında Batıcılaşan bürokrasinin Fransız merkezîyetçiliği hastalığı ile Kürtlere yönelik yeni bir sürece girince her şey alt üst oldu. Aynı hastalık yüzünden Arnavutluk'ta da karışıklık çıkınca Osmanlı için sekerat dönemi başladı.

ENDİŞELİLERİN İTTİFAKI

Türkiye, bugünkü süreçte de klasik politikasını gözden geçirip Kürtleri iyi tutarak kendi yükselişine karşı yapılan girişimleri aşmaya çalıştı. Ama bu planı, Amerika adına çalışan eski Maocu Türk Solu mensuplarının (Cengiz Çandar, Hasan Cemal) Kandil'e kadar uzanan girişimleri ve IŞİD üzerinden akamete uğratıldı.

Bu noktada Batı, kendi endişesiyle İslam dünyasında Türkiye'ye karşı olan kimi yapıların endişelerinin örtüştüğünü fark etti ve bundan yararlandı:

1. İslam dünyasında Arap milliyetçiliği, genellikle Batı'ya karşı değil, Osmanlı'ya karşı oluşmuştur. Araplar arasında Türkiye'nin Mısır, Filistin, Somali, Libya veya başka bir noktayla her tür ilgisini doğrudan imparatorluk özlemine bağlayan ulusal sol ve muhafazakâr milliyetçi bir elit sınıf vardır. Bu sınıf, Türkiye'ye yönelik her tür tehdidin büyümesinden saklı ve hatta kimi zaman açık bir keyif alıyor. Uzun yıllar Suudi Arabistan ve Libya'nın PKK mensupları için güvenilir olması, bu ülkelerdeki (hatta Arafat Dağı'ndaki) propaganda ve para toplama girişimlerinin hiçbir soruşturmaya tabi tutulmaması asla anlamsız değildir.

2. Türkiye'nin, İslamî bir gelişme içinde olursa, kökleri itibariyle tabii olarak içinde olacağı İhvan tipi bir İslamî yaklaşımı, kendi İslam anlayışı için tehdit gören bir taraf vardır. O taraf Türkiye'ye yönelik her tür girişimi kendisinin İslam dünyasını ele geçirmesi için meşru ve hatta gerekli görüyor.

(HDP'ye yönelik destek ve seçim sonuçlarına yönelik tebrikler, bu iki tarafı da bir kez teşhir etti.)

Batı, bu manzarayı görüyor, kendisinin Balkanları besleyemediği bir süreçte kendi lehine buluyor, bundan yararlanma yoluna gidiyor; ittifaklar kuruyor, hareketlilikleri kendi hedefine doğru yönlendiriyor.

Batı için ana hedef İslam dünyasını bir arada tutabilecek, milliyetçilikten ve mezhepçilikten uzak her tür girişimi engellemek, istikrarsız, çatışan, zayıflayan ve dolayısıyla içeride ateş çukuru, dışarıdan kolay yönetilebilen bir İslam dünyası oluşturmaktır.

Bu ortamda milliyetçilikten ve mezhepçilikten uzak her taraf, "oyunbozan" diye fişlenerek, bu oyunun içinde olan bütün tarafların hedefi olacaktır.

Batı'nın 20. yüzyıldan bu yana İslam dünyası ile ilgili duruşunu şu şekilde özetlemek mümkündür:

Batı, İslam dünyasını sömürgeleştiremeyeceğini anladı. İslam dünyasını uzun bir süre krallar ve diktatörlerle yönetmeye karar verdi. Bunun da yürümediğini görünce İslam dünyasında seçme hürriyetinden yana görünerek kimi Müslüman taraflarla ortaklık kurma yolunu aradı. Ama bu son aşamada İslam'ın önünü açacak her tür girişimin kendi aleyhine döneceğini gördü. Kral ve diktatörlere yönelik girişimleri "özgürlük girişimi" olarak görmekten vazgeçti. Onları yeniden özgür dünyanın zalim destekçileri olarak görmeye devam etti. Onların bulunmadığı yerde ise istikrarsızlığı, çıkarı açısından istikrardan kârlı buldu. Kimi uç yapıların eylemlerini bahane etti ve mevcut ortam doğmuş oldu.

Ortamın içinden çıkılmaz bir duruma sürüklenmesine yol açan diğer bir neden ise, İslam dünyasındaki mutedil yapıları kendi İslamî anlayışı için tehdit gören ve bu yapılara karşı Batı'yı ve İslam dünyasındaki laik cepheleri kendi doğal müttefiki tayin eden bir zihniyetin duruşudur.

BATI'DAN KAYNAKLANAN SORUNLARI BATI ÜZERİNDEN ÇÖZMENİN BEDELİ

AK Parti'nin PKK ile ilgili girişimlerinde temel yanlışı aile, bireysel bunalımlar gibi bütün sosyal alanlarda olduğu gibi Batı'dan kaynaklanan sorunlara Batı'dan çözümler aramasıydı. Yıllarca aile problemleri için kadının koruma altına alınması, sevgi evleri gibi doğru görünse de tamamen Batı zihniyeti ürünü çözümler arandı, bu yolda beyhude emek ve para harcandı. Ancak 2011'den itibaren "dindar nesil" girişimiyle bunun yerine maneviyatın güçlendirilmesi projesi başlatıldı. Diyanet'in eli güçlendirildi. Okul müfredatlarında değişiklikler yapıldı, İmam Hatip Liseleri güçlendirildi. Bu girişim, destek beklerken Batı endişesini ileri süren muhafazakâr bir çevre buna karşı çıktı.

AK Parti, Kürt sorununa çözüm bulma konusunda da 2003'ten bu yana hep Batılı yöntemler denedi. Oslo sürecinin akamete uğramasından sonra aynen diğer sosyal sorunlarda olduğu gibi yerli bir sürece girildi. Ancak sürecin mimarları ya Batılı bir zihniyetle yetişmiş olmalarından ya da daha fazla Batı tepkisine konu olmadan ve bu zor dönemde bir savaşla da yüz yüze kalmadan durumu kurtarma amacıyla Batı'nın ana projesinden ayrıldı.

Batı'nın ana projesi, İslam dünyasının ulusal sol üzerinden yönetilmesidir. Ulusal sol, bu alanda Müslümanları öz değerlerine yabancılaştıran, Batıcı çağdaşçılık üzerinden İslam dünyasında kimlik değişimi oluşturan, bununla birlikte zaman zaman itirazlar yapsa da askeri alanda da Batı'ya bağımlılığı sürdüren bir taşeron gibi kullanılıyor.

AK Parti hükümeti, Kürt sorununu çözme konusunda PKK'yi ana aktör yapmaktan vazgeçmeyerek Batı'nın ulusal solu Müslümanların temsilcisi yapma projesinin içinde kaldı. Batı kaynaklı bir sorunu Batı üzerinden çözmeye kalkıştı. Sosyal sorunlarda olduğu gibi bu çizgide direndikçe sorunu büyüttü. Aile sorunlarına yönelik Batıcı çözümler, aile sorunlarını daha da büyüttüğü gibi Kürt sorununu da Batı tarzında çözme girişimi Kürt sorununu daha da büyüttü.

Kürt sorununu çözme konusundaki sosyalist PKK'yi muhatap almanın liberal destekçileri sevindirmesi gerekiyordu. Ama Cengiz Çandar, Hasan Cemal gibi eski Maocu yeni liberaller, tamamen Batı endeksli davrandıklarından Kürt sorununun yerelde çözülmemesi konusunda devreye girdiler ve AK Parti ile doku uyumsuzluğu içinde olan sol örgüt PKK'yi ikna etme konusunda hiçbir zorluk yaşamadılar.

Hükümet, ulusal solun kendisinden nefret ettiği ve eline imkân geçerse bunu kendisini devirme konusunda kullanacağı yönündeki hiçbir uyarıya da aldırmaz etmedi. "Onlarla görüşüyoruz çünkü Kürt halkının temsilcileri onlardır" anlamına gelecek beyanlarda bulundu. Onların itibarına itibar katmaya çalıştı. Buna karşı, Kürtler arasında etkin İslamî kesimi, muhatap almamakla kalmadı; TRT ve diğer imkânları üzerinden itibarsızlaştırma yönünde adımlar attı.

Bugün itibar kazandırdığı o ulusal sol, onun sağladığı imkânlarla palazlanan siyasi kanadı üzerinden onu bitirme projesi içinde yer almakla kalmıyor, Suriye üzerinden de onu devirme planının bizzat içinde yer alıyor.

SURİYE PROBLEMİNİN BAŞLANGIÇ NOKTASI

Bugün yaşanan süreç, D-8 sürecinden çok farklı değildir. 15 Haziran 1997'de merhum Necmettin Erbakan Hocanın Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'yı D-8 Gelişmekte Olan Sekiz Ülke (Developing Eight) adı altında bir araya getirme girişimi Erbakan hükümetinin sonu oldu.

Batı, Ümmeti çağrıştıran her tür girişimden rahatsızdı. Böyle bir girişimi doğrudan ümmetle ilişkilendirdi ve bunu uzantıları üzerinden cezalandırdı.

Türkiye, yeni dönemde bunun yerine bölgesel bir girişimde bulundu. 2010'da Suriye, Lübnan ve Ürdün ile ortak pazar kurmaya çalıştı. Her şey bir anda değişti. Bağlantı noktası Suriye kısa bir süre içinde karıştı. Türkiye, 2011'de "eksen kayması" kuşkusu altına alındı. İçeriden Batı'yı destekleyen bir yapı Türkiye-İran ilişkilerini gündeme getirdi. Türkiye'de sistem içinde yükselen Recep Tayyip Erdoğan'ın dünya sistemi içinde kalarak yükselmeyi tercih etmemesinin mantıklı olmadığı ve anlaşılmadığı düşüncesi işlendi.

Suriye, bir tuzaktı; Türkiye, tuzağı göremedi, görmek istemedi ya da tuzaktan kaçamadı. Tuzağa doğru yol almasıyla kendisini bir dizi sorunun içinde görmesi bir oldu.

Bugün iktidar değişikliğinin mutlak olması gerektiğini söyleyip gerekçe olarak 2011’de başlayan politikayı ileri sürenlerin çoğu da konunun bu yönüyle ilgilidir.

Klasik olarak Türkiye hükümetlerine, sosyal (dini, kültürel) alanlarda Batı karşıtı reform yapmamaları ve dış politika üretmemeleri konusunda sıkı bir tembih (!) yapılır. Bu iki nokta Türkiye hükümetleri için kırmızı çizgidir. Sosyal alanda Batı değerlerinden uzaklaşmak ve dışarıda bağımsız politika yürütmek Türkiye’de nazikçe değişim, bu mümkün değilse darbe nedenidir. Darbe için ordu bulamayanlar, nazik (!) değişim peşindedir, 2011’den bu yana bu süreç devam ediyor. Ulusal solcu PYD bu iş için kullanılıyor. IŞİD, bu hedefe doğru yönlendiriliyor.

IŞİD, mutedil İslamî yapıları yıpratmak için kullanılıyor. Türkiye’den de hem PYD’ye militan akışını devam ettirmesi hem de Suriye projesinin dışında kalması ya da bu projeye sadece Amerika’nın elini güçlendirecek biçimde katılması dayatılıyor.

İslam dünyası uzun süre ulusal sol problemi yaşadı, buna bir de IŞİD tipi yapılar ve mezhepçiler katılınca problem (ters yönde) kemale erdi.

Avcı Kekliği Sosyalistler

HDP sosyalist değil mi? Bu partinin kurucuları, üyeleri hâlâ sosyalist marşlarını söylemiyor mu? Birbirlerine “yoldaş” diye sesleniyorlar mı?

Halka gitmesi gereken belediye imkânlarını sosyalistlerin eserlerini okutmak için kullanıyorlar mı? Halktan topladıkları su parasını, pazar yeri vergisini, şu vergiyi bu vergiyi sosyalist konserler düzenlemek, o konserlerde bulunanların otel parasını, içki parasını ödemek için harcamıyorlar mı?

HDP, her fırsatta sosyalizm demiyor mu? İstanbul ve Ankara’nın her tür manevi değerini inkâr eden birahane sosyalistlerini milletvekili adayı yapmıyor mu? Sosyalist mantıklı her eylemin anarşistlerini kutsamıyor mu?

Öyleyse nasıl oluyor da kapitalist dünyanın, dünyadaki en zalim güçlerin propaganda araçlarının en başköşesine yerleşiyor?

HDP; CNN, FOX gibi emperyalistlerin tescilli şubelerince nasıl oluyor da her gün cilalanarak reklam ediliyor?

Bir taraf sosyalist, diğer taraf kapitalizmin kültür kuruluşları... Ve kapitalistlerin o kültür kuruluşları, sosyalistin reklamını yapıyor. Nedir buradaki mahzenin sırrı?

HDP sosyalist ama perde arkasındaki toplantılarını kapitalistlerin pahalı şaraplarıyla yapıyor.

HDP sosyalist ama dünyadaki büyük kapitalist şirketlerin pazar alanını genişletecek bir propaganda içinde yer alıyor.

HDP sosyalist ama kapitalizmin en azılı ajanları tarafından “İşte seçeceğiniz parti” diye bangır bangır reklam ediliyor.

Bu çelişkiyi görmemek için ahmak olmak gerekir. Çünkü her şey apaçık ortada...

HDP`nin israil yanlısı demeçleri çok mu acayip? Asla... Belki bunlar bugün bir siyasi söylem haline geldi. Ama HDP`nin düşünce ve eylem dünyasını dizayn edenler, yıllardır kendi özel dünyalarında “Yahudi kardeşlerimiz” söyleminde bulunuyorlar.

Gazze her saldırı altında kaldığında gazetelerinde HAMAS`a karşı israil`i açıkça desteklediler. Bunun için solun yıllar yılı Filistin söylemini de diğer solcular gibi büktüler.

israil dostluğuna tabanlarını alıştırmak ve asıl durumu örtbas etmek için zaman zaman demeçler verdikleri olduysa da israil`e hep yakın durdular.

HDP`nin İslamî değerlere karşı olumsuz tutumu çok mu şaşırtıcı? Daha dün “Şeyhleri öldürün, mollaları feci dövün!” diye marş söyleyen onlar değil miydi?

Onların özgürlük anlayışını “Her şeye özgürlük ama dine asla!” diye özetlemek çok mu ağır bir hata!

Bir anda değişsinler ve dini özgürlükleri savunur hâle gelsinler... Buna bir-iki değişken sözde dindar entel inanabilir. Ama gerçeği bilenler asla inanmaz.

Ya bu tür tiplerin bir-iki resmi din görevlisi ile birlikte aday yapılmasına ne demeli? Bu da Bolşeviklik sosyalistliğin farklı bir yanı...

SOSYALİZM, KAPİTALİZME DÜŞMAN MIDIR?

Kendi muhalefetini oluşturmak, modern siyasi sistemlerin en önemli özelliklerindedir. Her şeye hükmetme hırsı, her şeyin mutlak hâkimi olma isteği “öteki”ye bir alan bırakmayı engeller. Kapitalist güçler bunu hep denediler.

Sosyalizm bir his, ham bir düşünce olarak değil ama örgütlü bir yapı olarak kapitalizmin gerçek bir muhalifi miydi, yoksa kimliğini kapitalist güçlerin oluşturduğu yapay bir muhalif miydi? Aradan geçen bunca zamana rağmen bu, netleşmiş değildir.

Rusya`da 1917`de ihtilal yapan sosyalistler, II. Dünya Savaşı`na tarihin en büyük emperyalistleri İngiltere ve Fransa`nın ve onların mirasçısı Amerika`nın muhalifi olarak değil, müttefiki olarak girdiler. Yeni Dünya düzeninde onların ortağı oldular, Birleşmiş Milletlerin hem de dünyanın diğer sosyalisti Çin`le birlikte 5`lisini oluşturdular. Kim o 5`liler? Amerika, Fransa, İngiltere, (Sovyet) Rusya ve sosyalist Çin. Bu, bir tür dünya iktidarının sembolik bir kabinesi gibi bir şey... Rusya`nın etkisizleşmesi ve Almanya`nın yeniden dünya sisteminde yerini almasıyla bu kabine bugün bütünlük anlamında iyice sembolikleşmişse de daha önce dünyadaki her gelişmenin adeta başaktörüydü.

Dünyadaki bütün zulümlerin himayecisiydi.

“Sosyalizm gerçekten muhalif miydi?” Sorusunu yeniden bu 5`li üzerinden de sormak gerekir. Ama ondan çok daha önemlisi, 20. yüzyılda kurulan dünya düzenine ortak olmanın mutlak bir kriteri var: israil.

Bu dünya düzeninde israil`in kuruluşuna katkıda bulunmak ve varlığını sürdürmesi için rol almak temel kriterdir. Bu kriteri uyan, dünya sisteminin ortağıdır, ona muhalif olan dünya sisteminin ortağı değildir.

BU GERÇEKLE BİRLİKTE SORALIM:

“Sosyalist Rusya ve Çin, israil`in kuruluşuna karşı mıydılar?” Bu soruya “Evet, karşıydılar” diye cevap verecek olanın aklından kuşku duyulur herhalde...

Sosyalist devletler, önce israil`in kuruluşunda görev aldılar, Amerika ve İngiltere bu işin bir ucundan tuttuysa onlar diğer ucundan tuttular, sonra israil`i tanıdılar. Filistin`deki mücadele, dünya mazlumlarının, “üçüncü dünya” denen dünyanın büyük kesimindeki muhaliflerin simgesi haline gelince de ihanet ettiler, dünya sistemi adına Filistin muhalefetini kontrol altına alma, onu destekler gibi yaparak sistemin içine çekme yoluna gittiler. Herkesin muhalif zannettiği Filistin`deki ulusal sol örgüt FKÖ, gün geldi kapitalist dünyanın bizzat bir evladı olarak zuhur etti. Bugün hâlâ o örgütün önde gelen liderlerinden Abbas, uluslararası düzenin işlerini yürütmekle görevli bir mahalle muhtarı gibidir.

Bu gerçekliği kabullenmek kolay değildir. Onun üzerinde düşünmek yerine onu dile getirenlerin aklından şüphe duymak daha kolay gelebilir. Ama bu zaten bir insan alışkanlığı olmuş: Zor gerçekleri, acı gerçekleri ifade edenlerin önce aklından kuşku duyulmuş, onlar önce alaya alınmış ve ancak yıllar sonra onların gerçeği anladıkları fark edilebilmiştir.

Bir de karşıdaki şeytanın propaganda gücü düşünülürse durum çok daha vahim... Yalanlar o kadar çok tekrarlanıyor ki ahmak olanların o yalanlara inanmaması için hiçbir engel kalmıyor. Bir halkı batıranlar, onun bütün geleneklerine karşı savaş açanlar, o halkı kurtuluşa götürecek kişiler diye tanıtılıyor ve o halkın zavallıları buna inanıyor.

SOSYALİZMİN İSLAM DÜNYASINDAKİ ROLÜ...

İslam dünyasındaki gerçeklikle Batı`daki gerçekliği birmiş gibi değerlendirmek, değerlendirmecilerin en ağır yanlışlarından.

Batı`da, Batı toplumları için olumlu bir rol üstlenen bir yapı İslam dünyasına çok farklı bir rolle ihraç edilebiliyor. Bu niyet anlaşılmadığında amel anlaşılıyor, amelin niteliği doğru tespit edilemiyor.

Sosyalizm, İslam dünyasına siyasi anlamda İslamî milli kurtuluş hareketlerine karşı bir kontra hareket olarak ihraç edildi. Emperyalistlere karşı mücadele eden Cezayir Müslümanları gibi farklı coğrafyaların insanlarını Filistin örneğinde olduğu gibi farklı bir kapıdan dünya düzeninin içine çekmek için emperyalist bir tuzak olarak kullanıldı.

Bunun için Fransa`ya karşı savaşıp özgürleştğini zanneden Cezayir`liler, savaş bitince kendilerini sosyalistler üzerinden Fransa`nın emrinin altında buldular. FKÖ`yü Filistin`e düşman bilip onu destekleyen Filistin`liler, gün geldi FKÖ`yü israil`in müttefiki buldular. israil`le mücadele adı altında halktan nice vergi toplayan Mısır ordusunu “Madem israil`e karşıdır, onu destekleriz” diyen Mısır`lılar, o ordunun israil`in bir numaralı dostu olduğunu öğrenip şoke oldular.

Bu, savaşın siyasi yönüdür. Savaşın kültürel tarafı ise çok daha ağırdır. Sosyalizm, İslam dünyasında Yeni Dünya düzeninin ideolojik görünümünü oluşturan “çağdaşlaşma”yı sağlayacak bir tür pazarlamacı, reklamcı, konu mankeni gibi ihraç edildi.

Sosyalistlerin İslam dünyasındaki görevi, öncelikle ahmakların, muhaliflerin, nefsi problem yaşayanların, dini yanı zayıf olanların öfkelerini, tepkisini “çağdaşlık” yönüne çekerek onları Batı için bir ortak ve pazar unsuru haline getirmektir.

Ahmak deyip geçmeyin. Bir toplumun ahmaklarını ele geçirmek, o topluma vurulacak en ağır darbedir, o toplum içinde gerçekleştirilecek en kötü işgaldir.

İslam dünyasına vurulan en ağır darbelerden biri, birkaç kitap okuyunca bilgin olduğunu zanneden ahmaklarımızın, zeki görünümlü budalalarımızın sosyalistleştirilmesidir.

Konu mankenliği, edilgen bir durumdur, bir tür eşyalaşmaktır. Düşmanın istediği gibi konuşmak, o isteyince soyunmak, o isteyince giyinmek... İstenerek yapılıyorsa ihanettir.

Farkında olunmadan yapılıyorsa kaskatı bir aptallıktır.

Allah aşkına neden düşünmüyoruz?

Bir sosyalist kürsüye çıkıp milli kimliğimizden söz ediyor. Özümüzü yaşatmaktan dem vuruyor. Güçlü bir toplum olmamız gerektiğini anlatıyor. Ama sonra bize ait ne varsa hepsini inkâr ediyor. Ne kadar mukaddes değerimiz varsa hepsine küfrediyor. Bize ait nasıl bir gelenek varsa hepsini gericilik görüyor. Biz, nasıl giyiniyorsak o tam tersini teşvik ediyor; bizi emperyalist güçlerin bir müşterisi yapıyor.

Ve sonra biz, kalkıp onun gerçekten doğru konuştuğuna, dürüst olduğuna inanabiliyoruz.

Yalan varken doğru konuşmayan, kötülük varken iyilik bilmeyen, haram varken helale yaklaşmayan, isyan varken ibadet bilmeyen bu budalaları biz “kurtuluşçu” kabul ediyoruz.

Bir de muhalif olmak adına...

Bugünün İslam dünyasında şu veya bu renkten bir sosyalist gücü her ne adına olursa olsun desteklemek, muhalif olmak değil, uluslararası sistemin bizzat bir piyonu olmaktır, onun hesabına çalışmaktır.

İster bu din adına yapılsın, ister mezhep adına... Değişen hiçbir şey yok... Tekrar tekrar düşünmek gerekmez mi? Suudi Arabistan neden Tunus sosyalistlerinin, Libya sosyalistlerinin ortağı olsun? Bunu başka bir devlet başka gerekçeye dayandırmış, hepsi hikâyedir. İslam dünyasında kim, sosyalist güçleri destekliyorsa onların uluslararası zalim güçlerle ilişkisini sorgulamak akıl sahibi olmanın bir gereğidir.

HDP NEDEN BAZI DİNDAR TİPLERLE RESMİ DİN GÖREVLİLERİNİ ADAY YAPTI?

Bu tutumun özgürlükle, sosyalizmden taviz vermekle hiçbir ilgisi yok. Tam aksine özgürlük karşıtlığı ile ilgisi var. Kendisine düşüncede muhalif görüneni, o muhalifin kendi uygulamalarına susması karşılığında içine almak “Tek Partici” anlayışın tam bir tezahürüdür.

Bu, başkasına kendi düşünce dünyası doğrultusunda teşkilatlanma hakkı, var olma hakkı tanınmamaktır.

“Sen siyasette var olacaksın gel benim içimde var ol!” yaklaşımı, basbayağı 1950 öncesinin bir CHP`liliğidir. Ki o CHP`lilikteki tek partici zihniyet, Sovyet Rusya`daki Bolşevik tek particiliğe özenilerek örülmüştü.

Birbirine en zıtlar aynı çatı altında ama hâkim yapının düşünce ve eylem dünyası lehine bulunuyorsa bunda bir taviz yoktur, ondan daha beter bir hal içinde bulunarak kendinden vazgeçme ve araçlaşma vardır. Musa Anter buna “kekliklik” demişti. Hani avcı keklikleri vardır. Seyyad-ı biinsafın (insafsız avcının) kafesinde öterek benzerlerini kendisine yaklaştırır ve avcıya yem yapar. Anter`e göre Hikmet Çetin`in Kürtlerle ilgili rolü buydu. Anter, Hikmet Çetin`in Kürtleri avlamak için kullanıldığını, onların dilinden konuşarak onları aldatmaya çalıştığını söylüyordu.

Sosyalist listelerden aday olan eski din görevlilerinin dindar kesime karşı rolü konusunda bundan farklı bir şey düşünmek mümkün mü? Onlar öter, zavallı dindar köylü, zoraki sürüklendiği bir mecraya meşruiyet bulmuş olur, avlanmasının bahanesini bulmuş olur.

Sosyalizmin İslam dünyasında üstlendiği görev yukarıda ifade edildiği gibidir, sosyalistlerin listelerindeki adayların üstlendiği görev de bu.

O listelerdekiler kişisel anlamda asla bir bedel ödemezler, avcı keklığının semizlendiği gibi semizlenir, kilolanırlar, onlara inanan zavallılar ise son varlıkları olan inançlarından olur, “Bana ne oldu da dindar yetiştirmek istediğim kızım, oğlum yoldan çıktı” diye ağlarlar.

Kendiyle Yüzleşmek

Türkiye’de sol, kendisiyle yüzleşmiş değil; ‘Kürt’ ulusal solu da onunla aynı noktada duruyor. İslam’a bakışları hala geleneksel Marksist bakıştır

‘Burada cennette büyüdüm ben. Çukurova’da muhacirdik. Türkmenler arasında tek Kürt aileydik. Ama hiçbir kötülük görmedim. Tersine: En sevgili çocuk bendim. Bütün çocukları döverlerdi. Kürt diye bana ilişmezlerdi. Bin yıl beraberdik. Türkiye, bunu dinlesin. Bütün Türkiye benim köyüm gibi olsun...’

Bu sözler ünlü romancı Yaşar Kemal’e ait. Osmaniye’deki eski köyünde, bir süre önce bir tören dolayısıyla yaptığı konuşmadan alındı.

Yaşar Kemal, sol görüşlü. Aslen Vanlı... Ailesi oradan göç edip Osmaniye’nin Hemite Köyü’ne yerleşmiş. Farklı dillerden, aynı inançtan insanların huzur içinde bir arada yaşadıkları köyünde ‘birlikte yaşam’ ile ilgili hislerini böyle anlatmış.

Solun ünlü ‘özeleştir’ söylemi son dönemde yerini ‘kendiyle yüzleşmek’ söylemine bıraktı.

‘Kendiyle yüzleşmek’ ifadesi, ‘özeleştir’ ifadesinde olduğu gibi ‘geçmiş’ üzerine düşünerek hatalarını tespit edip dile getirmek anlamında kullanılıyor.

Ünlü romancının sözleri de gündeme uygun olarak bu çerçevede söylenmiş sayılır. Ama ‘kendiyle yüzleşmiş’ sayılmak için geçmişte görülmeyen bir gerçeği bugün görmek yetmez. O gerçeğin ardındaki gerçeği de ifade etmek gerekir.

Yaşar Kemal’in sol görüş içinde yıllarca örfüne, inancına karşı durduğu, bugün ise değişerek cennet olduğunu itiraf ettiği Osmaniye’nin Hemite Köyü’nü, farklı dillerden aynı inançtaki insanlar için birlikte yaşam cenneti yapan, o köyün ‘Müslüman Köyü’ olmasından başka bir şey miydi? O yaşama dahil olmak için Müslüman olmaktan başka bir şart aranır mıydı? Hatta köyün işleyişini bozmamak şartıyla gayrimüslimler de farklı yerlerden gelir, Müslüman Köyü içinde yerini alırdı.

Sadece köy mü, hayır... 30-35 yıl önce Eskişehir’e, Afyon’a gelen Van’lı, Bingöl’lü, Mardin’li işçiler ‘Şarklı’ diye onurla karşılanır, çoğu zaman kira alınmadan ev verilir, yerleştiği ilçenin bütün güzelliklerinden yararlanır, ilçe halkı arasındaki husumet gibi olumsuzluklardan itinayla korunurdu. O, bir kesimin, bir çevrenin değil, bütün il-ilçe halkının Allah misafiriydi.

Aynı dönemde yöremize gelen Afyonlu, Kayserili, Aydınli, Samsunlu öğretmenleri dinleyin, Yaşar Kemal’in kendi köyü için anlattıklarını onlar Urfa’nın, Siirt’in, Batman’ın köyleri için anlatır, ‘Öğretmenlik hayatımızın en güzel yıllarını orada yaşadık. Farklılıklarımız renkliliğimizdir, güzelliklerimizdir, o yörenin diliyle, geleneğiyle mücadele edilmesine karşıyız. Bazı olumsuz uygulamalar bize dayatıldı dediklerine tanıklık edersiniz.

Bu toplum, İslam şemsiyesi altında birbirini hep kardeş bildi, birbirini hep sevdi, son yıllardaki (ayrı bir yazıya konu olacak) propagandalar bir yana bırakılırsa. İslam ortak değeri, bu toplumsal şuur içinde bu toprakları toplumsal ilişkiler anlamında hepimiz için ‘birlikte yaşam’ cenneti kıldı.

Toplumların birbiriyle bir problemi olmadı. Sorun, siyasi yapının son iki yüzyıllık İslam karşıtı dayatmalarından kaynaklandı. Yaşam kaynağımız, hayat kaynağımız İslam’dır. O kaynak kurutuldukça, doğru bir ifadeyle o kaynakla bağımız koparıldıkça hayatımız kurudu, birlikte yaşamın tadı bozuldu.

Ama sol, sorunun kaynağı olan siyasi yapının İslam karşıtı dayatmalarıyla uğraşmadı. Aksine: Toplumu bir arada, bir cennet içinde tutan İslam diniyle uğraştı. Uğraştı da ne demek! İslam’a üzerindeki yansımaları olunca sol kendisini Batı’nın uzantısı modern sistemin saray kardeşi, ortağı, işbirlikçisi, gönüllü askeri gördü. Siyasi yapının İslami yaşama yönelik fiziki baskılarını sol, kültürel savaşla tamamladı, onunla da yetinmedi, mahalleden üniversiteye İslami yaşama fiili olarak karşı durdu. Bugün de İmam Hatip Liseleri, Kur’an-ı Kerim ve siyer dersleri gibi düzenlemeler ve kızların ilköğretime, yetişkin kadınların işlerine başörtüsüyle katılması gibi taleplere karşı duruyor.

Türkiye solu, büyük çoğunluk açısından kendisiyle yüzleşmiş değil, eskimiş siyasi yapının o ayrılıkçı, baskıcı, engelleyici, karakterini sürdürüyor.

Türkiye Barolar Birliği başkanlığına seçilen kişi 'Biz, Danıştay'ın bayan avukatların başörtüsüyle duruşmalara katılabilmesi kararını içimize sindiremedik' diyor. Bu ses, ulusalçı 'Türk' solunun ortak sesidir. O sesin sahibinden sindirim yapısı, solun ortak sindirim yapısıdır.

Yaşar Kemal gibi isimler kendilerini o tür bir sol içinde saymasalar da hala solun ezici çoğunluğu söz konusu İslami hürriyetler olunca aynı yerde duruyor, yüzünü gösterecek bir aynanın karşısına çıkmaktan kaçınıyor.

'KÜRT' ULUSAL SOLUNUN KENDİSİYLE YÜZLEŞMESİ

Hakim siyasi yapının, eskimiş siyasi geleneğin İslam'a yönelik baskılarında her zaman Türkiye solunun geneli içinde yerini alan 'Kürt' ulusal solu kendisiyle yüzleşti mi?

Bu solun 'tarihi dönüşüm iddiasında bulunduğu bugünlerde onunla ilgili bu yönde bir değerlendirme yapmanın tam zamanı:

'Kürt' ulusal solu, otuz yıllık varlığında bizim dış toplumsal imajımıza ne kattı, o imajdan ne götürdü?

'Kürt' ulusal solu, bizim kültürel değerlerimize ne kattı o değerlerden ne götürdü.

'Kürt' ulusal solunun İslam'a bakışından ne gitti, ne kaldı?

Türkiye'ye teslim edildiği günden bu yana ulusal sol gözlüğüyle, Batılılardan ya da 'Türk' solu eskilerinde düşünce toplamacılığı yapan Öcalan'ın İslam'a yönelik Marksist önyargılı yaklaşımında bir değişme yok. Öcalan, hangi tarihte gerçekleşirse gerçekleşsin İslam kaynaklı bütün hareketleri 'Din, faşizmin bir ürünüdür' kalıp bakışı içinde, dışarıdan bir hareket olarak değerlendiriyor. Genelde bütün insanlık ve İslam tarihi, 'özelde Şeyh Halid-i Bağdadi sonrası Kürt toplumunun inşası konusunda sadece yanlış düşünmüyor, aynı zamanda yalan söylüyor.

Neredeyse bütün dünya 'insan, maymundan dönmedir' iddiasının bilimsel hiçbir temeli olmadığı inancına teslim oldu, bu sol, hala kendi yayın organlarında gayet görünür yerlerde 'Bozuk arazi Evrimi Hızlandırmış' gibi haberlerle maymun kökenliliği savunmaya devam ediyor.

Sümer hikayeli tarih anlatımının Yahudi tarihçilerin modern bir masal uydurması olduğu gittikçe güç kazanırken bu sol, o hikayeleri adeta yeni keşfediyor.

Bütün dünyada Marks ve Lenin ideolojisi, modernizmin diktacı bir mezhebi olarak geçen yüzyılın acılı tarihine bırakılırken bu sol kendi yayın organlarında onları hala bir peygamber gibi kutsuyor.

Kızların ilköğretim okullarına başörtüsüyle devam etme taleplerine fiili olarak karşı durdu. Bu konuda Milli Eğitim bürokrasisindeki olumlu değişimden kaynaklanan 'sistem boşluğu'nu kendi denetimindeki öğretmen sendikası Eğitim-Sen üzerinden fiili olarak doldurdu.

Meclis'teki aslında sadece sembolik olan alkol sınırlandırılması yasasına solun diğer kesimleri ile birlikte karşı çıktı, 'Bırakın yurттаş için' dedi.

Batı toplumları fuhuş ve eşcinsellik belasından kurtuluş yolu ararken bu sol, fuhuşu bütün türleriyle temel insan hakları arasında görüyor, fuhuşun, eşcinselliğin gönüllü bir etkinliğe dönüşmesi için yayın organlarını reklam zemini olarak kullanıyor.

Bu haliyle, bu sol, çekirdek yapısıyla bize yabancı, teorik olarak bizden değil, bizim toplumsal tarafımızı hiçbir şekilde yansıtmıyor. Kendisindeki değişim İslam'a olumlu bakmaya yönelik bir değişim değil, klasik soldan yeşilci-feminist sola doğru hafif bir eğilimdir sadece.

ULUSAL SOLUN BİZE KATKISI!

Pratiğe bakalım, İslami değerlere bakış açısından toplumumuzu iki kategoride ele alabiliriz:

İslami hedefleri olanlar

İslami bir hedefi belirgin değilse de İslam'ı hayatının vazgeçilmezi olarak gören büyük çoğunluk.

Bu iki kesim bir bütündür ve birbirinin tamamlayıcısıdır. Bu bütünün ulusal solla ilgili değerlendirmesi az çok şekillenmiş. Biz, bu bütünlük oluşturan iki kesimin gözüyle değil, Kürt örf ve adetlerine değer verdiğini söyleyen, kendilerini 'milliyetçi' ya da 'milli değerlere bağlı' olarak gören, bu çerçevede farklı ittifaklar içinde yer almaktan çekinmeyenlerin gözüyle bakalım:

'Kürt' ulusal solu etki alanındaki kesimler, bu etki alanına (pratik kültürde giyimde, sofraya oturuşta, sokakta) açılmadan önce mi daha Kürttü yoksa bu etki alanına açıldıktan sonra mı? Daha Kürttür?

Bu kesimler, bu değişmiş halleriyle daha Kürt mü görünüyor yoksa bütün dünya solunun etki alanına giren toplumlarda olduğu gibi daha Fransız, daha Rus, daha İskandinav, daha Alman, daha İngiliz olarak mı görünüyor?

Toplumların özgül yapısının yeniden revaçta olduğu böyle bir dönemde 'Kürt' ulusal solunun eski karakterini sürdürmesi durumunda Kürtlerin özgüllüğünün sonu ne olur?

Ulusal solun dünya genelinde olumlu bir imajı yok. Bu sol, ulusalcılık aldatmacasıyla eski Batı'nın değerlerini topluma zorla kabul ettiren, milli değerlere sahiplenme adı altında giyimde, oyunda, müzikte, yemede, içmede, oturuşta, kalkışta o değerleri folklorik bir tören malzemesi ve müzelik bir eşya durumuna düşüren bir ideoloji olarak biliniyor, tüketim toplumu oluşturma, kültür endüstrisi içinde yer almada kapitalist sistemin önemli bir ortağı sayılıyor.

'Kürt' ulusal solu, Kürtler açısından bundan farklı bir yerde mi duruyor? Her kültür kendi bütünlüğü içinde yaşanır. İsveçliler gibi düşünüp yaşayan bir Kürt için Kürt kültürünün bir tören malzemesinden, müzelik bir eşyadan farkı kalır mı?

Açık bir ifadeyle hem solcu olmak hem Kürt olmak ya da Kürt kalmak mümkün mü?

Dünyada ulusal solun kültürel yıkımını durduran hareketler, ulusal sol şemsiyenin altında mı yer aldılar, yoksa ona karşı durarak mı toplumlarına yeniden hayat verdiler?

Biz, ulusal solu kendimiz için bir 'şemsiye kültür' kabul etsek, yarın ahlakta, kültürde, bilimde çevre toplumlarla ilişkilerimizde daha iyi bir yerde olacak mıyız?

Uyuşturucunun, içkinin, fuhuşun, intiharların yayılmasında, Kürt gençlerin İstanbul Aksaray meyhanelerine sermaye edilmişinde ulusal solun rolü nedir? Biz, bazı temel hakları elde etmek için ulusal sol faturayı ödemek zorunda mıyız?

İslam dünyasının ulusal sol süreci İslam dünyası için kültürde, sanatta, edebiyatta 'Kayıp yüzyıl' olarak görülüyor; Kürtlerde durumun farklı olacağına dair ulusal soldan bir güvence alınabilir mi?

Sadece İslam dünyasında mı? Değil, bütün dünyada ulusal sol, geçmişe uğurlanıyor ve hiç kimse o geçmişe rahmet okumuyor. Kürtler, ona rahmet okuyacak mı?

Her şey bir yana neden ulusal sol? Bunun kazancı, gerçekten kaybını anlamsızlaştırır mı?

Ulusal sol, dış desteği de olarak siyasete el koyuyor. Geçmişte ayrılığı savunuyordu, bugün birliktelikten söz ediyor. Ama siz ayrılığı çağrıştıran bir söz etmişseniz sizi ilkel milliyetçilikle itham etmekle yetinmiyor, hakim güçlere 'bunların toplumla yayılma imkanı bizden büyük, bunlar bizi dünya değerlerinden de koparırlar' diyerek şikayet ediyor, 'Bunları birlikte engelleyelim' diye önerilerde bulunuyor. Siz, kendi düşünce bütünlüğünüz içinde birliktelikten söz etseniz kendi uç kesimlerine ve saf halka dönüp 'Bakın bunlar faşizmin işbirlikçisi' diye bağırıyor. Bu diktacı, tek tipçi, tek partici yaklaşım pozitif bir siyasi ortamın önünü tıkamıyor mu? Sizi kendisine hileyle mahkum etmiyor mu?

Ulusal sol, kendisiyle yüzleşmiyorsa siz onun kendisiyle yüzleşmesini sağlayacak, o yüzleşmeyi kolaylaştıracak ortamı oluşturabilirsiniz.

Ulusal solun peşinden gidenler, kendileri ile yüzleşmeden onların pozitif bir geleceğe hizmet etmeleri mümkün değil.

“Kürt sağı” problemi

Modernizm sonrasında dünya düzeni, İslam ve Hıristiyanlıkla baş edemeyen Yahudilerin düşünürleri tarafından din eksenli olmaktan kavim ve ideoloji eksenine kaydırıldı.

Batı, her iki projeye de kısa sayılabilir bir süreç içerisinde teslim oldu. Din-mezhep eksenli siyasetten Fransız, Alman-Rus... kavim eksenli siyasete kaydı. İdeolojide sağ ve sol diye iki kutba bölündü.

İslam dünyası, her iki projeye de uzun süre direndi; Yahudi düşünürlerin önderliğindeki her iki projeyi de “Batı kaynaklı batıl” diye etiketleyerek reddetti, kendi düzeni içinde kalmaya çalıştı. Ancak “Ümmet”ten çok darbe yiyen ve dolayısıyla “Ümmet” kavramına karşı fobik olan Batı, her iki projeyi, daha doğrusu bir ana projenin her iki kanalını da İslam dünyasına salmaya çalıştı. Salt ideoloji kanalının yol alma problemini görünce onu da milliyetçilik kanalının içine boşalttı ve üstü milliyetçilik, altı ideoloji olacak şekilde İslam dünyasına boşalttı.

Miladi takvim çağında kimliğini İslam’da bulan, milli kimliği ile İslam’ı özdeşleştiren Kürtler, bu projeye direnç gösterdi, o kanalın kendi coğrafyalarına uzamaması için adeta nöbet tuttu. Ancak, kanalın kirli suyu dört yanlarına ulaşıp kendi coğrafyalarında kokusunu ve rutubetini hissettirince İslamî bir harçla oluşturdukları set, zarar görmeye ve nihayet sızmalara maruz kalmaya başladı. Milliyetçilik ve solculuk, Kürtler arasında önce ağır ağır, ardından baskınlar halinde yayılmaya başladı.

Milliyetçilik, Kürtleri İslam dünyasından koparmak için kullanıldı. Sol ideoloji Kürtleri, “çağdaştırma, Batılılaştırma, Batı’nın etki alanına açma” için bir kültür işgali aracı olarak görüldü. Milliyetçilik Batı’nın yerel uzantısı ulus devletlerin tepkisiyle karşılaşarak yayılma problemi yaşadı; sol ise ulus devletlerin çağdaşlık, Batılılık doğrultusunda oluşturdukları “tek tipleştirme”ye hizmet ettiğinden büyük kaynaklarla pompalandı. Ancak solun tek başına yayılma problemi yaşamaması, ulus devletleri bağrılarına taş basarak milliyetçi sol (ulusal sol) bir ideolojinin Kürtler arasında yayılmasının kerhen destekçisi yaptı. Ulusal sol, Kürtler arasında önce Suriye, Irak ve İran’da; ardından özellikle 27 Mayıs İhtilali’nden sonra ihtilalcıların seçmen tercihlerini değiştirme projeleri doğrultusunda Türkiye’de hızla yayıldı. Bu yayılma hızı karşısında “Kürt sağı” güdük kaldı.

“KÜRT SAĞI” NE DEĞİLDİR?

“Kürt sağı”ndan kasıt asla İslamî camia değildir. İslamî camia, ne sağcı ne de solcudur, İslamî hareketlere özgü bir yol üzerindedir.

“Kürt sağı”ndan kasıt, İslamî söylemleri soldan kötüce tercüme olan, Diyarbakır çayhanelerinde söylemlerine sahip çıkma cesareti bulamayınca özür bildirme mahiyetinde veya kabul görme psikolojisiyle direksiyonu sosyalist örgütün siyasi kanadına kaydıran, sosyalist örgütün “Biz akıllı dindara karşı değiliz” söylemini halka kabul ettirmek için vitrin süsü yaptığı Diyarbakır’ın kıdemli çayhane ideologları hiç değildir.

“Kürt sağı” ile “Kürt kökenli sağcılar” da birbirinden çok farklıdır. Kürt kökenli sağcılar, dindar ve çoğu etkili Kürt ailelerinden gelip koltuğu nerede bulurlarsa ona uygun bir maslahat hatta değer felsefesi uydurup orada siyaset yapan ve bu “kimliksiz (kişiliksiz de diyebilirsiniz)” yapıları ile, kimliksizliğe daha yatkın sağ partilerde daha çok yer bulan ağa-müteahhit siyasetçilerdir. Son ve en somut örneklerinden biri kuşkusuz Dengir Mir Mehmet Fırat’tır. Daha önce Ak Parti’den seçilen Fırat, çaresiz kalması ve umut görmesi durumunda MHP’den, CHP’den hatta umut bulsa ve kabul

göreceğini bilse HÜDAPAR'dan aday olabilirdi. Onlardan hangisinden aday olsa ona uygun davranmayı da gayet iyi bilirdi. Bu tür siyasi tiplerin milliyet, kimlik ve ideolojisi yoktur. Tek kriterleri koltuktur. Söylemlerini buldukları yere göre ayarlarlar.

Bu müteahhit-ağa siyasetçilere Kürt sağı demek, Kürt sağının bedel ödemiş, tarihî şahsiyetlerine ağır bir hakarettir.

KÜRT SAĞI NEDİR?

Kürt sağı, Kürtlerin modern dünyada karşılaştıkları problemler konusunda duyarlı, dine karşı olmayan, çoğu dindar olsa bile başkalarıyla dava arkadaşı olmakta dindarlığı kriter edinmeyen, kişisel olarak laikliği tasvip etmese de bugünkü dünya koşullarında siyasette laik olmayı da yadırgamayan hatta kimi zaman siyasi laikliği zorunlu gören molla, ağa ve mekteplilerin öncülük ettiği kesimdir.

Bu tanım içinde Kürt sağının önderleri İran'da Kadı Muhammed, Irak'ta Molla Mustafa Barzanî; Suriye'de Haco Ağa ve arkadaşlarıdır. Türkiye'den (Şeyh) Abdülmelik Fırat'ı da onlarla birlikte anmak mümkündür.

Onların halk arasındaki örnekleri ise 1980 öncesinin sola karşı, ancak İslamî bir söylemi de olmayan, Kürtlerin sorunları hakkında duyarlı, Barzanî'ye hayran, ilmi düzeyi ne olursa olsun tasavvufi yönü zayıf Cizre, Mardin, Diyarbakır... yörelerinin kimi molla ve faqileriydi. Onlar, kültür ve konum bakımından halka açılma imkânına, ağalarla kurdukları dostluklarla da ekonomik imkânlarla sahip iken bir hareket oluşturamadılar. Kimi zaman bazı mekteplilerle iletişim kursalar da gözleri hep Barzanî'nin başarılarında kaldı. Oraya bakıp durdular ve gözleri orada iken ahirete irtihal ettiler.

NEDEN BAŞARILI OLAMADILAR?

Kürt sağı içinde görülebilecek mollaların başarısızlık nedenlerinin altında kendilerinden kaynaklanan problemler vardı, bir de dışarıdan kaynaklanan problemler. Kendileri ile ilgili en önemli problem, bugünün dünya gerçeği içinde, kendilerini ifade etmelerini sağlayacak, buldukları ve bulunmadıkları ortamlarda toplumu kendi görüşlerine çekebilecek, bütüncül bir ideologyadan (fikriyattan) yoksun olmalarıydı. Kendilerinin bunu oluşturacak bir birikimleri yoktu, ellerindeki klasik İslamî kaynaklar, onların dilediği malzemeyi vermezdi, Türkçe bilmiyorlardı, Arapça dışında yabancı dil bilmedikleri için de dışarıdan tercüme imkânları da yoktu. Dolayısıyla mekteplilere mahkûmdular. Barzanî dışında onların dünya ile iletişimini kuranlar sadece mekteplilerdi.

O dönemin mekteplileri ise Ankara ve İstanbul'daki üniversitelerde muhtemelen Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığı (MİT ve Emniyet) tarafından sola itiliyordu. Özellikle 1960 İhtilalı sonrasında Kürtlerin kendi sorunları ile ilgili kitlesel etkinlikler içinde olabileceğine dair işaretler, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal İşler Dairesi'nin solu özendirerek Kürtleri "çağdaş Türkiye'ye kazandırma" projesi hız kazanmış görünüyor. Solla hem milliyetçilerin halkla iletişimi zorlaşacak hem de Kürt gençleri solun ünlü isimlerini okuyarak devletin ulusal sol (CHP) ideolojisine yakınlık duyacaklardı. 1960'tan önce bu ideoloji için tehdit olarak belirlenen Demokrat Parti gibi sağcı partilerin de Kürtler içindeki varlığı zayıflayacaktı. İhtilal öncesinde Kürtler, Demokrat Parti'ye büyük destek verdikleri gibi ihtilaldan sonra da Diyarbakırlı Dr. Yusuf Azizoğlu'nun kurucuları arasında yer aldığı ve sonradan genel başkanı olduğu sağcı Yeni Türkiye Partisi'ne destek vermişlerdi. Hatta Yeni Türkiye Partisi, sonraki dönemde adeta Kürtlerin partisi olma yoluna girmişti.

Azizoğlu sağ görüşlü müydü? Yoksa sağ görüş için bir görev mi üstlenmişti, bu pek de bilinmiyor. Musa Anter ile beraber Dicle Talebe Yurdu projesi içinde yer almıştı. Sadece bu yurt meselesi bile önemli bir soru işaretiydi. (Musa Anter de o aralarda liberal sağ dergilere yazı yazıyordu. Sonra sağdan topladıklarıyla sola doğru yol aldı.)

Azizoğlu açısından diğer problem, bedel ödemeye yanaşmamasıydı. Nitekim, bu yönü tespit edilmiş, sağ görüşlü partisinin Kürtler arasında çokça ilgi görmesi üzerine dönemin CHP'li İçişleri Bakanı Hıfzı Oğuz Bekata kürsüye çıkıp Türk olduğunu söylemesini istemişti, Azizoğlu da kürsüde "Öz be öz Türk biziz, Doğu'da yaşayanlardır. Türüklüklerinden şüphe edenler varsa Sayın İçişleri Bakanı gibi devşirmelerdir" demişti. Azizoğlu, tartışma sonrasında Diyarbakır'a döndüğünde

büyük bir coşkuyla karşılanmışsa da itibarsızlaştırma operasyonuna tabi tutulmuş ama kendisinden çok henüz palazlanma aşamasında olan Kürt sağı suikasta uğramıştı. Azizoğlu, baskıya boyun eğmeye mazeret olarak rahatsız olmasından dolayı hapse girmeyi göze alamamasını göstermiş, bu sözleriyle operasyonu daha da derinleştirmişti.

Bu siyasi operasyonu askeri bir operasyon takip etti. 1965'te Türkiye Kürdistan Demokrat Parti (T-KDP) kuruldu. Partinin genel başkanı ve yörenin etkin isimlerinden Siverekli Faik Bucak, 4 Temmuz 1966'da bugün de çözülemeyen bir suikastla öldürüldü. Yerine Bingöllü Sait Elçi geçti. Onun vurulması ise Faik Bucak'ın ki kadar esrarengiz değildi ve belki ondan da esrarengizdi. Türkiye İşçi Partisi (TİP) içindeki solcu Kürtler sokağa salınırken Sait Elçi önce hapse mahkûm edilip bir yıl içeride tutuldu. 1969'da cezaevinden çıktıktan sonra partisini neredeyse sol renkte buldu. Dr. Şivan kod adlı Tuncelili Said Kırmızıtoprak da o solculardandı, Elçi'yi gericilikle suçluyor ve tasfiye yolu arıyordu. Irak Kürdistanı'na geçip orada silahlı eğitim için bir kamp kuran Said Kırmızıtoprak, 1971'de Irak Kürdistanı'na geçen Said Elçi'yi kurşuna dizerek öldürdü.

T-KDP'yi solcu bir çizgiye çekmek isteyen Said Kırmızıtoprak kimin ajanıydı ya da hangi şebeke onu yönlendirmişti? Hiçbir zaman anlaşılamadı. Ama anlaşılan bir şey vardı: Birileri Kürt solu üzerinden, Kürt sağını tasfiye ediyordu. Kürt sağı, Said Elçi'den sonra korkuya kapıldı, öne çıkan her isimleri yörede sayıları tesbih tanesini geçen sosyalist örgütlerce ama özellikle PKK tarafından tasfiye edildi, sosyalist PKK bu süreci 1980 sonrasına da taşıyarak Kürt sağını siyasi anlamda yok etti. Solun bu jandarmalığı, devletin Kürt sağı aleyhine tek bir operasyon yapmasına gerek duyması için sebep bırakmamış, sosyalist gruplar işlerini en katı şekilde yaparak Kürt sağını kendileri bitirmişti.

Bu alanda çok başarılı görülmüş olunacak ki PKK'ye bu görev Suriye'de de verildi ve bir dönemin Suriye'sinde en güçlü Kürt siyasi hareketi olan KDP (El Parti) bugün Amude kasabası dışında hiçbir yerde varlık gösteremez duruma düştü.

BARZANÎ ENGELİ

Barzanîler, İran deneyiminden sonra kendi bölgelerine odaklandılar. Kendi bölgelerinde var olabilmek için çevre ülkelerle barışık olmayı seçtiler. Çevre ülkeler ise onlara, kendi topraklarında faaliyette bulunmama garantisinden öte, oralarda oluşabilecek geniş tabanlı, sağ hareketleri kontrol altında tutma şartı koştular. Bu denklem içinde İran, Türkiye, Suriye hatta Lübnan ve Ürdün'den Barzanî ailesi ile sıkı bağlar kuran her yapı güdük kaldı. Önce İran KDP'si, sonra Suriye KDP'si mensupları halkları önünde küçük düşmüş ve Erbil'e sığınmış olarak tarih sahnesindeki yerlerini terk ettiler.

Ama kendi varlığını sürdürmek için çevre bölgelerdeki Kürt sağını kontrol altında tutmaya ve çoğu zaman o ülkelerle gayri meşru dostluklara zorlayan Barzanî, gün geldi kendisini Batı'ya taşeronluk eden Kürt solu ile çevrelenmiş buldu. Yarın bu Batı işbirlikçisi yapı karşısında varlığını koruyabileceği bile şüphelidir. Kürt sağı bu gerçeği hâlâ anlamıyor ya da anlamak istemiyor.

SONUÇ

Dünyanın diğer coğrafyalarının aksine Kürtlerin yaşadığı coğrafyada (Irak Kürdistanı dışında) sağ bir siyasi hareket yok. Suriye'de Kürtler arasında İslamî bir yapı da yok. İran ve Türkiye'de ise İslamî bir söyleme alışmayan, henüz bu söylemi anlamamış olan, İslamî kesimin Kürtlerle ilgili önerilerinden habersiz olan ya da o önerileri yetersiz bulan geniş bir kitle siyasi bir boşluk yaşıyor. Aralarından merkez parti ve adaylarına oy verenler olsa da önemli bir kesimi kendisini sosyalist yapılara mâhkum görüyor. Onlara alternatif olabilecek bir siyasi temsilci bulamıyor. Bocalıyor, dönüp dolaşıyor, sol yapıların ağına düşüyor. Onlar gibi inanmadığı halde, onlar gibi düşünmediği halde siyasi olarak onların yanında yer alıyor.

Kürt sorununun “sorunu”

Kürt sorununa yönelik çözüm projesi, kimsenin küçümseyemeyeceği, yok sayamayacağı önemli bir adımdır.

Her şeyden önce bugünkü Türkiye sınırları içinde, 1514'te İdris-i Bitlisî üzerinden yürütülen müzakerelerden bu yana devlet ilk kez, Kürtlere yönelik pozitif bir tutumla bir proje içinde yer almayı kabul etmiş görünüyor.

O günden bu yana devletin ilgili olduğu projelerin tamamı olumsuz bir yaklaşımla oluşturulmuştur; hak artırmaya yönelik değil, eldeki hakları azaltmayı yöneliktir. Hatta hak odaklı değil, güvenlik odaklıdır. Devlet, hakları kısıtlarken konuyu halk nezdinde gündeme getirmeyi bile gerekli görmemiş; köy isimlerinin değiştirilmesinde olduğu gibi kapalı kapılar ardından alınan kararları en katı şekilde hayata geçirmiştir.

Bu sefer, pratikte güvenlik kaygıları öne çıksa da teoride haklara odaklanma ve bu doğrultuda hak alanını genişletme niyeti açık bir dille ortaya konuyor.

Öte yandan yörede otuz yılı aşkındır adına "savaş" denmemiş bir şiddet süreci vardır. Bu süreçte on binlerce kişi öldü, on binlerce kadın kocasını, on binlerce çocuk babasını yitirdi. Milyonlarca insan, yöreden göç etti; büyük şehirlerin varoş ve slumlarına mahkûm oldu; kimsesizlikten, ilgisizlikten insanî değerlerini yitirdi, suç işleme oranları tavan yaptı. Onların yeniden düzenini bulması bile başlı başına bir vakadır. Çözüm projesinin bunca felakete yol açan bir çatışma sürecini bitirme ihtimali bile önemlidir, ciddiye alınmak durumundadır.

Bununla birlikte her çatışma süreci bir rant grubunu ortaya çıkarır. Bu rant grubu, güvenlik politikalarından beslenen bir bürokrasi etrafında iş görerek başkalarının kaybı üzerinden yaşamaya alışır. Her tür sulh girişiminin karşısında durur, kimi zaman çatışmaların devam etmesi için fiili müdahalelerde bile bulunur.

Türkiye'de tarihî devlet geleneği içinde bir çatışma sürecini bu tür projelerle sonlandırma hazmı da yoktur. Selçuklulardan Osmanlılara, tarih boyunca devletin içindeki bir kesim, bu tür projelerle öne çıkanlara karşı daima "ihtilal" düşünmüş ve gününü yakaladığında onları "hain" ilan edip en ağır şekilde cezalandırmıştır. Barış müzakereleri yürütmek bir yana "ateşkes" teklif etmek bile bu devlet geleneğinde affedilmez bir suç gibidir.

Çözüm sürecini teklif edenlerin bu riski göze almaları ve çok yönlü engellerle karşılaşmalarına rağmen tutumlarını sürdürmeleri, takdire şayandır. Ne var ki çözüm projesinde asıl sorun, bu "ihtilal" girişimleri değildir.

Projenin bunun dışında ciddi sorunları ve bu sorunlar yüzünden projeye karşı ciddi itirazlar vardır.

PKK'NİN BOLŞEVİK TEK PARTİCİLİĞİ

PKK, Bolşevik bir alt yapıdan geliyor. Sovyet Rusya'da Lenin ve Stalin çizgisini temsil eden Bolşeviklerin en öndeki özelliği "tek partici" olmaları ve o tek parti içinde yer almayan herkese karşı "imha" politikasını kendi varlıkları ile özdeşleştirmeleridir. "Ya ben ya siz" diye özetlenebilecek bu politika, güç bulunduğu yerlerde Bolşevikler var oldukları sürece sonlanmayan çatışmalara yol açıyor. Öldürme, işkence ve iç çatışmanın yol açtığı "koru atmosferi", bu politikanın tabii bir neticesidir. Bolşevik anlayış, muhalifleri bu kuru atmosferi kısılcına alma ve onlar üzerinden kendini ifade etmeye dayanır. Karşısında sert bir muhalefet bulmadığında, ılımlı muhaliflerin üzerine vararak onları şiddet ortamına çekip kuru atmosferini sürdürür.

PKK'nin bu zihinsel alt yapıdan uzaklaşmadan Kürt coğrafyasında ulaştığı güç, Kürt sorununun sorunudur.

PKK, Suriye ve Türkiye'de bir varlığa ulaşmış; Doğu ve Güney Kürdistan'da bir varlığa ulaşma arayışındadır.

Güç bulunduğu Türkiye'de otuz yıldır yol açtığı iç çatışmayı her seferinde dış güçlerden yararlanarak çarpıttı; dolayısıyla bu çatışmanın nedeni tam anlaşılmadı. Suriye'de ise PKK pratiği, gözler önündedir: PKK, güç bulunduğu yerlerde PDK (Kürdistan Demokratik Partisi) gibi Kürtlerin modern dönemdeki kadim bir partisine dahi hayat hakkı tanımıyor. Kendisini Barzanî'ye yakın gören ya da PKK'nin o şekilde fişlediği yüz binlerce Kürt bugün, Saddam veya Esed yüzünden değil, bizzat PKK'nin "Rojava" politikası yüzünden Kamışlı'dan, Kobani'den, Efrin'den göç etmiş durumda. Bir halkın kendisi için hak arayışında olduğunu iddia eden bir örgüt yüzünden göç etmesi... Bunun sözcüklerle ifadesi ancak "milli musibet"tir.

PKK, bu milli musibeti şimdi Şengal bölgesine taşımak istiyor ve orada Müslüman Kürtleri göçe zorlayacak ya da Yezidi kantonunun ikinci sınıfı haline getirip ezecek bir proje öne sürüyor. Projesine karşı çıkan Barzanî'nin PDK'sini ihanetle

suçluyor, bu ihanet söylemine Kürtler arasında taban oluşturuyor, gününü bulursa çatışma sürecine geçmek isteyeceğinden de şüphe duyulmuyor.

Sorun, bir örgütün bir şeyi amaçlaması değil, o amacını gerçekleştirme gücünde olmasıdır. PKK, Bolşevik amaçlarını gerçekleştirme amacına ulaşma karşılığında Kürt halkının İslamî değerleri ile çatışmayı, İslam âleminde Batı lehine savaşan bir güç olarak konumlanmayı Batı'ya vaat ediyor. Ve öyle görünüyor ki Batı, onun bu vaadine bir değer biçiyor. Bu, Kürtler açısından "Kürtlerin PKK sorunu" diyebileceğimiz bir sorun oluşturuyor. Dışarı ile her tür işbirliğine açık, içeride ise her tür birlikte yaşam seçeneğine kapalı bir güç... Bunun karşılığı, geçen yüzyılın Batı destekli "Ortadoğu" diktatörlüklerinden başka nedir?

İMKÂNI FIRSATA DÖNÜŞTÜRMEK

Çözüm projesi, büyük bir imkândır ancak PKK'nin bunu tek partici sol anlayışını pratiğe geçirmek için bir fırsata dönüştürdüğüne dair ciddi kanıtlar var.

PKK, süreç boyunca silahlı bir güç olmayı sürdürdü; silahtan yararlanarak etkisi altında tuttuğu semtlerde belediyelere, Atatürkçü bir geleneğe ait olan "halk evleri" kurdurttu, kamplarındaki "akademilerini" adeta şehre taşıdı. Belki de bu fırsata bakarak süreci yıllara yaymanın yollarını aradı.

Özellikle bir önceki dönem, dindar geçmişli olan bir kişiyi milletvekili de yapıp vitrine sürerek daha önce ulaşmadığı kimi dindar ailelere ulaştı; onlarla kurduğu bağı onların çocuklarını sosyalistleştirme yönünde kullandı.

PKK'nin bu aslında bir bölümü süreç öncesine ait olan ancak süreçle artan halk evi etkinlikleri, özellikle kırsaldan kente göç eden dindar Kürt gençleri arasında önce zihinsel bir değişime, ardından sosyal bir dönüşüme yol açtı. Bu yüzden kuşak çatışması görüldü. Zihinsel ve sosyal değişimlerine uygun bir ortam bulamayan gençler aileleri ile çatıştı. Başta Batman olmak üzere genç kızların bir bölümü bu yüzden intihara yöneldi. Ailesel değerlere zıt hayat tercihi yüzünden "namus cinayetleri" de arttı. Bu cinayetler medya üzerinden pazarlanarak Batı'nın ve Batı tarafından süsbanse edilen yerli kuruluşların dikkati bölgeye çekildi. Adını duyurmak için her tür zemini kullanan eşcinsel dernekleri bile kurulan pazarı görüp bölgeye yöneldi, paneller düzenledi, görünürlük elde etti.

Dünyanın her yerinde bu tür kuşak çatışmaları, aile değerlerine zıt yaşam tercihleri ve hele hele eşcinsel faaliyetleri; Hıristiyan, Budist veya Müslüman dindarların tepkisini çeker, onlar arasında huzursuzluğa yol açar.

Ancak aslı kaygı, çözüm sürecinin başarıya ulaşması durumunda PKK'nin bu zihinsel ve sosyal değişimi siyasi gücünden yararlanarak bir resmi politika olarak dayatma ihtimalidir. Bolşevik gelenekten gelen PKK, sadece siyasi bir tarafgirlik istemiyor aynı zamanda zihinsel ve sosyal bir değişimi de dayatıyor. Bu da durumun farkında olan dindar Kürtler arasında "Yarın ne olacak?" kaygısı oluşturuyor. Yıllarca devletin Kur'an-ı Kerim eğitimi yasağı, ezan yasağı, başörtüsü yasağı gibi dayatmaları ile karşılaşan halkın, dünya bu yasaklardan uzaklaşıyorken, yarın kendi öz yurdunda karşılaşma ihtimali bu kaygının esasını oluşturuyor.

İMRALI ÜZERİNDEN YENİ BİR HİYERARŞİ

Esas olan, silah bırakma görüşmelerinin silahlı gücün temsilcileri yapılmasıdır. Ama silah bırakma görüşmelerinin sadece PKK ile yapılması ne kadar doğru ise hak ve hukukun PKK ile yapılan görüşmelere endekslenmesi o ölçüde doğru değildir.

İmralı'yı öne çıkarma girişimi, Kürtler arasında kaynağını halktan almayan bir hiyerarşi inşa etme çabasına dönüşme tehlikesi taşıyor.

Kürtlerin hak taleplerini PKK'nin genel sekreteriyle konuşmak...(?) Hak talebi bir değer talebidir. Peki, PKK genel sekreteri cami gibi fiziki bir değer hakkında ne düşünüyor? "Camiyi bu sürece karıştırmayacağız" denebilir. Dil ve edebiyat dinden soyutlanabilir mi?

PKK'nin genel sekreterini Türkiye'de yaşayan Kürtlerin hiyerarşisinin tepesine yerleştirmeye çalışmak... Siyasi görüşü ve pratiği bilinen bu isme bir tür Kürtlerin temsilcisi muamelesi yapmak... Kürtlerin bir kesimi arasında endişeye yol açar. Bu

endişe yersiz de değildir. Zira PKK'nin genel sekreteri, yapı olarak böyle bir konum talebine yatkındır. Bu yönde ona küçük bir yol açmanın bile onda nasıl bir karşılık bulacağını tahmin etmek zor değildir.

ÜÇÜNCÜ GÖZ...

Yakın bir döneme kadar Kürtler arasında Batı'nın müdahalesi hak garantisi olarak görülüyordu. Oysa Batı'nın yararına olan, çözüm değil, çözümsüzlüktür. Batı, bölgeye müdahale etmek için seçeneklerinin azalmasından değil, artmasından yanadır. Dolayısıyla tarafların anlaşmasını da bir tarafın diğer tarafa galip gelmesini de istemiyor; aksine yöreye müdahale edebilmek için tarafların çatışma sebep ve yeteneklerini korumalarını istiyor.

Bir süredir, "üçüncü göz" talebi gündemde tutuluyor; üçüncü gözün Batı olması, çözümsüzlüğün devam etmesi anlamına gelir. Üçüncü göz gereksinimi varsa bu göz, yerli olmalı ve çatışmadan rant sağlamayan kesimlerden seçilmelidir.

Halkın kanaat önderlerinin sürece katılması da üçüncü göze karşılık gelmez. "Üçüncü göz", bu tür görüşmelerde sürecin dışındaki kişilerden oluşur. Oysa kanaat önderleri sürecin bir parçasıdır. Onlarla anlamsız görüşmeler yapmak, "oyalama" ile eş anlamlıdır. Kanaat önderlerinin ortak kanaati, sürecin diğer taraflarının kanaati kadar ciddiye alınıp netice üzerinde etkili olursa çözüm projesi yeni bir sürece girmiş sayılır.

Bu tür projelerin kültürel ayağı, ister istemez zamana yayılacaktır. Ancak bir halk, özellikle İstanbul gibi kentlerde yaşayan kesimlerinde bir tür "kültürel ebterlik" yaşıyor. Torunlar, dede ve nene ile konuşmıyor. İki kuşak arasındaki kültür alışverişi tamamen kopuyor. Bu, suç oranlarındaki artışın da altında yatan bir insanlık dramıdır. Oysa İstanbul gibi ihtiyacın doğudan da daha çok olduğu kentlerde seçmeli ders olarak bile Kürtçe alınamıyor.

Seçmeli ders imkânı kolaylaştırılmalı, okul müdürlerinin siyasi eğilimlerinden en az etkilenecek kriterlere bağlanmalıdır. Yerleşim adlarının iadesi gibi hususlarda da kayda değer bir adım yok. Bu adımların PKK'nin adımlarına endekslenmesi yönündeki işaretler kaygıları artırıyor.

Netice...

Çözüm projesiyle ilgili kaygı ve itirazlar, temelsiz değildir; insanî, görmezlikten gelinemeyecek gerekçelere dayanıyor. Kaygı ve itirazların sahipleri saygıya değerdir. Bu kaygı ve itirazlar giderilmeden çözüm projesinin hedefine ulaşarak kalıcı bir huzur ortamı oluşturması beklenmemelidir.

Onlar insanlığın nöbetini tutuyorlardı

Yine bir seçim dönemi ve yine kanlı bir gün... Abdülcelil ve Mehmet Şerif, iradesini satmış, aklını tatil edip "heva"ya kapılmış, İslam'ın yüceliğine karşı sosyalist **çukuru seçmiş** biri tarafından katledildiler.

Abdülcelil ve Mehmet Şerif... Onlar, insanlığın nöbetini tutuyorlardı. Her asırdaki hakiki insanlık gibi, her dönemdeki fitrat üzerindeki insanlık gibi savunmasızdılar, silahsızdılar... Sözlere ve cesaretleriyle, insanlığı, insanlığa kurşun sıkanlara karşı korumanın mücadelesini veriyorlardı.

Onlar, insanlığımızı efsanelerle bulandırmak isteyenlere...

Onlar, insanlığımızı ideolojik safsatılarla saptırmak isteyenlere...

Onlar, insanlığımızı fuhuşla kirletmek isteyenlere...

Onlar, insanlığımızı şarapçılıkla sarhoşluk çukuruna düşürmek isteyenlere...

Onlar, insanlığımızı uyuşturucuyla bütün yüceliklerinden soyutlamak isteyenlere karşı insanlığın bekçisiydiler.

İradedir insan olmanın en ayırıcı özelliği...

Onlar, korkuyla irademize el koymak isteyenlere karşı irademizi korumak için öne atıldılar.

Onlar, meyhane sokaklarının serserilerinin kirlerini bize bulaştırmak isteyenlere karşı haykırdılar.

Onlar, meyhane sokaklarında bulaştıkları pisliği köy köy dolaştırıp insanlığın üzerine sıçratmak isteyenlere “Hayır!” dediler.

Onlar, aydınlığı karanlığa boğmak isteyenlere “Durun! Aydınlık Peygamberinin Sevdalıları varken bunu yapamazsınız!” dediler.

Onlar, bizi Nur’dan uzaklaştırıp nara (ateşe) götürmek isteyenlerin önünde durdular.

Onlar, İslam medeniyetine gözlerini kapatıp kurtuluşu mağaralardaki kalıntılarda arayan budalalara karşı has akla çağırdılar.

Onlar, namusluya karşı namussuzu, ayık olana karşı sarhoşu, iradesine sahip çıkana karşı korkuyu, doğruya karşı yalanı, dürüstlüğe karşı ihaneti, helale karşı haramı öne sürenlere karşı çıkmayı insan olmanın ve Müslüman olmanın gereği gördüler. İnsanlığın mahkûm edildiği bir çağda “Ey insan sûretinde yaratılanlar, insanlık korkuya boyun eğip ölmedi, işte biz insanlığız!” diye seslendiler.

Onlar, şeytana karşı Rahman’ın tarafını tuttular.

Onlar, nar sevdalılarına karşı Nur Sevdalılarının yanında saf tuttular.

İnandıkları değerler uğruna,

Bildikleri doğrular uğruna,

İman ettikleri Hak uğruna can verdiler.

Korkaklıkla alçaklığı seçenlere,

Korkaklıkla namus düşmanlarının yanında yer almayı seçenlere,

Korkaklıkla, inandığı bütün değerlerden soyutlanmayı seçenlere can vererek ders verdiler. Onlara “Gelin, insan olun” çağrısında bulundular.

Hz. Hüseyin gibi arkalarında dul ve yetimler bırakarak “Allah’a emanet olun!” deyip Allah’a yöneldiler.

İnsanlığın ayaklar altına alındığı bir çağda insanlığı seçmek...

İradeye sahip çıkmanın katledilmeye aday olmak anlamına geldiği bir çağda iradeden yana durmak...

Dünyanın bütün kirlerine karşı imanın pâklığını taşımaya aday olmak...

İnsanlığın üzerine pislik sıçratanlara karşı tertemiz kalmak...

Bunu başaranlar, elbette üstündüler, muzaffer oldular.

BU ÇAĞDA MUZAFFER OLMAK!

Bu çağda muzaffer olmak, insan kalabilmektir.

Bu çağda muzaffer olmak, yalana karşı doğrunun yanında durabilmektir.

Bu çağda muzaffer olmak, namussuzluğa karşı namuslu olabilmektir.

Bu çağda muzaffer olmak, korkaklığa karşı cesareti seçebilmektir.

Bu çağda muzaffer olmak, iradesini satmaya karşı iradeden yana durabilmektir.

Bu çağda muzaffer olmak,

Çağın emperyalizmine karşı...

Çağın tüketim sapkınlığına karşı...

Çağın sınırsız fuhşuna karşı...

Çağın zorbalığına karşı...

Çağın yalanlarına karşı...

Çağın iftiralarına karşı...

Yalnız kalan İslam'ın yanında durmak ve İslam olabilmektir.

Bu zor çağda muzaffer olmak; Müslüman olabilmek ve Müslüman kalmaktır.

İNSANLIĞI İRDASİNE SAHİP ÇIKMAYA ÇAĞRI!

İrade sahibi olmak, insanın alamet-i farikasıdır. İnsan, diğer varlıklar içinde irade ile insandır. İradeyi etkisiz hâle getirmek, insanı insanlığından soyutmaktır.

Uyuşturan her şey iradenin düşmanıdır: İçki, uyuşturucu, eğlence, fuhuş... Bunlardan herhangi birini teşvik edenler, bunlardan herhangi birinin yayılması yönünde program yapanlar, irade hürriyetinin dostu değil, düşmanlardır. Bu yönde özgürlük çağrısı yapanlar, eğer akıllarını yitirmiş budalalar değil iseler ya zalim bir kralın, ya bir diktatörün ya da burjuvazi gibi birden çok kişi arasında paylaşılmış bir diktatörlüğün temsilcisidirler.

Onların neye çağırdığı önemli değildir. Onlar, bizzat iradeye bile çağırırsalar, iradenin has düşmanlardır.

Ama iradeye en büyük düşmanlık, bir halkın iradesini korkuyla sindirmek, korkuyla etkisiz hâle getirmektir.

Bir halkı korkuyla tutum belirlemeye çalışmak, o halkı insan görmemek, onlardan hayvanî bir yöntemle netice almaya çalışmaktır.

İrade, ikna ile doğrudan ilgilidir. Halkları inanç ve düşünceler doğrultusunda ikna etmek, insanî bir etkinliktir. İnanç ve düşünce doğrultusunda şekil bulan endişeleri halka aktararak halkta geleceğe dair bir endişe oluşturmak, halkta bu doğrultuda bir eğilim meydana getirmek insanî bir etkinliktir. Ama halka "Ya bizi tutarsınız ya da sizi öldürürüz!" demek, hayvanî bir yöntemdir.

Halklarına en büyük kötülüğü yapanlar, halklarının iradesini sindirenlerdir; halklarını korkuyla taraf belirlemeye alıştıranlardır.

Korkaklık bir ruhtur ve toplumların korkaklığı, fertlerin korkaklığından daha kalıcı facialara yol açar. Korkaklaşan toplum, bütün değerlerinden vazgeçebilecek kadar düşkün olur. Bu düşkünlüğe saplanan bir toplumla iş görmek imkânsız denecek kadar zordur.

Tavrını korkuyla belirleyen bir topluma seslenmek, kimi zaman bir sürüye seslenmekten daha işlevsiz, daha faydasızdır.

Hareket etmek için sürücüsünün değneğine bakan binek misali bir toplum oluşturmak, bir topluma yapılacak en büyük kötülüktür, bir toplumla ilgili en büyük ihanettir.

İkna ile tercih yapmayı unutan bir halk, kendisine hangi kötülüğü yapacağı, hangi kötüyü tercih edeceği, ne zaman ne yapacağı bilinemez. Ne zaman ne yapacağını bilememek kadar bir halk için büyük bir tehlike yoktur.

Tehditle, yanlış seçmek...

Tehditle, yanlış bildiğine doğru, doğru bildiğine yanlış demek...

Tehditle, sarhoşun yanında durmak...

Tehditle, inançsız olanı kendine vekil seçmek...

Tehditle, kendisine düşman olanı kendi yerine vekil tayin etmek...

Tehditle, kötülüğe ortak olmak...

Tehditle, zalimin tarafını tutmak...

Tehdit... Tehdit... Tehdit... Kişinin tavrını belirleyen yalnız bu ise, insanlığı nerededir?

Bu kadar tehdeide alışan bir halk, yarın hangi değerine sahip çıkar, hangi sözünün arkasında durur, hangi yüceliği seçer?

Bu, bir halkın psikolojisiyle oynamaktır, bir halkı kimliksizleştirmektir, bir halkı kişiliksizleştirmektir. Bir halkı insan olmaktan çıkarmaktır.

Buna karşı durmak, tehditlere rağmen, doğru bildiğinden şaşmamak, tehditlere rağmen neyi iyi biliyorsa onu seçmek, yanlışa açıkça yanlış diyebilmek bir irade davasıdır, bir insanlık davasıdır.

Buna karşı durmak, insanı kendi iradesine sahip çıkmaya çağırır.

Buna karşı durmak, insan kalmaya çağırır.

KENDİNE OY VERMEK!

“Kendin” ve “Öteki”, ulusalcı yapıların eline halkı aldatmak için verilen en sihirli kavramlardır. Bunlar, geleneksel bütün ayrışmaları alt üst eden onun yerine aldatici bir ayrıştırmayı koyan bir oyunun anahtarlarıdır.

“Sen kimsin?” ve “Senden olmayan kim?”...

Bu sorunun sayısız cevabı vardır. Ulusalcılar, o cevapların tamamını unutturdular, hepsinin yerine sadece “Seninle aynı dili konuşan sendendir; seninle aynı dili konuşmayan senden değildir” cevabını dayattılar.

Bu; ilk okuyuşta ulusalcı yapıların bir bütünlük oluşturma çabasının ürünü gibi görünüyorsa da ondan çok onların halk tarafından tasvip edilmeyen yönlerini görmemeye yönelik bir aldatmadır.

Bu hilenin ilk uygulandığı alanlardan biri Suriye’dir. Mişel Eflak, bu tür bir ayrıştırma üzerinden kendisini Arap Müslümanlara kabul ettirmeye çalışıyordu: “Ben, her ne kadar bir Hıristiyan olmakla sizden değilsem de Arapça konuşmakla sizdenim, o halde beni lideriniz olarak kabul edin” diyordu. Benzeri bir durum Kürtler arasında da Yezidilere yönetimde bir pay vermek için uygulanıyor. Halk, bugüne kadar “Bizden değildir” dediği Yezidi’yi bugün “Madem Kürtçe konuşuyor, bizdendir” diyor. Burada dikkat çekici husus, halk Yezidi’yi Yezidi olarak yönetimi kabul etmiyor, Kürtçe konuştuğu için kendinden kabul ederek onun yönetim hakkına sahip olduğunu iddia ediyor. Halbuki aynı Yezidi, Kürtlerin yönetimde pay sahibi olmak istediği Ermenistan’da “Ben, Kürt değilim, Kürtler Müslümandır” diyor.

Ama mesele bundan da büyüktür:

Ulusal solcular “Kendimiz” kavramıyla bütün ahlaki problemlerini örtbas ediyorlar. Halka,

-Ben sarhoşum ama kendine oy vermiş sayılmak için bana oy ver.

-Ben, fuhuş içindeyim ama kendine oy vermiş sayılmak için bana oy ver.

-Ben, belediyelerin bütün kaynaklarını yiyen bir soyguncuyum ama kendine oy vermiş sayılmak için bana oy ver.

-Ben, namus düşmanıyım ama kendine oy vermiş sayılmak için bana oy ver, diyor.

Ve cahilleri aldatabiliyor ya da korkudan oy verdiği halde korkaklığı kendisine yakıştıramadığı için yaptığına kılıf arayanların eline “Kendine oy vermek” diye bir argüman sunabiliyor.

Seçim sandığı kapıdayken bu argümana sarılanlara soruyoruz:

Sen “Kendin” olarak kimsin? “Kendimize oy verelim?” derken neyi kast ediyorsun?

-Sen, sarhoşluğu benimser misin?

-Sen, fuhuşun teşvik edilmesinden yana mısın?

-Sen, belediyeleri soyanlardan mısın?

Bunların hiçbiri sen değilsen, o halde nasıl oluyor da bunlardan biri olan sen oluyorsun?

Sen, kendini yanlış tarif etmişsin, “Evet, sen kendine oy ver! Senin gibi olan, senden olana! Senin gibi yaşayana, sana benzeyene... Senin değerlerine düşman olana değil.”

Ve oyunu gör...

“Sana kendine oy ver!” diye gelenlere sor!

-Sosyalizme karşı çıkan,

-Ahlaksızlığa karşı duran

-Fuhuşun yayılmasını yanlış bulan biri bizden olur mu? Öyle birine de oy verirsem kendime oy vermiş sayılır mıyım, de!

Çünkü o, kompluşturmayı senin zannettiğin gibi yapmamış. Senin aşiretini tutma sosyolojik yanından yararlanarak sana hile yapmış, seni tuzağa düşürmüştü.

Sana, “bizden olan bizimle aynı dili konuşandır” halbuki o, seninle aynı dili konuşmasa da sosyalizmi destekleyeni, ahlaksızlıktan yana olanı, fuhuşu teşvik edenleri senden sayıyor ve “Kendine oy ver” diyerek senden onlara oy vermesini istiyor.

Onların ölçüsü, burada dil midir, yoksa sosyalizmden yana olmak mıdır, ahlaksızlığı benimsemek midir, fuhuşu teşvik etmek midir?

O kampın ölçülerini gör.

Nasıl oluyor da senin gibi inanan, senin gibi namaz kılan, senin gibi oruç tutan, senin gibi giyinen, senin gibi yaşayan biri senden olmuyor da bütün değerlerine karşı duran senden oluyor?

Sen, onu destekleyince nasıl oluyor da kendine oy vermiş oluyorsun?

Bu sırrı çöz...

Yeniden “Çözüm Süreci”

ÇÖZÜM SÜRECİNİN ALT YAPISI

Çözüm Sürecinin alt yapısına Hükümet içi ve Hükümet dışı olmak üzere iki yönden bakmak gerekir. Hükümet açısından bakıldığında, ait olduğu dünya görüşü ve bugüne kadarki pratiğine bakıldığında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın mutlak bir çözümden yana olduğundan şüphe duymak dahi yersizdir. Aynı değerlendirme Abdullah Gül, Bülent Arınç ve Ahmet Davutoğlu için de geçerlidir. Bu gerçeğe birlikte, devletten gelen isimler de Hükümette görev aldı ve bir bölümü hâlâ görev almaya devam ediyor.

Devlet, Türkiye genelinde dindarları muhatap olarak görme konusunda belki bugün bile ikna olmuş değil. Bu konuda köklü bir inat vardır. Nitekim İslamî köklerden gelen siyasetçiler yıllar boyunca ancak “millî” ve sonra “muhafazakâr demokrat” nitelemesiyle devletle muhatap olabildiler. Devlet, onları öz kimlikleri altında değil, bu ikinci kimlikleri ile kabul etti.

Devletin içinden gelen siyasetçilerin de günlük yaşamları nasıl olursa olsun siyasi bir meselede İslamî kesimleri muhatap alma konusunda ciddi bir psikolojik engelleri vardır. Bu isimler, sol kimlik devlette geçmişten bu yana kabul gördüğünden solcularla görüşmekten keyif alırken İslamî kesimle görüşmekten bir rahatsızlık duyar ve belki de hâlâ kendisini devletin memuru zannederek acaba bu “Benim sicilime işlenir mi?” endişesi taşır. Değerlendirme yaparken gözlemlerine, vicdanlarına değil, devletin eski belgelerine bakar. Onların tutumlarının bugüne kadar süreçte etkili olduğu söylenebilir.

Ancak, asıl problem dışarıyla ilgilidir.

ULUSLARARASI GÜÇLERİN ÇÖZÜM SÜRECİ YAKLAŞIMI

Uluslararası güçlerin Kürt sorununun çözümü yönünde bir tutum içinde olmaları beklenemez. Onların her müdahalesi ancak sorunu içinden çıkılamaz bir duruma sürükleme yönünde olur.

1998’de Beyaz Saray’ın kıdemli danışmanları Henri J. Barkey ve Graham E. Fuller, rapor niteliğinde kapsamlı bir Kürt sorunu çalışması yaptılar. “Türkiye’nin Kürt Sorunu” adlı bu kapsamlı çalışma, ekleriyle birlikte 239 sayfadan oluşuyor.

Bu rapordaki temel fikir, PKK’nin alternatifinin PKK’ye yakın siyaset olduğudur. Rapor, tamamen bu fikir etrafında dönerken İslamî camiaya çok az değiniyor. Raporda bölgenin PKK’ye yakın siyasete bırakılmasının 28 Şubat dönemine denk gelen o süreçte Necmettin Erbakan’ın izindeki siyasetin alanının daraltılabileceğine işaret ediliyor.

Bu rapordan sonra,

1. Abdullah Öcalan, Türkiye’ye teslim edildi.
2. PKK’nin partisi HADEP yerel seçimlere girdi ve bölgedeki belediyelerin önemli bir bölümünü eline geçirdi.

Böylece 28 Şubat sürecini yürüten partilerin sebep oldukları ekonomik darboğaz karşısında bölge halkının farklı bir tercih yapması engellendi, HADEP siyasi bir tercih olarak öne sürülerek halkın tercihi ona yönlendirildi, bölge oylarının İslamî bir eğilime doğru yol almasının önüne geçildi. Bu seçimle daha önce Refah Partisi’nin elinde olan Diyarbakır, Batman, Nusaybin, Silvan gibi yerlerin yönetimi HADEP’e geçti.

Bu sırada, İslamî kesime yönelik ise silahlı-silahsız farkı gözetilmeden hiçbir şekilde ne kanunla ne vicdanla açıklanabilecek bir “kök söktürme” operasyonu yürütüldü. 11-12 yaşlarındaki çocuklardan 75-80 yaşlarındaki yaşlılara

kadar neredeyse sadece kalbî bir muhabbet duyan bile işkencelerden geçti. Herkese, devletin o bölgede İslamî bir çalışmanın hiçbir türüne izin vermeyeceği telkin edildi. Dindar olun ama İslamî camiaya yakın durmayın denmedi; bu bölgenin dindarlığı, dinsizliğinden daha tehlikelidir, sakın bu alana yakın dahi durmayın, dendi.

Barkey ve Fuller'in raporundan on yıl sonra (2008'de) Emre Uslu ismi öne çıktı. Uslu, Amerika'nın Utah Üniversitesi'ndeki doktora tezini "Türkiye'de Kürt Siyasal Kimliğinin Dönüşümü" başlığı altında İngilizce hazırladı.

Uslu, "Kürt dindarlığı" konusunda yerel bir probleme sahipse de konuya kesinlikle Türkiye bağlamında (yerel) bakmıyor; çalışmasını küresel güçlerin endişesi doğrultusunda yürütüyordu. Bir yandan küresel güçleri bilgilendiriyor, onları tedbire sürüklüyor, öte yandan yereli (Türkiye'yi) en çok endişelendirecek, küresel güçlerle çalışmaya ikna edecek terim ve iddiaları öne sürüyordu.

Tezinin 40 sayfasını doğrudan Hizbullah'a ayıran Uslu, özetle Kürtlerin karakterinin İslamlaşmaya yatkın olduğunu, Hizbullah'ın PKK'nin alanını ele geçirebileceğini ifade ediyor. Tezini Kürt milliyetçiliğinin, laik Filistin milliyetçiliğinin yerini "Hamis"laşmaya terk etmesi gibi bir sürece maruz kalabileceği cümlesi ile bitiriyor.

Genelde İngilizce çalışan Uslu, "Kürt Kimliğinin İslamlaşması: Bir Kürt Hamis'ı mümkün mü?" başta olmak üzere sonraki makalelerinde de Kürt Hamis'ı vurgusunu sürdürdü. Önder Aytaç'la birlikte yazdığı "Kürt İslamlaşmasının Canlanması" İngilizce makalesiyle bütün küresel çevreler için kaynak konumuna çıktı.

Hamis gerçeği ne olursa olsun "Kürt Hamis'" vurgusu, küresel güçlerin dikkatini bölgeye çekmek, Türkiye'de devlet aklını ise daha da bozabilmek için bulunabilecek en kolay ama en ustaca ifadeydi.

Kürt Hamis'ı demek, Yahudilerin dikkatini bölgenin dindarlaşması sürecine çekmek demektir. Artık o bölgede "Allah" diyen herkes Yahudilerin markajında olacak; "Allah" diyenlerin azalması ya da etkisizleşmesi için Yahudiler bölge için siyaset üreteceklerdi.

Kürt Hamis'ı demek, Türkiye'deki devlet aklını en uçta rahatsız etmek demektir. Çünkü Hamis, dindar kesimler için ne ifade ederse etsin, derin devlet için,

1. Filistin'in bir kısmına hâkim olmuş ve tamamını ele geçirmek isteyen
2. Sivil toplumu kendi amaçları doğrultusunda kullanan İslamcı bir örgüttü.

Devlet, tarihsel süreci gereği Kürtlükle İslam'ın bir araya gelmesini bölgenin tamamen kaybedilmesi ya da İslamcı akımın Türkiye'nin tamamı üzerindeki etkisinin artırması ile bir tutuyor, bunu sadece bölge için değil, tüm Türkiye için de tehlikeli buluyordu. Ayrıca Kürt Hamis'ı demek; dış güçlerin PKK'nin lehine devleti rahatsız edecek kadar bölgeye müdahil olması anlamına geliyordu. (Devlet bunu asla istemezdi.)

Uslu, 2008'de Çözüm Süreci'nin "Demokratik Açılım" olarak gündeme geldiği bir dönemde düşüncelerini Türkçe anlatma gereksinimi duydu. O dönemde, şimdi Amerika'nın FOX (Türkçe) kanalında çalışan İsmail Küçükaya'nın yönetiminde olan Akşam gazetesinin kendisiyle yaptığı söyleşide bu düşüncelerini açık bir dille ifade etti, Demokratik Açılım Süreci'nde BDP serbest bırakılırken İslamî camianın dizginlenmeye devam edilmesi gerektiğini söyledi. Uslu, bölgede BDP güçlenirken İslamî çevrelerin zayıf tutulmasını öneriyordu.

"Bence Türkiye hep muhafazakârdı. Ama dindarlaşma kendi kendine olmuyor. Bunun arkasında bir süreç var, o sürecin aktörleri dindar örgütler. Bu Batı'da Evangelistler oluyor; Moon tarikatı oluyor; Türkiye'de Hizbullah veya Gülen cemaati olabiliyor. Liberal ekonomik yapılanmalar içinde kendilerine finans kaynaklar buluyorlar. Bu kaynağı da kimlik değişiminde bir araç olarak kullanıyorlar. Dindarlaşmanın arkasında bir aktivite var. İnsanlar bir gün kalkıp 'Bugün daha dindar olayım' demiyor." diyen Uslu, şiddetin engellenmesinden söz etmiyor. Batı'nın Nazilere karşı aldığı kitap yasaklama tedbirleri gibi tedbirleri bölgenin dindar kesimlerine yönelik öneriyor; hiç sakınmadan "Tıpkı, Hitler sonrası Almanya gibi, bölgeyi bir demokrasi karantinasına almak gerekir." diyordu.

Cengiz Çandar, Temmuz 2011'de "Dağdan İniş - PKK Nasıl Silah Bırakır? Kürt Sorununun Şiddetten Arındırılması" başlıklı bir rapor hazırladı. Ama Çözüm Süreci'ne hâkim olan akıl, son döneme kadar Uslu'nun tezinde dillendirdiği endişeler doğrultusunda hareket eden akıl oldu. Zaten Çandar, İslamî camiadan hiç söz etmiyor, Kürtlerin temsilcisi olarak sadece PKK çevresini öne sürüyor, kurucu unsur olarak bir tür Kürt CHP'si oluşturmayı öneriyordu. Bu raporun Hükümet

üzerindeki etkisi zayıf da kalsa rapordan sonra konuyla ilgili laik ve kimi muhafazakâr isimler PKK için “Kürt Siyasi Hareketi” demeye başladılar; medya üzerinden bir tür sanal Kürt CHP’si oluşturdular.

Hükümet, bu tanımlamaya karşı o dönemde başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan’ın konuşmaları üzerinden direndiyse de bir önceki çözüm sürecine hâkim olan akıl hep Emre Uslu’nun sözcülüğünü ettiği akıldı.

Belli ki küresel çevrelerle birlikte yerelde de devlet aklını temsil eden ve Çözüm Süreci’nde söz sahibi olan bazı kişiler de Uslu’nun sözcülüğünü ettiği akla ikna olmuşlardı. O akıldan hiçbir şekilde taviz vermiyor, Çözüm Süreci görüşmelerini yürütürken İslamî camiayı dikkate alınmayacak bir kesim olarak görüyor, İslamî camiaya karşı alınan sert tedbirlerin muhtemelen planlanmasında aktif rol alıyordu.

Bu sırada dış güçler Filistin’deki El Fetih’in yerine koydukları PKK’nin neredeyse tüm kanatları ile ilişkilerini geliştirdiler ve Türkiye’deki medya uzantıları üzerinden doğrudan PKK propagandası yaptılar. Her nedense sonu hep “Türk”le biten birkaç kanallarını PKK’nin sosyal tabanını Türkiye’deki tüm İslamî sosyal taban ama özellikle bölgedeki İslamî sosyal tabanın aleyhine olacak şekilde genişlettiler. Ne yazık ki bazı muhafazakâr yayın organları da bu oyunu görmedi veya görmek istemedi ve adeta onlarla aynı yönde yayın yaptı.

PKK, özellikle cumhurbaşkanlığı seçiminde asla almayacağı kişilerden oy aldı. Öte yandan İslam’ı sosyal zeminde yenmeyi hedefleyen Amerika ile tam anlamıyla uyumlu bir siyasi sürece girdi.

Amerika’nın İslamî sosyal tabanın genişlemesine karşı görevlendirdiği önemli isimlerden biri de Kanada’da yerleşik Yahudi hayranı Tarek Fatah’tır. Tarek Fatah, İslam’a karşı propaganda için kullandığı Twitter hesabını, bir süredir PKK’nin kadın militanlarının dev bir resmiyle resimlendirmiş. Cumhurbaşkanı Erdoğan’a karşı Yahudi tepkilerinin de sürekli yansıdığı bu hesapta, bu fotoğraf “Erdoğan düşman-PKK dost” mesajını veriyor, Twittler de bu mesajı alamayanlara açıklıyor.

YENİ BİR ÇÖZÜM SÜRECİ

Çözüm çabasının yeni bir sürece girmiş sayılması için Uslu’nun sözcülüğünü ettiği o aklın terk edilerek küresel güçlerin bakış açısından kopup Türkiye düzlemine gelmesi gerekiyor.

Bu sağlanmışsa, Öcalan’la mı görüşülüyor, Kandil’le mi, HDP ile mi, hiçbirinin önemi yok, hepsi teferruattır. Dış güçler, İslamî kesime yönelik devlet eli ile yürütemedikleri süreci sadece PKK ile yürütme yönünde çalışıyorlar. Bu PKK’nin İslamî kesime karşı saldırılarını artırması anlamına geliyor. 6-8 Ekim olayları, bunun yansıması kabul edilebilir. Yeni bir sürece girmek, buna göz yummamakla olur.

Süreç, Türkiye düzlemine geldi mi? Bu yönde güçlü işaretler var. Eğer bu işaretler doğruysa ve süreç bu yönde başarılı olursa bundan tüm Türkiye kârlı çıkacak. Türkiye’nin iyiliğini istemeyen dış güçler ise Türkiye’yi bu kârlı girişimden yoksun bırakmaya çalışacaktır.

Kaynaklar:

1. Emre Uslu, “Islamization of Kurdish Political Identity: Is a Kurdish Hamas Possible?” Liberal Düşünce, 50: 2, 2008
2. Emre Uslu ve Önder Aytaç, “The Revival of Kurdish Islamism?” (<http://www.aina.org/news/20061117003147.pdf>)
3. Henri J. Barkey ve Graham E. Fuller, Turkey’s Kurdish Question, 2008 (<http://carnegie.org/fileadmin/Media/Publications/PDF/Turkey%27s%20Kurdish%20Question.pdf>)
4. Akşam gazetesi, 2008 (Emre Uslu ile Söyleşi, http://aksam.mediyator.com/2009/11/16/haber/pazar/438/demokratik_acilim_hizbullah_i_diriltebilir.html)
5. Emre Uslu, The Transformation Of Kurdish Political Identity In Turkey (Doktora tezi), 2008, <http://euslu.com/wp-content/uploads/2014/04/Dissertation-E-USLU.pdf> veya <http://euslu.com/academic-journal-articles/doktora-tezi/>
6. Cengiz Çandar, “Dağdan İniş - PKK Nasıl Silah Bırakır? Kürt Sorunu’nun Şiddetten Arındırılması”, 2011 (<http://www.tesev.org.tr/assets/publications/file/11452%20SilahsizlandirmaWEB.pdf>)

Diyarbakır fethi: Hürriyet bayramımız

Toplumların tarihinde önemli bir yer tutan günlerin en önemlisi ‘Milli Gün’ olarak kutlanır.

Biz, İslam’dan önce etnik bir unsur idik... İslam’la yüceldik, bir üst kültüre kavuştuk. Yöremize gelen Araplar, Acem, Türk Müslümanlar Kürtleşti; yöremizde kalan Ermeniler, Süryaniler İslam’la şereflenince Kürtleşti; böylece Kürtlük etnik bir kavram olmaktan çıktı, modern anlamda bir halk adı oldu. Kendisine has bir kültürü bulunan, edebi ve ilmi yönü açıklanabilen, özgün bir tarihe sahip bir halkın adı...

Toplumların tarihinde önemli bir yer tutan günlerin en önemlisi “Milli Gün” olarak kutlanır. Modern çağda tahdis edilen “Milli Gün” kutlaması son zamanlarda neredeyse bütün toplumları kapsayacak kadar yaygınlaştı.

Medyada Amerika’nın Milli Günü, Hollanda’nın Milli Günü, Pakistan’ın Milli Günü... diye neredeyse her gün herhangi bir devlet veya topluma ait bir Milli Gün kutlaması haberi veriliyor. Hatta dünyanın değişik ülkelerine dağılan örneğin Kazakistan Kürtleri de yılın bir gününü Kürtlerin Milli Günü olarak kutluyorlar.

“Toplumların Milli Günü olmalı mı?” dersiniz ümmet anlayışının tam hâkim olduğu bir dünyada böyle bir gün kutlamasına gerek yok ama eğer her toplum için bir Milli Gün zorunluluğu oluşursa Kürtlerin Milli Günü, Kürt topraklarının İslam orduları tarafından fethedildiği gün olmalı; o günü temsilen de Diyarbakır’ın fetih günü 27 Mayıs seçilmelidir.

Milli Gün, toplumların tarihindeki hürriyete doğru büyük dönüşümü ifade eder. Toplumların tarihinde öncesi ve sonrası ayrımının belirgin bir şekilde yapılacağı bir zamanı işaretler.

Kürt tarihi incelendiğinde İslam’la tanışma kadar hürriyete doğru büyük bir dönüşüm, öncesi ve sonrası belirgin bir tarih noktası asla yoktur.

O gün, Kürtler için esaretten hürriyete, cehaletin karanlığından ilmin aydınlığına, katliamlara uğramaktan hür İslam mücahitliğine, yoksulluktan maddi refaha kavuşma günüdür.

O gün, yeniden var olma günüdür.

O gün, tükenişten berekete kavuşma günüdür.

O gün, etnik bir unsur olmaktan halk olma düzeyine çıkma günüdür.

O gün İslam kimliği etrafında oluşan benliğe ulaşma günüdür.

İslam’la tanışmak Arap, Fars ve Türkler için ifade ettiklerinden çok daha fazlasını bizim için ifade eder.

Bu üç halktan İslam öncesinde dünyevi anlamda en mağdur olan Araplardı, halbuki onların da Gassaniler gibi siyasi bir yapıları vardı ve nice şehir devletleri... Bizim elimizde İslam’dan önce o da yoktu.

Onlar, altın harflerle şiir yarışmaları düzenliyordu. Bugün o şiirlerden yüzlercesi var elde; bizim elimizde edebiyat adına hiçbir şey yok.

Onların Mekke gibi zengin şehirleri vardı, biz ise çoğunlukla dağlarda, dar vadilerde yaşıyorduk. Ya da kalelerde esirdik. Türklerin devasa Orta Asya'sı vardı İslam öncesinde; Farsların Sasani İmparatorluğu... Sasani saraylarının kalıntıları bugün için bile ibret-i âlemdir.

Ya bizim?..

Bizler, Bizans ve Sasani zulüm altında inleyen mazlumlardık, bizatihi İslam düşmanları tarafından bile kabul gören bilgilere göre İslam'dan üç yüz yıl önce bile Kürtlerin siyasi varlığı adına yeryüzünde hiçbir şeyleri kalmamıştı. Küçük prenslikleri bile Sasaniler ve Bizanslar tarafından yıkılmıştı.

Bugün, elimizde ne varsa İslam'la kazandık:

1. İslam'la tanışmadan sonra, kendi kendimizi idare yeteneğine kavuştuk. İslam'dan önceki Kürt devlet adamları hakkında efsaneleri aşan hiçbir bilgi yok. Mutlaka Milattan önce vardır ama Milattan sonra yok...

Halbuki İslam dönemine ait onlarca Kürt devlet adamının ismini sayabiliriz. Komutanlıklar, emirlikler bir yana... Kürtler İslam'ın daha 3. yüzyılının ortalarında Ahvaz bölgesinde Ubeydullah El Kurdi önderliğinde bağımsızlığa doğru yol aldı. İslam'ın 4. yüzyıldan başlayarak Kürtler, Kafkasya'da Şeddadiler gibi büyük devletler kurdu, ardından Diyarbakır yöresinde Mervanilerle ilmi ve iktisadi yönden tarihlerinin doruğuna çıktı. Yüzyılı bulmayan bir fetret döneminden sonra ise Kürtler Eyyübilerle çağlarının en güçlü ve en saygıdeğer devletinin başı oldu. Eyyübilerden sonra Batıcı Tanzimat'a kadar Kürtler hiçbir zaman kendi coğrafyalarının yerel yönetimini kaybetmedi. Ayrıca Osmanlı'da (kısmen İran'da da) merkezi devlette büyük görevler üstlendi ve Bosna-Hersek'ten Yemen'e bütün İslam dünyasının yönetiminde aktif olarak görev aldı.

Bu konuda bir araştırma yapılırsa yüzlerce emirlik çıkacak karşımıza ve onun yanında komutanlık düzeyindeki nice görev.

2. İslam'dan önceki Kürt edebiyatına dair elimizde bir tek satır bile yok. İmha oldu, iddialarına sığınmayız, çünkü diğer milletlerin var. Oysa İslamî dönemin daha ilk yüzyıllarına ait kütüphaneler var şehirlerimizde.

Selahaddin-i Eyyübî Diyarbakır'a geldiğinde sadece bir kütüphanede bir milyon 40 bin kitap sayılmış. Bugün bile Diyarbakır kütüphanelerinin toplamında bu kadar kitap yok.

3. İslam öncesine ait neredeyse her milletin filozofları var. Bizde kimse yok. Varsa da kendisini Kürt olarak tanıtmamış.

Oysa İslam'la tanışmanın ilk gününden bugüne on binlerce Kürt, dünya ilim tarihine adını altın harflerle yazmış. Dünya bilim çevreleri, Kürtleri İslam dönemi ilim adamlarıyla tanıyor.

El Kürdi lakaplı alimlerin izleri ta Endonezyalara kadar gitmiş. Brunessen "Ben, Endonezya'yı dolaşırken o kadar çok El Kürdi lakabıyla karşılaştım ki yoksa Endonezya'yı Kürtler mi İslamlaştırdı, sorusunu sormadan edemedim" diyor.

4. İslam öncesine ait, elimizde bir Kürt edebiyatçısının adı yok. Oysa İslam dönemine ait Feqi'miz var, Mele Cîzîri'miz var, Mele Ahmed ê Xanî'miz var, var, var...

5. İslam öncesine ait, Kürt edebiyatı diye aktarılanlar bir iki efsanedir. Hâlbuki İslamî döneme ait bir kitaplık dolusu klasik eserimiz var. Hem de bütün dünyanın "İşte bu edebiyattır" diye saygı duyacağı kadar çok klasiğimiz var.

6. İslam öncesine ait neredeyse hiçbir mimari eserimiz görünmüyor. Yok oldu diyemeyiz, diğer milletlerin var ve bizde Roma, Sasani kalıntıları da var.

Oysa İslamî döneme ait şehirlerimizdeki mimari eserleri bugün bile bizim için zenginlik kaynağıdır. Burada size Mervanilerin Meyyafarkin'deki (Silvan) eserlerini anlatsam, onların kurduğu o yüksek mimari medeniyetinden söz etsem sayfalar dolusunu alır ya da Cizre'deki kalıntıları ya da Eyyübilerin Hasankeyf ve Urfa kalıntıları, Mardin'in güzellikleri veya Bitlis Şerefhan eserleri... Her biri için onlarca tez yazılabilir.

İslam, memleketimizi bir hazineye çevirdi.

7. Yoksul bir toplumdük. Roma zulmü altında inim inim inliyordük. İslam bizi sonsuz bir zenginliğe kavuşturdu. Mervanilerin Diyarbakır'ı ile ilgili anlatılanlar akıllara durgunluk veriyor. Sonraki dönemde de Diyarbakır yörenin en zengin şehirlerinden biri kabul ediliyor.

İki yüzyıl öncesine kadar dünyanın en müreffeh toplumlarından biriydik. Diyarbakır'ın vergi geliri toplamı 16. yüzyılda tüm Balkan ülkelerinin on ikide birini tutacak kadar çoktu.

Bütün bu bilgilerden anlaşılacağı üzere biz Kürtler, İslam'dan önce etnik bir unsur idik... İslam'la yüceldik, bir üst kültüre kavuştuk. Yöremize gelen Araplar, Acemler Kürtleşti; yöremizde kalan Ermeniler, Süryaniler İslam'la şereflenince Kürtleşti; böylece Kürtlük etnik bir kavram olmaktan çıktı, modern anlamda bir millet adı oldu. Kendisine has bir kültürü bulunan, edebi ve ilmi yönünü anlatabilen bir milletin adı...

Diyelim ki haşa İslam'ın manevi yönüne inanmıyoruz, ya bu maddi gelişmelere, bu dünyevi faziletlere ne diyeceğiz?

Bunca değişimin başlangıcını ifade eden günden daha büyük bir gün olabilir mi bizim için?

O günden Milli Gün yapılmaya daha layık bir gün düşünülebilir mi?

Amid (Diyarbakır), Hicri 18, Miladî 27 Mayıs 639'da fethedildi. Cumartesi günü bu fethin yıl dönümüdür. Amid halkına bin kez mübarek olsun.

Bizlere o günleri hediye eden Büyük İslam Halifesi Hz. Ömer (ra)'e, İslam Orduları Genel Komutanı Hz. Ebu Ubeyde bin Cerrah'a, Fatihimiz Hz. İyaz b. Ganm'e, Büyük İslam Komutanı Halid b. Velid'e, ilk valimiz Hz. Sa'sa'ya, Hz. Süleyman Camisi şehidlerine ve Diyarbakır'da İslam için canını veren bütün ehl-i imana selam olsun...

Hz. İyaz, Hz. Halid ve diğerleri sadece Allah'ın emirlerini yerine getirmek için Medine'den kalkıp gelmişlerdi. Onların tek bir hedefi vardı. Bizans'ı bizimle İslam arasında engel olmaktan çıkarmaktı; gayeleri bizi Allah'ın dini ile buluşturmaktı, bizi maruz kaldığımız o sürekli zulümden kurtarmaktı. Allah, onlardan ve bütün sahabeden razı olsun...

DİYARBAKIR'IN FETHİ VE HZ. ÖMER (RA) SEVGİSİ

Fetih günü, bizim Hürriyet Günü'müzdür. Fetih, bizi cahiliyenin karanlığından İslam'ın aydınlığına, 'doğaya uyan bir toplum' olmaktan 'üreten bir toplum' olma şerefine erdirdi

Kişiler gibi toplumların da hafızası vardır. O hafıza yenilenmezse işlevini kaybeder.

Kişilerin hafızası kişiler için ne iş görüyorsa toplumların hafızası da toplumlar için o işlevi görür.

Hafızası silinmiş bir insan, insan oluş özelliğini pek çok yönden yitirdiği gibi hafızasını yitirmiş bir toplum da toplum olma özelliğini yitirir.

Köleleştirilmek istenen insanların hafızalarının özel tekniklerle silinişi anlatan efsaneler, hikâyeler vardır. O tekniklerden geçen insan, özüne yabancılaşmıştır. Kendi anne-babasına, çocuklarına, kardeşlerine, halkına karşı hunharca savaşabilir. Hafızası silinmiş bir toplum da kendi inancına, değerlerine karşı savaşacak duruma düşer.

Toplumsal hafızaya 'kollektif hafıza' da denir. Kurumsal yapıları yıpranan, kurumsal yapıları tükenen Müslümanlar kollektif hafızalarını (ümme belleklerini) yenileyecek etkinliklerden, kutlamalardan yoksun kaldılar.

İslam'la savaşmayı iş edinmiş dış güdümlü ulusalcı yapılar bunu fırsat bilip özel propagandalar ve özünden koparan, özüne düşman eden bir eğitim sistemi ile İslam toplumlarının kollektif hafızalarını (ümme belleklerini) neredeyse tamamen sildiler. Silmekle de yetinmediler. Her Müslüman toplum için sahte bir geçmiş uydurdular. İslam olma onuru yerine onur kaynakları geliştirme yoluna gittiler. İslam gençlerini İslam'a ve İslam toplumlarına düşman ettiler.

27 Mayıs, Diyarbakır'ın fetih günüdür. Mekke'de Miladi 571'de gerçekleşen Kutlu Doğum'un, üzerinden yetmiş yıl geçmeden, coğrafyamızın üzerine Kur'an güneşiyle doğmasıdır. Fetih günü Rabbimizin Rum Suresinde verdiği gizli müjdenin, Peygamberimiz (SAV)'in Hendek'in darlığında verdiği büyük haberin önemli bir aşamasıdır. Gelecekte haber veren bir mucizenin gerçekleşme safhalarından biridir. İslam ordularının Diyarbakır'ı Bizans'tan teslim alma günüdür.

Bizans'ın işgali altındaki topraklarda Peygamberimiz (SAV)'in Hendek Günü mucizesini şehir şehir ispatlayan o mübarek hürriyet ordusunun, adalet ordusunun, ilim ordusunun başında Hz. İyaz bin Ganem vardı. Hz. Halid bin Velid de onun yanındaydı.

Hz. İyaz, Şam orduları komutanı Kudüs fatihi Hz. Ebu Ubeyde bin Cerrah'a bağlıydı.

Hz. Ebu Ubeyde ise Resulullah'ın Halifesi Emir'ül Müminin Hz. Ömer'in emrindeydi. Allah (CC) hepsinden razı olsun...

Resulullah (SAV), bir kavmin değil, bütün insanlığın peygamberidir. Onun ümmeti bir kavmin 'ümmet' olmuş hali değildir; her kavimden insanın İslam kimliği altında oluşturduğu birliktir.

Resulullah (SAV)'in zamanında Selmân-ı Farisi gibi Arap olmayan Müslümanlar vardı. Ama kitlesel anlamda, İslam'ın ümmet sürecine fiili olarak kavuşması, Hz.Ömer (RA) zamanında gerçekleşti. İslam, onun önderliğinde Arap coğrafyasını ve Arap kavmini fiili olarak aşarak ümmet coğrafyasına ve ümmet yapısına kavuştu.

Hz. Ömer'i sevmek, ırkçılığa karşı bayrak açmaktır. Hz.Ömer'i sevmek, ümmeti sevmektir. Hz. Ömer karşıtlığında (ister Araplardan ister Farslardan olsun) gizli bir ümmet karşıtlığı vardır, sinsi bir ırkçılık vardır.

Hz. Ömer, İslam'ın devlet olarak kurumlaşmasının simge ismi olduğu gibi sosyal adaletin de simgesidir. Müslüman dünyada da Müslüman olmayan dünyada da böyle bilinmektedir.

İslam dünyasındaki ulusalcı yapılar, gizliden veya açıktan Hz. Ömer'e düşmandır.

Ulusalcı yapılar, ırkçıdır; din ve devlet işlerini ayırmayı hedefleyen seküler yapılar ve sosyalisttirler.

Hz. Ömer'in ümmet yanı, onların ırkçılığına; sosyal adaletini kurumlaştırma başarısı, seküler yanına; sosyal adalet yanı, onların diktacı ve sınıfçı sosyalizmine darbedir.

Ümmetin genişliğine karşı ırkçılığın darlığı, İslam devletinin manevi havasına karşı sekülerizmin taş maddeperestliği, İslam'ın sosyal adaletine karşı sosyalizmin sınıfçı ve diktacı politikaları insanı köleleştirmekten başka insanı, insani yönlerinden uzaklaştırmaktan başka ne işe yarıyor?

Hz. Ömer'in adaleti varken sosyalizmin diktasını kim niye özlesin? Hz. Ömer'in adaletini va'd edenler varken toplum diktacı, sınıfçı, köleleştirici ulusal sosyalizmi va'd edenlerin peşine nasıl olur da takılır?

Gerçek anlamda İslam'ın insanlık anlayışını, devlet nizamını, sosyal adaletini bilen bir toplum, gözleri kör edici sahte ışıklara değer biçmez, gaddar ideolojilerin sahte kurtuluş yolları önerilerine inanmaz.

Toplum bilimi düşününü ulusal sol, bunu bildiği için bizde Hz. Ömer (RA) düşmanlığı oluşturdu, Hz. Ömer sevgisine karşı savaştı. Hz. Ömer'in şahsında İslam'ın kendisine karşı savaştı; gençlerimizi uydurma bir tarihle İslam düşmanı haline getirme yolları aradı.

BİZ İSLAM'LA VAR OLDUK

İslam kimliği, bizim 'hürriyet kartı'mızdır. Bizim için İslam'a kavuşmak, bütün anlamlarıyla hürriyete kavuşmaktır.

İslam, toplumsal çerçevede bizim için öylesine bir din değil her şeydir, bizim milli kimliğimizin kaynağı ve hatta milli kimliğimizin ta kendisidir. Bu coğrafyanın halkı olarak Hz. İsa (AS) sonrasındaki dünyada biz İslam'la bir milli kimliğe sahip olduk, bu anlamda İslam'la var olduk. Biz, ona sarıldıkça yüce Allah'ın insanlığa onunla vermek istediği her şeyi bulduk.

İslam'dan önce topraklarımız Bizans ve Sasani çekişmelerinin katliam alanıydı. İslam'dan önce bu coğrafyada öylesine büyük katliamlar yapıldı ki bizim için gerçek anlamda bir 'milli felaket' olan Batılılaşmadan sonra yapılan büyük katliamlar onların yanında hiç kalır.

İslam, bizi Bizans ve Sasani'nin katliam oyuncağı bir toplum olmaktan kurtarıp dünyanın efendileri arasına kattı.

İslam'dan önce Bizans ve Sasani atlarının ayakları altında çiğnenmemek için dağ başlarına sığınmış bir toplum iken İslam bizi Amed, Bitlis, Cizre, Mardin, Hasankeyf gibi medeniyet ocağı şehirler inşa eden toplumlardan bir toplum yaptı.

Dört bir yanımız bugün Mervani, Zengi, Eyyübi, Selçuklu eserleriyle donatılmıştır. Bu eserler, ardından geçen bin yıla rağmen dünyanın dört bir yanından ziyaretçi çekiyor. O gün medeniyette ulaştığımız düzey, dünyanın medeniyet tarihi içinde özel bir yer tutuyor.

İslam'dan önce okuma-yazma bilmez bir toplum iken İslam bizi bilginin aydınlığına ulaştırdı. Bizi kalem sahibi bir toplum yaptı; bizi bütün dünyanın övgüyle andığı âlimler yetiştiren bir toplum kıldı. İslam, neredeyse her köyümüze bir medrese açtı. Sadece İslami ilimler değil, felsefe ve teknikte de âlimlerimiz İslam sayesinde dünyanın bilgi birikimine çok şey kattı. Sühreverdiler, Ebu'l İz'ler bunun tanıklarındır.

İslam'dan önce bir mağara toplumu iken İslam'la mimari eserler sahibi olduk, 'doğaya uyan bir varlık' olmaktan 'üreten bir varlık' olma şerefine erdik, 'elini kullanma becerisi olan' toplumlar arasında yer aldık.

İslam'dan önce taşlara kazılı edebi eserlerimiz bile yok iken İslam ile insanlığın okuduğu edebi eserlere sahip olduk. Bugün insanlığın en önemli edebi eserlerinden biri sayılan Mevlana Mesnevi'sinin yazılmasında büyük paya sahip Hüsameddin Çelebi'nin Kürt olduğunu Mesnevi'nin Farsça metninin başındaki Arapça sunuştan öğrendiğimde hiç şaşırmadım. Mela-ye Ciziri'yi yetiştirecek irfana doğru yol alan bir toplumun Mevlana Celaleddin-i Rumi için bir yardımcı yetiştirme safhasından geçmiş olması hiç de şaşırtıcı değildir. Bu, bir ümmet dayanışmasıdır; ümmet birikimidir. Mevlana'nın Mesnevi'si de Mela-ye Ciziri'nin Divanı da gerçek anlamda birer ümmet eseridir. Ümmet bir potadır. Birikimleri yok etmez, biriktirir ve büyütür. Herkes, onda hem kendini bulur hem ümmetin bütününü. Bu ikisini bu şekilde bir arada tutmak, İslam'ın maharetidir ve bugün dünya çok kültürlülük tezleriyle bu mahareti taklit etmeye çalışmaktadır.

İslam'dan önce Bizans'ın kölelerinin yönettiği bir toplum iken İslam ile Selahaddin olduk ve tarih boyunca Orta Avrupa'dan Yemen'e, Kafkaslardan Cezayir'e büyük vazifeler gören komutan ve idareciler arasına komutan ve idareciler kattık.

İslam'ı bizden almak bizi bizden almaktır, bizi yok etmektir. İslami yönümüze karşı mücadele etmek bizzat milli varlığımıza karşı mücadele etmektir. İslami mirasımızı yok etmeye çalışmak, toplum olarak bizi tarihten silmeye çalışmaktır.

İsveç'e yerleşmiş ve sözde saf bir evrensel sosyalizm üzerine eser veren Kürt edebiyatçıların ardındaki İslami hafızayı kaldırın, onlarla İslam'a dayalı edebiyatımız arasındaki bağı kesin, onların bütün zihinsel etkinliklerinin Kürtçede bir tek özgün edebi sayfa üretmeye yetmediğini göreceksiniz. Onlar inkâr etseler de eğer Kürt edebiyatı adı altında kitap çıkartabiliyorlarsa bu, İslami hafızamız sayesinde, İslam'ın bize sunduğu birikim sayesinde.

Batı'ya göç edip İslam olmayı reddeden Kürtlerin bir kültür üretmediğine ve iki üç kuşak sonra İsveçleştiğine, Almanlaştığına yarının insanı mutlaka tanıklık edecektir.

Ne yazık ki onların gözleri vardır görmezler; kulakları vardır, işitmezler; kalpleri vardır, hissetmezler; beyinleri vardır akletmezler. Bu akılsızların ardına hem de 'insan aklını yüceltme' adına takılmak akılsızlıktır.

İslam, en geniş anlamda bizi bütünleştirecek en büyük potadır. İslam'a karşı inatları ile bilinen Yezidiler bile kendilerine Ahmet, Hasan gibi İslami şahıs isimleri vererek bu potanın bir kıyasına sığınmışlar. Bütünlük adına bu potadan başka pota üretmeye çalışmak budalalıktır.

Hem biz, İslam'ı bizi toplum olarak güçlendirdi diye mi seviyoruz? Asla! İslam, İslam olarak sevmeye değerdir ve biz, İslam'ı sadece İslam olarak seviyoruz. Ona göre bir gözle bakan, Beni Kureyza Yahudilerinin ardından kalan bir çocuk bile olsa onda insanlık için kurtuluş görür.

Miladi 571 Nisan'daki Kutlu Doğum, aradan 70 yıl bile geçmeden bizi Miladi 639 Mayıs'ının bereketli dünyasına getirdi.

Her etkinlik, bir hafıza tazelemedir; hafıza işlendikçe tazelenir.

Bu toplumun kendisini aldatmaya çalışanlarla kendisini kurtarmaya çalışanları ayırt etmesi için hafızasını tazelemeye Hicri 18. Miladi 639 Mayıs'ını, ondan öncesi ve sonrasını anımsamaya gereksinimi vardır.

Hürriyet Günümüz Mübarek Olsun!

İslam'ın fetih karakteri, Diyarbakır'ın fethi ve “Karşı fetih”

İslam'ın fetih karakterinin iki ayırıcı özelliği vardır:

1. Bir şehre girmek isteyen ordular, sadece kendilerinin zayıf vermemeleri üzerinde odaklanırken İslam orduları kendileri kadar girmek istedikleri şehrin de en az zayıfla fethedilmesini hedeflemişlerdir.
2. Bir şehre girmek isteyen ordular, o şehri alabildiğine yıkıp talan ederken İslam orduları yerleştikleri bir şehri alabildiğine mamur hale getirmeye, zenginleştirmeye çalışmışlardır.

İslam orduları bunun için insanların manevi inşasına önem verdikleri kadar şehrin maddi kalkınmasına da önem vermişlerdir. Şehrin dinî ve ahlakî imarının yanında fizikî imarında da en iyi olanı hedeflemişlerdir.

Bunun neticesi olarak, İslam'ın fethettiği bütün şehirlerin fizikî durumu, ahlakî ve dinî durumunda olduğu gibi fetih öncesinden çok daha iyidir. Fetih sonrası Kudüs, fetih öncesi Kudüs'ten; fetih sonrası Dımaşk (Şam), fetih öncesi Dımaşk'tan, fetih sonrası Diyarbakır, fetih öncesi Diyarbakır'dan, fetih sonrası İstanbul, fetih öncesi İstanbul'dan çok daha mamurdur.

Bu şehirlerin tamamı İslam öncesinde, en mamuru olan İstanbul da dahil nihayetinde bir kale ve çevresinden oluşurken İslam sonrasında devasa birer metropol haline geldiler.

İslam, fethi manevi ve maddi kalkınmaya açılış olarak görür. İslam, fethi hayatın bütün alanlarını kapsayan bir imar için imkan olarak görür. İslam'ın, kapısına gittiği her kent bu imkandan yararlanmıştır.

DİYARBAKIR'IN FETHİ...

Antakya, Antep, Maraş yöresi fethedilmişti. Ama İslam orduları, Malatya'ya kadar uzanmışsa da Anadolu içlerine girememişti. Bizans, Batı'da savunmasını güçlendirmişti. Bir tikanlık yaşıyordu o cephede.

Mardin, Urfa(Ruha), Harran, Nusaybin, Re'su'l Ayn (Ceylanpınar), Tilmevzen (Viranşehir), Siverek civarı fethedilmişti. Bölgemizin güney ova kesimi boydan boya İslam'ın hâkimiyeti altına girmişti. İslam, içlere doğru bir çıkış arıyordu. İslam'la coğrafyamızın iç bölgeleri arasında Karacadağ ve Mardin eşiği vardı. Bu iki dağ kitesinin arkasında Amed kalesi bulunuyordu.

Amed, o günlerde belki Nusaybin, Harran ve Re'su'l Ayn'dan daha büyük değildi. Ama coğrafyamızı birbirine ve Rum diyarı Anadolu'ya bağlayan yolların kavşak noktasıydı.

Fatihimiz İyaz b. Ganm(ra) ile Urfa halkı arasında “Ruha Şartları” üzerine yapılan sulh antlaşması İslam fethini olgunlaştırmış, coğrafyamızda İslam'la karşılaşanların nasıl bir muameleye tabi tutulacağına dair sağlam bir vesika olmuştu. Böylece coğrafyamızın fethi için siyasi ve sosyal anahtar olmuş; sıra coğrafik anahtardaydı. O anahtar Amed'di. İslam orduları, Amed'i fethetse bölgemizi fethetmiş sayılacaktı.

İSLAM ORDUSU DİYARBAKIR ÖNÜNDE

Hicri 18, Miladi 639... Amed'in el değiştirmesinin zamanı gelmişti. Ama o güne kadar her el değiştirme; Amed için bir felaket, kadınların ve çocukların dahi katledildiği bir katliam olmuştu. O güne kadar el değiştirmek, Amed için tufandı; taş ve toprağın varlığını sürdürmesi, neredeyse bütün canlıların ise ölümü ve onların yerine yenilerin gelmesi demekti.

Milat'tan Sonra 359'da Sasanî Kısrası II. Şapur, şehri ele geçirirken kan çanağına dönüştürdü, kadın erkek demeden kimi bulduysa katletti. Miladi 503'te Sasani Kısrası I. Kavad, şehirde öldürdüğü seksen bin kişinin cesetlerinden bir yığma tepe oluşturmuştu. Bir yıl sonraki Bizans kuşatmasında çocuklar açlıktan ölmüş, kadınlar cesetlerin etlerini pişirir olmuştu. İşgalci Bizanslar, zulme doymamış olacaklar ki o kuşatmadan sonra şehrin çevresindeki yerleşim alanlarında on iki yaşından büyük bütün erkekleri öldürmüşlerdi.

Fatihimiz, İyaz(ra), yaklaşık bin sahabenin bulunduğu sekiz bin kişilik ordusuyla Amed'i kuşattı. Kendisi, Mardin Kapı'yı, Said b. Zeyd, Urfa Kapı'yı; Muaz b. Cebel, Dağ Kapı'yı, Halid b. Velid ise Yeni Kapı'yı (Su Kapı-Babu'l Ma) tuttu. (Allah, onlardan ve bütün sahabelerden razı olsun)

Şehrin melikesi Meryem ed-Dariye idi. İyaz(ra), acele etmedi, Meryem'e teslim olması için mektup gönderdi. Ancak Meryem teslim olmadığı gibi civar şehirlerden yardım da istedi.

Kuşatma uzun sürdü. İslam orduları bu sırada Palu, Hani, Lice, Siverek, Bingöl ve Ergani gibi Bizans zulmündeki kalelere hücumlar düzenledi. Meyyafarkin'i (Silvan'ı) fethetti. Böylece Meryem ed-Dariye, Bizans zalimlerinin yardımından yoksun kaldı.

AMED BÖYLE EL DEĞİŞTİRME GÖRMEMİŞTİ

Beş aylık kuşatma sırasında nice hücum düzenlendi. Ama muhkem surlar yüzünden fetih nasip olmadı.

Nihayet, Halid b. Velid(ra) surun doğu (Dicle vadisine bakan) yönünde, eski Adliye'nin bulunduğu bahçeler tarafında sur duvarlarında gördüğü gizli bir su deliğinin genişletilerek oradan içeri girilebileceğini tespit etti.

Halid b. Velid(ra), bir gece, çoğu sahabeden oluşan yüz kadar mücahitle birlikte bu delikten içeri girdi. Buraya yakın olan ve şehrin fethinden sonra Fetih Kapısı (hastanelere çıkan yol üzerindeki kapı) ismini alan kapıyı açarak İslam ordusunun şehre girişini sağladı. Kapının açılışı sırasında yirmi beş sahabenin şehid olduğu bir çatışma yaşandı. Ama İslam'la Amed halkı arasına giren Bizans savunması aşıldı. İslam ordusu, Amed halkıyla yüz yüze geldi.

Amed halkı, muhtemelen Kudüs ve Urfa'nın fethinden haberdardı. Karşılarında İslam'ın adaleti varken Bizans için çarpışmanın anlamı yoktu. Halk teslim olmayı seçti. Pek çok kişi, İslam'la şereflendi. Geriye kalanlar ise Hz. İyaz(ra), ile Ruha Şartlarını esas alarak, "Heykeller ve onun etrafındaki nesnelere, kendilerine ait olmak, mevcut kiliselerden başka kilise bina etmemek; düşmanlarına karşı Müslümanlara yardım etmek, bunlardan birine riayet etmedikleri takdirde Müslümanların himayesinden mahrum olmak şartıyla" anlaştı.

Beş ay boyunca bir şehirle uğraşan her ordu öfkeye kapılır. Ama İslam ordusu "O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. (Alî İmran 134)" ayet-i kerimesiyle terbiye olmuştu, öfkesini kontrol etmiş, heva ve hevesiyle davranmamış; Yüce Peygamberinin(S.A.V.) Mekke halkına adil davrandığı gibi davranmıştı. Fatihimiz İyaz(ra)'ın emriyle halk, silahlarını onun önüne bıraktıktan sonra halka şöyle seslendi: "Allah size karşı bize zafer ihsan etti. Şayet Allah-u Teala Peygamberimizi 'Rahmet Peygamberi' olarak gönderip de mü'minlerin kalplerine merhamet vermeseydi, hepinizi kılıçtan geçirirdik. Fakat Rabbimiz bize öfkemizi yenmemizi ve bağışlayıcı olmamızı emretmiştir..."

Amed, böyle bir komutan görmemişti, böyle bir orduyla karşılaşmamıştı, böyle bir muameleye tanıklık etmemişti. Eğer, Sasani Şapurlar, Bizans Patrikler burayı beş ay kuşatmak durumunda kalsalardı öfkelerinden şehirde bir tek canlı bırakmazlardı. Daha önceki el değiştirmeler, birer tufandı; bu ise hayata ve cennete açılan kapıydı.

İşte İslam'ın fetih karakterinin ilk adımı budur. Bundan sonraki adım şehrin maddi ve manevi kalkınmasıdır. Diyarbakır bunu gördü. Küçük bir kale şehri iken günden güne bir ilim merkezi haline geldi, miladi 1100'lü yıllara gelindiğinde İslam âleminin, dolayısıyla o günkü dünyanın en büyük beşinci ilim merkezi oldu.

“KARŞI FETHİ” ANLAMAK

“Karşı fetih” kavramı, Endülüs’ten gelir. Endülüs’ün fethinin ardından Hıristiyan dünyası fetih anlamına gelen “conquest” kavramına karşı, “yeniden fetih” anlamına gelen “reconquest” kavramını geliştirdi. Endülüs’ü İslamsız bırakmayı, İslam’ın nurunu Endülüs dışına atmayı bu kavram etrafında planladı.

Müslümanlar, uzun süre Hıristiyan dünyasının Endülüs inadinın bir “karşı fetih” olduğunu, doğru bir ifadeyle bir “yeniden işgal” hareketi olduğunu anlamadılar. Endülüs’e yönelik niyetleri basit iktidar talepleri etrafında değerlendirdiler. Oysa fetih ile işgalden kurtuluş bir gerçeklik olduğu gibi “yeniden işgal” de bir gerçekliktir.

İstanbul’un fethi nasıl bir gerçeklik ise İstanbul’u yeniden işgal çabası, acı da olsa bir gerçekliktir. Osmanlı’nın zayıflamasından sonra Rusya’nın İstanbul’la ilgili emelleri ve I. Dünya Savaşı’ndan sonra İstanbul’un yaşadıkları bu çabanın bir karşılığıdır.

O emelleri ve Çanakkale Savaşı ile somutlaşan I. Dünya Savaşı girişimlerini sadece Rusya’nın sıcak denizlere inme çabası ya da Batı devletlerinin stratejik bir kenti ele geçirme çabasıyla açıklamaya kalkışmak şuursuzluktur.

Diyarbakır’ı bu yönüyle Endülüs ve İstanbul’dan ayıran, miladi 19. yüzyılın sonunda Rusya ve Batı’nın desteğiyle şekillenen Ermeni taleplerine kadar şehrin neredeyse hiçbir zaman fiili bir işgal talebine konu olmamasıdır. Ermeni talepleri de Müslüman halkın uyanıklığı sayesinde aşılmıştır. Ama “yeniden işgal” sadece fizikî bir hareket olarak görülemez.

“KARŞI FETHİ” SADECE FİZİKİ ALANDA GÖRMEK

Müslümanların modern dünyada yaşadıkları en büyük problemlerden biri, “karşı fethi”, doğru ifadeyle yeniden işgali sadece fizikî anlamda düşünmüş olmaları, bu konuda eski dönemin gelenekleri ve kavramları darlığında kalmaları, dünyanın değişen işgal gerçeğini görmemeleridir.

Yeni dünyada işgal, sadece bir toprak işgal değildir; belki ondan çok kültürel işgaldir. “Kültürel işgal” tanımlanmayınca ve bilinmeyince İslam dünyasına yönelik modern çağ emellerini anlamak mümkün değildir.

İstanbul’un I. Dünya Savaşı’nda müttefik Avrupa gücü tarafından ele geçirilmesini “işgal” diye tarif edeceğiz. Neden çünkü şehir, İngiliz ve Fransız ordularına kısmen de olsa teslim edilmiştir. Peki, sonraki dönemlerde Ayasofya’nın yaşadıklarını ve Batılı yaşam tarzının İstanbul’a hakim kılınma çabalarını nasıl tanımlayacağız?

1940’lı yıllardan itibaren, İstanbul’un Fatih tarafından fethedilmesini kötüleyen, bir işgal olarak anlatmaya çalışan buna karşı, Bizans dönemini yücelten, eski Yunan kültürünü okullarda zorunlu edebiyat dersinin en başına koyan girişimleri ne diye adlandıracağız?

Bu anlatılmak istenmemiş, bu ağır kriz kavramlara dökülmeden atlatılmak istenmiş.

Diyarbakır için yaşanan da budur. İslam öncesi çağa övgüler, şehrin İslam orduları tarafından fethedilmesine yönelik rezalet iftiralar ve İslam’ın manevi inşasına karşı savaş... İslam, neyi kutsuyorsa onu küçümseme... İslam neye karşı ise onu yeniden diriltme... İslamî eserlerin imarına yönelik olumsuz tutum, İslam öncesi eserlerin imarına yönelik sahiplenme...

Bunu kavramlara dökmeden aşmak mümkün mü? “Bu, İslam öncesine dönüş çabasıdır” dendiğinde bu yargının neresinde bir abartı göreceğiz?

“Öyle değil” diyenler, “Acı hissetmeden ölelim” diyorsa tavırları anlaşılabilir. Ancak “Böyle bir şey yaşanmıyor” demek ihanet değilse gaflet ve dalalettir.

Hele bu “yeniden işgal” hareketine bir de değerler adına, hatta “vatanseverlik” adına da değil “vatan tapıcılık (Welatperesti)” adına sahiplenmek ve bunu “kurtuluş” diye tanımlayanlara destek olmayı insani ve millî ve bir gereklilik görmek... Şuurlu bir insan, böyle bir oyuna nasıl gelebilir? Şeytanın oyununa gelmeyen biri böyle bir durumu nasıl kabullenebilir?

İslam dünyasının her yanı gibi biz de “kültürel işgal”i ve bu işgal içinde görünenlerin niyetini tartışmak zorundayız. İster “Bizanslaşma” diyelim, ister “NewYunanilik (Yeni Yunancılık)”, ister “çağdaşlaşma” veya “sosyalist kurtuluş”...Bunun “yeniden işgal” çabasındaki yerini görmediğimizde Endülüs Müslümanlarının durumuna düşmeyeceğimizin garantisi nedir?

Bilmek gerekir ki “yeniden işgal”i hedefleyenlerin başarısızlığı onların, böyle bir niyete alet olmak istememelerinden değil, Müslümanların uyanıklığının onların planlarını bozmuş olmasıdır.

İSLAM FETHİNİN HATIRDA TUTULMASI

Kimi tarihî olayları simgeleşmekle daha büyük bir değer kazanır. Değerler ise ancak akılda tutulduğunda yaşar. Değerleri akılda tutmanın yolu, onları yaşatacak merasimler ve bunu yapacak kurumlardır.

Diyarbakır’ın fethi gibi büyük bir vaka, aradan geçen zamanla öylesine unutuldu ki halk bir yana alimlerimiz bile o gerçeklikten habersizdiler ve daha birkaç yıl öncesine kadar karşılarına iftiralarla çıkan bir gence cevap verebilecek donanımdan yoksundular. Sayısız genç, o iftiralarla beyin ve kalbiyle işgale uğradı, İslam için verimli bir kalp ve beyin olma yolunda iken saptırmayla İslam’a karşı savaşan bir makinaya dönüştürüldü.

Böyle bir felaketi yeniden yaşamamak için fetih etkinliklerinin kurumsallaşmasından daha etkili bir yol yoktur.

Suriye Kürtleri gerçeği

• 02.11.2012 14:17:00

• [0](#)

Yazılı olmayan tarih ne anlatırsa anlatsın Kürtlerin Suriye`deki varlığı İslam`ın bir neticesidir. Suriye`de İslam gerçeğini denklem dışına çıkarmak ya da bu gerçeği zayıflatma çabaları içinde yer almak, herkesten çok Suriye Kürtleri`ne zarar verir

Evrensellik ilahi olana aittir. Tüm insan üretimi sistemler, onu üretenlerin çıkarını öncellerken ötekileri zarara uğratmaktan ari olamazlar.

Modernizm, “ilahi kabul edilene” karşı bir sosyal isyandır. Modernizmin ilahi bir ürün gibi evrenselleştirilerek bütün dünya toplumlarına uygulanması, diğer toplumlarda manevi felakete, Kürtlerde ise hem maddi hem manevi felakete yol açtı.

İslam, insana kendi ölçüleri içinde ifade hürriyeti, din hürriyeti ve ulaşım hürriyeti hakları vermiştir.

İslam`da mülk, nihayetinde Allah`ındır ve İslam`ın hâkim olduğu her yer Müslüman için vatandır.

Dolayısıyla ifade hürriyetinden, din-mezhep hürriyetinden, ulaşım hürriyetinden, yoksun Orta Çağ Avrupa`sından farklı olarak İslam coğrafyasında düşüncede, mezhepte, etnik yapıda teklik değil, renklilik ve değişkenlik vardır. Bir birey veya etnik yapı olarak bir mülkün mutlak sahibi söz konusu değildir.

Etnik kökeni bir örgütlenme biçimine dönüştürmek ve hak dağıtımında etnik yapıyı esas almak, Batı tarafından üretilen modernizmin bir neticesidir.

İslam`da etnik yapı bir örgütlenme birimi olmadığı gibi toprak da birine ebediyen bırakılan bir mülk değildir.

İslam dünyasında özellikle coğrafyalar arası geçiş alanlarında ve askeri korunma ihtiyacının büyük olduğu coğrafyalarda (göçerken konanlar ve ana coğrafyayı korumak için getirilenler ile) etnik yapılar iç içe geçmiş.

Bunun en güzel örneği iki sınır cephesidir. İlki Bizans`a karşı yaklaşık beş yüz yıl korunma cephesi oluşturan Kürt coğrafyası ile yine yaklaşık beş yüz yıl Batı Avrupa`ya karşı bir karargâh konumunda olan Balkanlardır.

Kürt coğrafyasının, daha işlek bir geçiş noktası olması, onu teknik yapı bakımından Balkanlardan da çok daha renkli bir yapıya büründürmüştü. Bu yönüyle Kürtlük, etnik bir gerçeği ifade etmekle birlikte ondan öte, bu coğrafyada var olan ve onların yanına yerleşen diğer kökenlerin İslam üzere oluşturdukları bir kültürü ifade eder. Aynı şey Araplık, Türklük ve İranlık için de geçerlidir.

Öyle ki Seyid Hüseyin Nasr, bu toplumların konuştuğu dili artık bir etnik dil olmaktan öte, bir İslam dili olarak kabul ediyor. Çünkü bu toplumların kültüründe ana yapı İslam`dır. İslam`dan sonraki dil de o yapı üzerine oturmuş.

Suriye Kürtlerinin güncel sorunlarının bir yanını, çoğunlukla yerleşik oldukları “Kuzey Suriye” coğrafyasının asli unsuru olup olmamaları konusu teşkil ediyor.

Bu yöndeki bir şüphe Suriye halkına Modernizmin dayatıldığı günden bugüne, zihinlere sürekli pompalanıyor. Suriye Kürtleri de bu şüpheyi sanki zaman zaman kabulleniyor. Neden? Çünkü onların önderliğini ele geçirenler, gerçekçi olmadıkları gibi sorunlara Batı penceresinden bakıyor. Batı değer ve politikalarının kendilerine kurtuluş getirecek tek yol olduğunu düşünüyor. Batı değerlerinin kendi kültürel varlığını, Batı politikalarının buldukları coğrafyanın toplumlarıyla insani ilişkilerini tehdit ettiğini ve soruna sadece Batı penceresinden bakmanın Suriye`deki varlıklarını esastan tartışmaya açabileceğini görmüyor. Bugüne kadar Sağ-Sol Batı ideolojilerinin etkisi altına giren hiçbir Suriyeli yapının, Kürtlerin o coğrafyadaki varlığını kabullenmemesinin altındaki gerçeği anlamıyor. Özellikle ulusal sol kesim, neredeyse “Biz, burada bir Batı kolonisi oluşturalım” teklifi veriyor.

Batı, dolaylı olarak 250-300 yıldır Suriye`dedir; yüz yıla yakındır da fiili olarak Suriye`dedir; bu süre içinde onları kör maceralara sürmekten öte Süryanilere ve diğer Hıristiyan azınlıklara ne verdi ki bugün Kürtlere onu versin?

Suriye Kürtleri, bir problem içindedir ve bu problemin çözümü ait oldukları değerlere ve bu coğrafyanın gerçeklerine uygun olmak, gündelik değil, geleceği bütün anlamlarıyla güvenceye almak durumundadır. Çözüm ulusal sola bırakılırsa ulusal sol Kürtleri, kültürel olarak katlettiği gibi onları biyolojik olarak da katle götürecek maceralara sürüklemekten başka bir girişim içinde olmaz. Kürtlere ulusal solu dayatanlar, ulusal solu Kürtlerin temsilcisi yapmaya çalışanlar, Kürtlerin dostu değildir.

KİMDİR SURIYE KÜRTLERİ?

“Özellikle Efrin bölgesi Kürtlerinin Suriye`ye yerleşmesinin “İslam”dan öncesine dayandığına dair görüşler vardır. Diğer yörelerdeki Kürtler ise iki gruba ayrılmaktadır:

Haçlılara karşı, İslam askeri ve sonraki dönemde İslam âlimi olarak Suriye`ye yerleşen Kürtler

Şeyh Said Kıyamı`ndan sonra Kuzeyden göç eden Kürtler

Haçlı Savaşları sırasında yerleşenlerin bir kısmı Halep civarında, ezici çoğunluğu ise Şam (Dimaşk)`da oturmaktadır.

Şam`daki nüfusun bir kısmı tarihi Kürt mahallelerinde, bir kısmı ise Zor Ava (gecekondu, zorla inşa edilen yer) denen Şam banliyölerinde yerleşiktir.

Tarihi Kürt mahallelerinde yaşayan Kürtlerin Suriye geçmişi Eyyûbi ve Zengilerden öncesine, Börilere dayanmaktadır. Tarihçi İbn-i Kesir`in bildirdiğine göre, Nureddin Zengi`den önce Şam orduları Komutanı Emir Mücahiddin El Kürdi`dir. Nureddin Zengi`nin babası İmaduddin Zengi zamanında, Baalbek taraflarına Eyyûbiler yerleşti. Şam, Selahaddin`in babası Necmeddin Eyyüb`ün katkılarıyla Nureddin Zengi`ye teslim oldu. Necmeddin Eyyub, uzun süre Nureddin`in Divan (Şura Meclisi) üyeliğinin yanında şehrin valiliğini yaptı. Selahaddin Eyyübî`nin de ilk yönetim tecrübesi Şam Emniyet Müdürlüğü`dür.

Şam`ın İslam tarihinde iki kurucusu vardır: Emeviler ve “Nureddin-Selahaddin Cemaati”.

Nureddin, yeni dönemde şehrin İslami yapılarının temelini attı. Selahaddin, hem bu yapıları tamamladı hem de onlara yenilerini ekledi. “Bugün Şam baştanbaşa onun ve ailesinin eserleriyle süslüdür. Şam`ın kadim Kürtlerinin bir bölümü de onun askeri garnizon bölgesine yerleştiği Kürtlerden oluşmaktadır.

Şam Kürtleri, tarih boyunca (asker-yönetici olarak) Memluklardan ve Osmanlılardan saygı gördü. Sadece Suriye yönetiminde değil, bütün Arap İslam coğrafyasının yönetiminde daima en üst konumda görev aldı.

Kürtlerin yenedünya gerçekleri içinde toplumlaşmalarında en önemli paya sahip Şeyh Halid-i Bağdadi`nin Bağdat`tan gelip Şam`daki Kürt bölgesine yerleşmesi, Şam Kürtlerinin Tanzimat sonrası çağda da güçlerini korumalarında etkili oldu.

Fransa, Şam`ı ele geçirdiğinde Osmanlı`nın en sadık müttefikleri olan Şam Kürtlerini önce dışladı, sonra devlet idaresinde onların (dokuz yüz yıllık) tecrübesine muhtaç olunca da onları yoldan çıkarma yöntemleri üzerinde çalıştı.

Suriye`nin bağımsızlığını kazanmasında hem askeri hem fikirsel anlamda Şam Kürtleri çok önemli bir rol üstlendi ve bağımsızlıktan sonra Suriye yönetiminde en üst düzeyde (birden çok kez devlet başkanı başbakan ve kimi zaman genelkurmay başkanı olarak) görev yaptı. Buna rağmen (bağımsızlık öncesi ve sonrası) Fransa sonrasındaki çağda Suriye Kürtlerinin yüzü hiç gülmedi. Fransız işgali Suriye Kürtleri ve hatta bütün Kürtler için felaket oldu.

Fransızlar, Haçlı emellerine ulaşmak için, Suriye toplumunun Müslim-gayrimüslim ayrımı üzerine kurulu İslami nizamının genleriyle oynadı; Suriye`yi etnik karışıklığa mahkûm etti.

Fransa, Kürtleri İslam`dan uzaklaştırmak için Suriye`yi bir üs olarak kullandı. Şam`da İslam`a düşman, halkının değerlerine yabancı, İslam öncesiyle ilgili efsaneler üretip Kürtleri bu uyduruk efsanelere inandırmaya çalışan ulusal-sosyalist bir Kürtçülük geliştirdi.

Kürtler, İslami dönemde Suriye`nin sultanı ve valisiydiler. Fransızların etkisindeki Suriye`de içinde oturdukları evden dahi oldular. İslam çağında Kürtler, Suriye`nin ilmiye sınıfını oluşturuyorlardı. Fransızlar Kürtlerin modern bir ilkokul açmasına dahi izin vermedi. Bu gerçeğin arkası anlaşılmalı ve Fransız üretimi bir ideolojiye önderlik verme girişiminin neticeleri iyi hesaplanmalıdır.

“Biz, buraya ait miyiz, değil miyiz?” şüphesine yer yoktur. Burası, bir İslam coğrafyasıdır, biz, Arap ve Türkmen kardeşlerimizle bir vücut olmuşuz. Hatta İslam`ın geldiği günden bu yana Süryani azınlıkla sulh içinde yaşamışız. Hedef, birimizin hâkim, diğerinin mahkûm olması olmamalı; bir toplu kurtuluş hedeflenmeli, her kurtuluş, bunun bir parçası olarak görülmeli.

DEĞİŞİMİ GÖRMEK GEREK

İslam`ın topraklarımıza geldiği günden bu yana Suriye, İslam toplumları için bir cennetti. Güneyde Arap Müslümanlar, Kuzeyde Kürtler ve Kuzey batıda Türkler huzur içinde yaşıyor, birbirlerinin hakları kadar içlerindeki Hıristiyan azınlığın da haklarını muhafaza ediyorlardı.

Bu yaşam tarzı İslam`ındı. İslam, selamet getirmişti. Batı, bu yapıyı paramparça etti, selameti yok etti, felaket getirdi. Batı`nın bugünkü niyeti de kendine endekslidir, kendi ihtiyacını başkası üzerinde giderme bencilliğine dayalıdır. Bugünün dünyasında kimse Batı`yı yok sayamaz; Batı vardır ve görülmek durumundadır. Ancak Batı`ya teslim olmak, selametli değildir; tek seçenek de değildir.

Üstad Mevdûdi şöyle bir tespit yapıyor: “Her halkın kendi işlerini idare etmesi ve bölgesini kontrol altına alması en tabii hakkıdır. Aynı düşünce ve yaşayış içindeki bir halkın kendi kendini yönetmesi tabii ve gerçekçi bir davranıştır. Ancak, halkın tapınması şeklindeki ulusçuluğu, sadece reddetmekle kalmayıp aynı zamanda onun kötü bir şey olduğunu iddia ediyoruz.”

Dünya yeni bir düzene girerken Suriye Kürtleri dünyanın en verimli topraklarında müreffeh bir hayat yaşıyorlardı. Misafirlerini onurla ağırlıyor, Kuzeydeki akrabalarına yük yük buğday, top top kumaş gönderiyorlardı.

Kendi bölgelerinin hâkimiydiler; kendilerini güneydeki yoksul aşiretlerin yağmalarından koruyacak bir insan gücüne sahiptiler; Şam`da etkindiler, İstanbul siyasetinde var sayılırlardı. Bu hal içinde, hakların etnik kökene göre paylaşıldığı yenedünyaya gafil yakalandılar.

Coğrafyalarının dört bir yanı medreseydi, her köyde herkes bir ölçüde okumuş sayılırdı. Yetkileri Şeriatla sınırlandırılmış ağa, ilmini paylaşan âlim, çevresine maneviyatla güç veren tasavvuf dergâhı üç ayağı (ki aslında son ikisi iç içe geçtiği için birlikteliği de demek mümkün) üzerinde bir ulus olmaktan öte bir tür “mutlu cemaat” hayatı yaşıyorlardı. Modern bilimin bir iktidar aracı haline geldiğini fark edemediler.

Tasavvuf dergâhları, güçlü bir sosyal dayanışmayla maddi saadete kavuşmuş toplumu manen de doyuruyordu; ideolojiler çağında İslam`ın siyasi yanını eksik bırakmanın bir toplumu ideolojilerin ağzına atmak anlamına geleceğini birbirlerine anlatamadılar.

Tasavvuf dışında İslami uyanış, Suriye Kürtleri arasında bir “sosyal hareket”, bir “kurtuluş hareketi” olarak değil; tasavvufu eleştiren bir medrese tepkisi, bir ilmi gevezelik olarak kendini gösterdi, halka önderlik edecek bir yapıya bürünmekten yoksundu. İhvan-ı Müslimin geleneği üzerine onu aşan tek tük değerli kişi ise, Kamışlo gerçeği ile güney gerçeğinin (bütünde asla

değil, ama ayrıntıda) ayrıştığını, bunu görmenin ulusçuluk olmadığını hatta ulusçuluğa karşı bir tepki olacağını anlayamadı; Fransız fitnessi içinde Kuzey, güneyin gerçeklerine zorlandı.

Nihayet, Modernizmin yıkıcılığını, Batı'nın insan haklarını etnik kökene endekslemesinin Şam yöneticileri üzerindeki etkisinin despotluğa dönüşmesini, Batı'nın önce kendi üretimi için bir açıklık oluşturup sonra o açıklığı kendi kârı için giderme hilelerindeki ustalığın kapılarında gördüler ve şaşkına döndüler.

Vakanın daha da acı yanı, bugün hâlâ o şaşkınlığın devam etmesidir. Bu şaşkınlık, canına kast edilen birinin kendisine kast edene "Beni öldürme, senin üstün olduğunu anladım" demesi gibidir.

Suriye Kürtleri, Suriye'nin yeni bir düzene girmesinin kesin olduğu bu ortamda artık bu şaşkınlığı atlamak, soğukkanlı düşünmek, çok yönlü düşünmek ve kendi değerleriyle düşünmek durumundalar.

Kürtlerin İslamî kimliğinin imhası

Dinî kimliğin topluma yansımalarının üç görünür yanı vardır: İbadetler, dini yasakların korunması ve toplumsal ilişkiler.

Kürtler, hâlâ gerek namaz, oruç gibi ibadetler gerek içki gibi haramlara riayet gerek ailenin korunması gibi dinin sosyal yaşama yansımaları ile ilgili alanlarda çevrelerindeki toplumlara göre daha dindardırlar. Ancak bu manzara Kürtlerin İslamî kimliğinin tehdit altında olmadığı anlamına gelmiyor.

Kürtlerin İslamî kimliğini küçültmeyi ve nihayetinde imha etmeyi açık bir hedef haline getiren aktif bir yapı var. Bu yapı, İslam'la birlikte anılmayan bir Kürt kimliği oluşturmak için siyasi işbirlikleri kuruyor, buna sürekli sponsor arıyor. İslam'ın bir numaralı tehdit ilan edildiği yeni dünyada bu sponsorları fazlasıyla buluyor.

Bu program açıkça gözlemlendiği hâlde İslam dünyasında, siyasi işbirliği beklentilerinin karşısında görmezlikten geliniyor. Gerek devletler gerek çıkarlarını her şeyin üstünde tutan bireyler böyle bir faaliyeti yok sayarak, sosyalist yapılanma ile değişik düzeylerde bağ kuruyor. Ne devlet yönetimleri ne de kişiler, örgütün İslamsız bir Kürt toplumu inşa etme girişimlerini görmek istiyor. Kendisini İslam'ın safında görenlerdeki bu ciddiyetsizlik, sosyalist yapının İslam karşıtı faaliyetinin tehdit ciddiyetini artırıyor.

İSLAMÎ KİMLİĞE YÖNELİK TEHDİDİN ÖLÇÜTÜ

Kürtlerin İslamî kimliğine yönelik tehdidin değerlendirilmesinde iki yaygın ölçüt vardır. Biri milliyetçi kaynaklıdır, diğeri Selefi kaynaklı.

Kürtlerin İslam'dan uzaklaşmasından gizli bir memnuniyet duyan kimi milliyetçiler, zaman zaman "Oralarda çok kişi Hıristiyan oluyormuş" gibi propagandalar yaparlar. Bununla aslında Kürtlerin kardeşliğini reddetmekle kalmaz, Kürtlere yönelik zulme de meşruiyet kazandırmış olular.

Tekfir etmeyi esas haline getiren Selefi gruplar da bütün İslam toplumları gibi Kürtleri de günlük amelleriyle değerlendirmeye tabi tutarak tekfir ederler.

Her iki tutumun da doğru tespit anlamında değeri yoktur. İkisi de sapkın yaklaşımlardır. Bir toplumun dinî kimliği ile ilgili ortak ölçütler az çok bilinmektedir. Bunlar, emirler, yasaklar ve dinin toplumsal işlevi ile ilgilidir:

-İbadetler yerine getiriliyor mu? İbadethaneler, yerleşim alanlarında görünüyor mu?

-Dinin tiksindiği zina ve onu da aşan fuhuşlar var mıdır?

-Kadının görünümünde dinin etkisi var mıdır? (Tesettür korunuyor mu?)

-Aile korunuyor mu? Sosyal yardımlaşma devam ediyor mu?

Bu soruların cevabı Kürtlerin hâlâ çevre toplumlara göre daha güçlü bir dinî görünüme sahip olduklarını anlatıyor. Ancak bu, Kürtlerde İslamî kimliğin tehdit altında olmadığı anlamına gelmiyor. Aksine mevcut manzara, tehdidin hissedilmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasına karşı halkı yanıltma için kullanıldığından tehdidi artırıyor.

Halka "İslamî kimliğimiz tehdit altında" dendiğinde halk, karşı yönde propaganda yapanlara kanarak "Herkesten çok namaz kılıyoruz, bizde içki içen neredeyse yok, kadın-erkek ilişkisinde İslam'ın emirlerine riayet ediyoruz" diyerek karşılık veriyor; İslam karşıtı faaliyetleri örtmeye, ondan duyduğu rahatsızlığı bastırmaya ve İslam karşıtı faaliyet gösterenleri böyle bir faaliyet içinde değillermiş gibi görmeye çalışıyor.

Burada gözden kaçırılan bir gerçek vardır: Çevre toplumlar, son yıllarda hızla dindarlaşırken Kürtler görünür bir şekilde dinden uzaklaşıyor. Bunun sokağa da siyasete de yansımaları izlemek mümkün. On yıl önceki bir Kürt ailesi fotoğrafı ile bugünkü bir Kürt ailesi fotoğrafı artık çok farklı. Çevre toplumlarda bu fotoğraf tesettürlü kadınların sayısının artması şeklinde değişirken Kürtlerde tesettürlü olmayan kadınların aileye dâhil olması şeklinde değişmiş. Veya on yıl önceki bir düğün fotoğrafı ile bugünkü bir düğün fotoğrafı arasındaki fark... Sosyal yaşamda tablo çok açık... Siyasi olarak da çevre toplumlarda ulusal sol gittikçe marjinalleşirken Kürtler arasında ulusal solun İslam karşıtı faaliyetlerini görmezlikten gelme eğilimi açıkça izlenebiliyor.

Son dönemde Kürtlerin sosyolojisi darmadağın edildi. Cahil bırakıldığı için siyasi durumu değerlendirmeyen sıradan Kürt insanı, partiyi aşiretin yerine koyuyor. Birbirinden çok farklı kurumlar olan aşiret ile partiyi karıştırıyor. Kendisini bir aşiretin üyesi gördüğü gibi parti üyesi görüyor. Bu tutum, Kürtlerin İslamî kimliğini bir partinin İslam karşıtı her tür girişimine açık hale getiriyor. Bir sosyalist partiye siyasi destek veren Kürtlerin ailevi inanç ve görünümü kısa bir süre içinde değişiyor. Dün İslamî değerler için ölümü göze alanlar, bugün İslam'a karşı savaşımları kahraman görebiliyor. Dün, bütün kadınları tesettürlü olanlar, bugün kızlarının başını zorla açma girişiminde bulunabiliyor.

İSLAMÎ KİMLİK KARŞITLIĞININ SIRLI YANLARI

İslamî kimliğe yönelik tehditler, Batı'nın kimlik değişimi olmadan İslam dünyasının elde edilemeyeceğini anlamasıyla başladı. İki yüzyıla yaklaşan bu süreçte Batı, milliyetçilik duygusuyla sosyalizm, liberalizm gibi ideolojileri İslamî kimliği imha yönünde kullandı. Milliyetçilik duygusu ile "ümme"ten koparılan birey ve toplumların, ideolojiler ile dinden de kopması hedeflendi. Her iki yönde de İslam toplumlarında epey yol alındı ama proje özellikle ideolojiler aşamasında iflas etti.

Kürtler, projenin her iki aşamasına karşı da diğer İslam toplumlarına göre dirençli çıktı. Bunda İslamî kimliklerinin güçlü olmasının yanında, kendilerini bu projenin alanına sokabilecek kendi içlerinden bir siyasi otoritenin bulunmamasının da

etkisi vardır. O günlerde toplumlar üzerinde etkili olmayan Batılı güçler, İslam karşıtı projeleri Müslüman toplumların içinde kurdukları siyasi yönetimler üzerinden işlettiler. Müslümanlar, kendileri ile aynı dili konuşan idarecilerin baskısıyla veya eğitim sistemi üzerinden İslam'dan uzaklaştırıldı. Kürtlerin ne böyle bir siyasi idaresi vardı ne de Kürt coğrafyasında böyle bir değişimi gerçekleştirecek Batılı bir eğitim.

Diğer toplumlar için Batı'nın teknolojideki üstünlüğü ve nefse seslenen "çağdaş" yaşam da İslam'dan uzaklaştırılmada çekici bir güç olarak kullanıldı. Devletleri bulunmayan Kürtler, teknolojik gelişmeler ile pek ilgili olmadılar. Güçlü ve keyifli geleneksel yapıları ise onların "çağdaş" yaşama ilgi duymalarını engelledi. Böylece Kürt toplumu, uyruk edinildiği devletlerin büyük şehirlerinde yaşayan küçük kesimleri dışında milliyetçilik, ideolojiler ve çağdaş yaşam süreçlerinin dışında kaldı.

Dindarlık, toplumları güçlü tutar. 1950'li yıllardan itibaren çağdaşlığın İslam toplumları üzerindeki nüfusun azalması başta olmak üzere tahrip edici etkisi izlenmeye başlandı. Kürtler, geleneklerine bağlı bir toplum olarak diri ve dinç kalırken çevre toplumlar, yıkım endişesi taşıyorlardı. Eğitimden yoksun kalmış olsa bile bu diri ve dinç toplum, bireylerin seçmen olarak siyasette aktör oldukları yeni dünyada hakim toplumların yöneticilerince tehdit olarak görülmeye başlandı.

Türkiye'de 1960 İhtilalı'ndan sonra kurulan Devlet Planlama Teşkilatı'nın Sosyal İşler İdaresi, bunu ilk fark edenlerdi. Kürtlerin İslamî kimliğinin zayıflatılıp küçültülmesine yönelik ilk adımlar, Kürt gençleri arasında sosyalizmin yayılması şeklinde bu idare tarafından atıldı.

Ama bu ihtilalcıları da aşan bir proje olacak ki aynı süreç içinde Irak, İran ve Suriye'de de Kürtlerin İslamî kimliğine karşı projeler görünürlüğe ulaştı. (Muhtemelen bu Kürtleri de aşan uluslararası bir projeydi. Türkiye'de 1960 İhtilalı ile İran'da görülen çağdaşlaşma adımları ve Irak ve Suriye'de görülen BAAS ihtilalları ile birlikte uluslararası güçlerce yürütülen İslam karşıtı bir dönüşüm projesiydi.)

Irak'ta bir tarikat şeyhinin oğlu olan Celal Talabanî, ulusal sosyalizm üzerinden Kürtlerin İslamî kimliğine karşı cephe aldı. Daha sonra Suriye'ye geçti, Suriye Kürtleri arasında da benzeri çalışmalar yaptı.

Irak'ta güçlü aşiret yapısı ve BAAS yönetiminin Kürtler üzerindeki etkisinin zayıflamasıyla Talabanî'nin Irak çalışmaları sınırlı kaldı. Süleymaniye ve Kerkük Kürtleri üzerinde etkileri görüldüyse de gittikçe zayıfladı.

Suriye'de ise yine Türkiye ile çok uyumlu bir şekilde 1980'li yıllarda Hafız Esad'ın geleneksel Kürt yaşantısına ve partilerine karşı sosyalist PKK'yi desteklemesiyle Kürtler arasında tam anlamıyla bir dinî çöküş yaşandı.

BAAS'ın 1960'lı yıllarda etkili olması... Aynı dönemde 1960 İhtilalcılarının Türkiye'de Kürt gençleri arasında sosyalist faaliyetleri teşvik etmeleri...1980'li yıllarda da BAAS'ın PKK'yi bütün faaliyetleri ile desteklemesi... Türkiye'de PKK'nin Yalçın Küçük gibi 1960 İhtilalı sonrasında Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal İşler Dairesi başkanlığını yapmış bir ismin danışmanlığında büyümesi... Son dönemde Türkiye'de 1960 İhtilalı aktörlerinden CHP'ye yakın kesimlerin PKK'nin siyasi kanadını büyütmesi... Oğul Esad'ın ise PKK'nin Suriye kolunu Kürtler arasında iktidar yapması... Bu vakanın araştırılmaya değer en ilginç yanlarıdır. Vakanın genç araştırmacılarını bekleyen sırlı ilişkiler ağıdır.

Bugün toplumlar, dine dönerek güçlenme yolunda iken Kürtler tam aksi bir süreç içinde kendi çocuklarından oluşturulan örgüt yapıları üzerinden İslam'dan uzaklaştırılıyor.

KÖY KOMÜNLERİ PROJESİ

Sosyalizm özü itibarıyla din karşıtıdır. Sosyalist idarelerin kurulduğu her yerde Hıristiyanlık, Yahudilik veya İslam... din karşıtı faaliyetler görülür. Dini görünüm küçülür, dini ibadetler azalır, dinin tiksindiği ahlakî düşüklükler izlenir.

PKK, sosyalizmin en ilkel biçimine inanıyor. Örgütün yayın organlarında sosyalist terimlerin tamamı olduğu gibi kullanılıyor. Ama örgütün sosyalist yanı, terimleri aşılıyor; uygulama boyutuna ulaşıyor. Örgüt hâkimiyet kurduğu Kamışlı gibi yörelerin yanında Hakkari- Yüksekova, Diyarbakır-Lice gibi yörelerde de köy komünleri kurmaya başladı. Örgütün "Çözüm Süreci" adı verilen süreçteki belki en büyük sosyal faaliyeti bu komünlerin faaliyete geçirilmesiydi. Adını sosyalist de değil, komünist terminolojiden alan bu yapılar, Kürtlerin en dindar kesimlerini oluşturan köyleri idarede ve sosyal

hayatta sekülerleştirme yönünde işletiliyor. Sadece Yüksekova'da 28 komün kaydı vardır. Latince "paylaşmak" anlamına gelen "communis" kökünden türeyen komünlerin bugün için artık Sovyet Rusya'da ve 1960'ların "her şeyi (!) paylaşan (paylaşımçı-sosyalist)" gençliği arasında kalmışken Kürt köylerinde inşasının anlaşılır yanı nedir?

Örgütün yayın organlarında "komünal toplum"un aslında çarpıtıldığı, oradaki paylaşmanın her şeyi kapsamadığı iddia edilirse bile bir toplumsal faaliyet için bu kadar kirli bir kavramın seçilmesi ne anlama gelir?

Kürtlerin herhangi bir köyünde sınırsız bir paylaşmayı gerçekleştirmek sosyalist serserilerin haddine değildir. Ama o serserilerin Kürtlerin cehaletinden yararlanarak bu tür bir adlandırma ile köylerde sosyal kurum inşa etmelerinin rencide ediciliği de göz ardı edilemez. Kaldı ki sosyalist bir serserinin zihninden geçenin komünal toplumun en aşırı derecesi olduğu, bu serserilerin büyük şehirlerdeki mekânlarında bunu dar bir çevre içinde yaşama geçirdikleri biliniyor. Zihnindekini köyde yapamıyorsa tek engel, köyün hâlâ İslamî hassasiyettir. İslamî hassasiyete karşı düşmanlığın altında biraz da bu engeli takılmanın yol açtığı öfke yok mudur?

KÜRT KİMLİĞİ İLE PKK'NİN ÖZDEŞLEŞTİRİLMESİ

İslam dünyasında temsil güçleri ne olursa olsun herhangi bir laik-Batıcı yapı ile bir İslam toplumu özdeşleştirilmedi. 1950 öncesinde bile CHP'ler kast edilerek "Türkler" kavramı kullanılmadı. BAAS için kimse "Araplar" diyemedi.

Ama her gün ve her gece televizyonlarda sosyalist PKK ve onun siyasi temsilcileri kast edilerek "Kürtler" kavramı kullanılıyor. Siyasi değerlendirmeler yapılırken Kürtler ve dindarlar, Kürtler ve laikler gibi cephe tarifleri yapılıyor.

Kürtleri İslam'dan uzaklaştırma girişimlerine karşı diğer İslam toplumlarından daha muannid, daha köklerine bağlı bulanlar, diğer toplumlara karşı yürütülen projelerden daha yaygın bir proje yürütüyor. Kürtleri PKK ile özdeşleştirerek yöreye yönelik zulümleri meşrulaştırmak isteyen kimi milliyetçi muhafazakâr isimlerin katkısı da olunca bu, Kürtlerin İslamî kimliğine yönelik dev bir kampanyaya dönüşüyor. Kampanyanın amacı sıradan Kürt insanına "Kürt=PKK/HDP" demektir. Kampanya sahipleri bu söylemle "Sen, kendine Kürt diyorsan PKK'li olmalısın" diyorlar ona "Madem Kürdüm, hiç olmazsa seçimlerde HDP'ye oy vermeliyim" dedirtiyorlar. Milliyetçi muhafazakâr sözde aydınlar, bunun son seçimlere yansımından bile ürkmeyecek kadar derin bir gaflet içindedirler.

Tarih boyunca kimlikleri İslam'la özdeşleşen Kürtleri sosyalist PKK ile özdeşleştirmek zorbaca bir temsil işgalidir. Kürtlerin İslamî kimliğini imhaya yönelik çabaya bilerek veya bilmeyerek destek vermektir. Bu girişimin bir parçası olmaktadır.

Newroz gerçeği ve ulusalçı gericilik

Newroz, İran etkisinin olduğu İslam coğrafyasında, Azerbaycan, Afganistan, Türkmenistan, Tacikistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan'da mezhebi ve milli bir sentezle; Arnavutluk'ta ise Bektaşilik kaynaklı sadece mezhebi bir etkiyle kutlanıyor.

Kürdistan'da ise modern çağ öncesinde belki İran'daki Şii topluluklar ve kimi Alevi kesimler dışında Newroz kutlaması söz konusu değildir. Kürtlerin Newroz'la tanışmaları İslam dünyasında İttihatçı grup eliyle milliyetçiliğin yayılması ve Kuzey Kürdistan'da milliyetçiliği bir maske olarak kullanan sosyalist grupların marifetiyle olmuştur. Bugün Newroz'u kutlayanlardan kaç kişinin büyük dedesi Newroz'u kutluyordu? Böyle bir anketi herkes kendi evinde yapabilir, "Kutluyordu" diyenler kendilerini ilan edebilirler.

Newroz kutlamaları, antik yönü ne olursa olsun bugünkü kutlamalar anlamında modern bir üretimden, sosyalistlerin milliyetçilik maskesi altına saklanmak için buldukları bir malzemedan öte bir şey değildir.

Meydanlarda toplanan on binler bir Kürt bayramını kutlamıyorlar. Çünkü Newroz bir Kürt bayramı değildir. İran etkisinin görüldüğü İslam coğrafyasında milli mezhebi etkiyle yapılan bir etkinliktir. Kürtler arasında modern çağda ortaya çıkması ise "Her kavim için milli bir hikaye uydurma" girişiminin, daha açık bir ifadeyle Müslüman milletleri İslam öncesine döndürme çabasının karşılığıdır.

NEWROZ’U KİM KUTLUYOR?

Kürtler arasında Newroz kutlamalarını önemseyenleri iki grupta toplamak mümkündür: Sosyalistler ve sentezciler.

Sosyalistler, kendi dünya görüşleri gereği İslam’a karşıdırlar ve Kürt toplumunu İslam’dan uzaklaştırmak için bir çaba içerisinde. Onlar için Kürtleri İslam’dan uzaklaştıracak her etkinlik mukaddestir. Böyle bir etkinlik 8 Mart Dünya Kadınlar Günü gibi kutlandığında yabancı kalacaksa onu Kürt tarih ve gelenekleri içinde bir yere oturtmak, bu konuda gerekirse yalan bir üretimde bulunmak adeta bir haklıdır!

Kürtler arasında modern anlamda Newroz’un Kürt halkını İslam öncesine döndürme çabasının karşılığı olduğunu herhalde hiçbir samimi sosyalist inkar etmeyecektir. Onlar, amaçlarını açıkça ifade edebildikleri yerde bunu çekinmeden söylüyorlar. Bunun İslam’a karşı bir üretim olduğunu, bu amacın Newroz’un tarihi köklerinden daha önemli olduğunu yoruma yer bırakmayacak şekilde dile getiriyorlar.

Sentezciler ise bir tür bunalım içindedir. Bir kısmı samimidir, bir kısmı ise bir rol içindedir. Samimi olanlar, yaygınlaşmış her şeyi dini bir fetva bularak kabullenmekten yanalar. Beslenme kaynakları ve özendikleri yapı sosyalist gruplardır. Sosyalistlerin her üretimini “Kürt üretimi” gibi kabullenme konusunda hevesliler. Bu konuda bazen sosyalistlerin bile kendileri ile alay edeceği kadar gülünç duruma düşüyorlar. Onların mantığında “Madem Newroz vardır, bize düşen ona bir fetva bulup onu kutlamaktır.” Buna karşı bir duruşun Kürtlerden kopuşla neticeleneceği korkusu yaşıyorlar. Belki farkında değiller ama bu halleriyle Avrupa’da ırkçı sosyologların “Her ırkın sabit değerleri vardır” tezinin bir savunucusu durumundadırlar. Diyelim ki Kürtlerin tarihinde böyle bir kutlama vardır, ebediyen böyle bir kutlamayı sürdürmek mi gerekir? Antik değerlere dönmek milletleri yükseltiyor mu geri mi bırakıyor? Milletlerin antik değeri diye uydurulan değerler aslında modern cahiliyenin antik cahiliyeden kendisi için bulduğu birer müttefik değil midir?

Kürtlerin Hz. İsa sonrasındaki çağda milletleşme süreci İslam’la oluşmamış mıdır? Kürtlük adına Newroz sevdalısı kesilen sosyalist gruplar, neden Kürtlerin İslamî dönem hiçbir etkinliğini kutlamıyorlar? Kürt kimliğiyle bütünleşen bu değerlerden herhangi birini yaşatmak için neden gayret göstermiyorlar? Öte yandan madem Newroz, gerçekten özbeöz milli bir Kürt bayramı mıdır? Ya da Newroz, Kürt milli kimliğinin ayırıcı bir unsuru mudur? Newroz, Kürt milli kimliğinin ayırıcı unsuru ise neden diğer milletlerce de kutlanıyor? Newroz kadim bir Kürt geleneği ise Kürtlerin büyük çoğunluğu Newroz’u bütün propaganda ve etkinliklere rağmen neden benimsemiyor? Newroz, gerçekten milli olsa onun özellikle gelenekçi yaşlı kesim arasında daha çok benimsenmesi gerekmez miydi? Kürtlerin gelenekle bağları arttıkça onların Newroz’a ilgisi neden azalıyor?

Newroz, bahar şenliği midir? Bayram mıdır? Geçmişe ait bir gelenek midir? Üretilen bir alternatif midir? Alternatifse neyin alternatifidir?

Sosyalistlerden öte sentezcilerden biri çıkıp da bu sorulara cevap verebilecek mi?

Sentezciler, sosyalistlerin Kürtleri İslamî kimlikten uzaklaştırmak için uydurdukları “Kürtleri Müslüman olarak tanımlayan bir tarif, Ezîdi ve Hıristiyan Kürtleri kapsamaktan yoksun olacaktır” bahanesine inanıyor mu? Diyelim ki Ezîdi ve Hıristiyan bir Kürt kitle vardır. Dünyanın neresinde çoğunluğun kimlik unsuru yüz binde bir bile olmayan azınlığın kimliğine feda edilmiş? Bu yönde diktatörlerin Batı desteğiyle yaptıkları dayatmaların hepsi iflas etmedi mi? Müslüman Kürdün kimliği neden bir avuç insanın kimliğine feda edilsin? Bu, bütün inanç ve ideolojilerde zulüm değil mi? Zulüm bir yana akı başında her Kürt buradaki oyunu biraz olsun düşünse fark etmez mi? Gerçekten Kürt olan biri bu oyuna malzeme olur mu?

Bugün milliyetçilik de değişiyor. En iyi milliyetçiler halklarını ileri götürülenler olarak kabul ediliyor. Ulusal solcular ise bütün toplumlarda adeta “kendi halkına düşman milliyetçiler” sınıfına alınıyor. Dünyayı hep geriden takip etmek, Kürtlerin olmazsa olmazı mıdır?

Sen, Kürtleri Allah inancından uzaklaştı, ateşperizme doğru götür... Sen, Kürtleri İslam ahlakından uzaklaştı, Marksizmin uydurduğu ilkelliğe götür... İleri mi gidiyoruz, geri mi?

NEDİR BU İŞİN ASLI?

Milliyetçilik, Avrupa'nın kendisini papanın boyunduruğundan kurtarmak için ürettiği bir araç; İslam dünyasını ise İslam'dan uzaklaştırıp işgal için kolaylaştırıcı bir unsur olarak gördüğü bir hiledir. Milliyetçilik, bir Batı üretimidir ve hep Batı'nın çıkarlarına hizmet etmiştir.

Ortaçağ Avrupa'sında Vatikan'da yerleşik Katolik papaları, Fransa, İngiltere gibi ülkelerin krallarını neredeyse kaymakam konumuna düşürmüştü. Bu durum, bir iç tepkiye neden oldu.

İngiltere, papa baskısından kendi Anglikan kilisesini kurarak kurtuldu. Fransa ise dinden uzaklaşmayı seçti. Çoğu Yahudi veya Yahudi kökenli aydınlar, Fransız toplumunun geçmişine yöneldi. Fransız milliyetinden Hıristiyanlığa bir alternatif üretmeye çalıştı. Papazların İncil hikâyelerinin karşısına Fransız efsanelerini, Hıristiyan bayramların karşısına Fransız yerel kutlamalarını, Hıristiyanlık kaideleri yerine Fransız geleneklerini dikti. "Milliyetçilik" adını alacak bu akım, Katolikliğin yasaklanıp "akıl dini"nin ilan edildiği 1789'daki Fransız İhtilaliyle neticelendi.

Milliyetçilik, Batı'yı papanın boyunduruğundan kurtardı ama felakete sürükledi. 19. ve 20. yüzyıllarda başta Fransız-Alman savaşları olmak üzere Batı'yı kan gölüne çevirdi.

Batılılar, daha 19. yüzyılda milliyetçiliğin kendilerini dinden uzaklaştırıp parçalamaya, çatıştırmaya yaradığını(!) görünce bu iflah olmaz hastalığı Müslümanları İslam'dan uzaklaştırmak, birbirine yabancılaştırmak ve çatıştırmak için İslam dünyasına ihraç etti.

Daha önce sadece Kur'an ve İslam diyen Müslüman okumuşlar, İslam öncesi geçmişlerinde yücelik aradı. Kur'an kıssalarına karşı efsaneleri, İslam kaynaklı kahramanlıklara karşı sözde milli destanları okudu, İslam'ın simgelerine karşı totemleri çıkardı. Müslüman gençlere İslam öncesi cahili geçmişinizi tanıyın ve onunla övünün; İslam'ın "Yüce milli kültürünüzü nasıl katlettiğini görün!" dendi. Bu yolda kutlamalar, bayramlar üretildi. Mecusiliğe dönüşen Zerdüştlüğe dayanan Newroz ateşini burada aramamak hata olur.

Bilindiği kadarıyla modern dönemde, bu ateşi Kürtler arasında ilk yakan, şair Pîremerd diye bilinen Süleymaniyeli Tefvik'tir. Pîremerd, bir zamanlar, Servet-i Fünun'un Fransız kültürüne tapan yazarlarıyla İstanbul adalarında har vurup harman savurmaktadır. Sonradan Süleymaniye'ye gider, kendince ulusalcı Kürtçülüğün temelini atar. Latin alfabesinin kullanılmasını önerir. Bir matbaa kurar. İslam öncesi Kürt efsanelerini bir bir yayımlar. Newroz gününü tanıtır. Onlarca yük odun satın alıp meydanlarda yakar, gençleri etrafında eğlendirir.

Onun gayretinin ardı, kendisi ne derse desin, İslam'a karşı basbayağı bir alternatif arayışdır, bu arayışın hedefi ümmetten-kavmiyete geçiştir. Taklit makamı, Fransız milliyetçiliğidir. Malzeme, İslam öncesi kültürdür. Netice, İslam sonrası kazanımların Newroz ateşinde yakılmasıdır.

İslam'ın yol gösterici aydınlığını bulanların Mecusilerin yakıcı ateşiyle işi olamaz. Toplumlarını aydınlıktan uzaklaştırıp Tefvik Fikret'in eğlence arkadaşının Mecusi ateşine yöneltenler iyilik peşinde değiller.

Mustafa Kemal'in de en çok sevdiği şairlerden olan Tefvik Fikret, Türk gençlerine İslamî geçmişten kurtulmak(!) için Yunan Tanrısı Prometheus gibi ateşi göklerden çalmalarını öneriyordu. Onun göklerde aradığı ateşi Pîremerd, bizim cahili geçmişimizde bulmuştu.

Hoşumuza gitmese de Newroz ateşinin gerçeği budur. Demirci Kawa hikâyesi veya efsanesi, burada sadece bir malzeme olarak kullanılıyor.

MİLLİYETÇİLİK EN SON KÜRTLERE İHRAÇ EDİLDİ

İslam dünyasında miladi 20. yüzyılda ümmet şuuruna karşı sübvance edilen milliyetçilik, kurtarıcı değil, köleleştiricidir; ileri değil, geri götürür.

Bu milliyetçiliğin mimarları, Leon Cahun, Joseph Deguignes gibi Fransız Yahudileridir. Cahun, Türklerin dikkatini, İslamiyet öncesi tarihlerine yöneltmeye çalıştı. Bu alanda ırkı yüceltici, kahramanlık hikayeleri uydurdu. Cengiz Han'ı yüceltiyor, Türklerin İslam'la tanışınca doğruluk ve görüşlerindeki açıklık gibi özelliklerini yitirdiklerini söylüyordu. Joseph Deguignes

da İslam'ın ilahi bir din değil, beşeri bir Arap icadı olduğunu ve Türk tarihinin kendi başına İslam tarihinden üstün olduğunu kanıtlamaya çalıştı. Onlar İttihatçıları yetiştirdi. İttihatçılar da İslam dünyasındaki diğer milliyetçileri...

Süleymaniyeli Tevfik sözde bir Kürt milliyetçisiydi ama her nasılsa İttihatçılarla bir aradaydı. Onların yayın organlarında yazıyordu. Fransız Yahudilerinin onlara öğrettiklerini Kürtlere aktarıyordu. Muhammed Kürt Ali, Kürt olduğu halde bir Arap milliyetçisiydi. Ama İttihatçı Cemal Paşa'nın dostuydu; diğer bir dostu ise Suad Yalçın. Kimdi bu İttihatçı? Hüseyin Cahit Yalçın'ın kardeşi... Hüseyin Cahit Yalçın, Türk milliyetçisi geçinen azıllı bir İslam düşmanıydı. Öyle ki 31 Mart Vakası'nda İstanbul'da halk onun İslam düşmanlığına karşı matbaasını bastı ve onu linç etmeye kalkıştı.

Bir Kürt milliyetçisi ama İttihatçıların dostu... Bir Arap milliyetçisi ama İttihatçıların adamı... İttihatçılar da Yahudi yetiştirmesi... Bugün hâlâ bu oyun anlaşılacak mı?

Kürtlere Newroz'u tavsiye edenler, Türklere de benzer şeyler tavsiye etmişlerdi; "kurt" totemi ile "ateş" totemi arasında nasıl bir fark var ki? İkisi de İslam inancından uzaklaştırmıyor mu?

İslam dünyasında İttihatçı kaynaklı olmayan ama Batı'dan beslenen milliyetçilerin de İttihatçı kaynaklı milliyetçilerden farkı yok. İran milliyetçiliğinin önde gelen ismi Mirza Salih Şirazi'dir. Batı'da eğitim alan Mirza Salih'e göre İranlıların geri kalmasının nedeni, İslam'dır ve Arap alfabesidir. İranlıların milli kimlik edinmelerinin yolu İslam'dan uzaklaşıp Zerdüştdinine geri dönmeleridir. Neden?

İslam dünyası, 19. Yüzyıldan beri bir numaralı tehdit olarak işgal kuvvetleri ile yüz yüze iken Müslüman halkları kurtarma iddiasıyla öne çıkarılanlar neden savaşların işgalcilere karşı değil, İslam'a karşı vermişler? Kendi işgalcilerinin kültürel çıkarlarına nasıl olmuş da hizmet etmişler?

Bunun sırrı çözülmeden Newroz gerçeğini anlamak mümkün değildir. Kurtuluş adı altında Kürtleri totem çağına götürmeye çalışanlar, Kürt gençlerine ilkellik içinde ateş etrafında halay çektirenler Kürtler için nasıl bir milli kimlik düşünüyorlar? Bu milli kimlik neden hep İslam'a karşı organize ediliyor? Bunu anlamaya çalışmaktansa bundan sentezler üretmeye kalkışmak nasıl bir mantıktır?

Newroz, ithal bir etkinliktir; Kürt milli kimliğine katkıda bulunmaz. Aksine Kürtleri geri götüren, onları dünya gerçeğinden koparan bir etkinliktir. Bir tür modern gericiliktir. Ulusalci bir gericilik...

Şarkiyatçı bakış ve provokasyon

"Şark'a şarkiyatçı gibi bakmak", İslam dünyasındaki sorunların çözülmesini engelleyen en önemli sebeplerden biridir.

"Şark (Doğu)" İslam dünyasıdır; "şarkiyatçı" ise Batı ülkelerinin İslam dünyasını işgal etmek veya İslam dünyasındaki işgali sürdürmek için çalıştırdıkları sözde bilim adamlarıdır. Gerçekte bunlar bir bilim adamı olmaktan öte, işgaller için bir tür lojistik destek sağlayan veya mazlumu katletmek üzere katile öldürme yol ve yöntemini öğreten kişilerdi.

Türkiye'de sorunların çözülme arayışlarında hatta çoğu kez dini sorunların bile çözülme arayışında sadece şarkiyatçılardan öğrenilenler dikkate alındı. Askerî problemde karı-koca ilişkilerine her alanın "uzmanları", "Ne yapabiliriz?" sorusuna cevap ararken öncelikle şarkiyatçıların yazdıklarına yöneldi, onlara mukaddes bir metin gibi baktı.

Esas yol gösterici şarkiyatçı olunca sorunlara çözüm yönündeki her adım, sorunu daha da derinleştirmekten başka bir iş görmedi. Bunu en güzel şekilde özetleyen, “Batılılaştıkça battık” ifadesidir.

Pratik bir örnek olarak aileye bakalım. Türkiye`de farklı hükümetlerin aile ile ilgili sorunları çözme yönünde attıkları her Batılı adım, boşanmaları daha çok artırmaktan, aile sorunları ile boğuşanları çoğaltmaktan başka bir iş gördü mü?

İstanbul`un bir kenar semtindeki problemi, bir parça eti Paris`teki bir laboratuvara götürür gibi Batı`daki sosyoloji laboratuvarlarına taşıyıp kendi zemininden kopararak değerlendirmeye kalkışanlar, iyi niyetli olsalar bile yanlış tespitte bulunurlar. Kaldık ki geçmişte “müsteşrik”, bugün “şarkiyatçı” dediğimiz isimler, alabildiğine kötü niyetliler hatta çoğu, doğruları saklamak üzere görevlendirilmiş uzmandır.

TÜRKİYE`NİN EN DOĞUSUNA BATI`NIN EN BATISINDAN BAKMAK

İslam dünyasındaki ve Türkiye`deki vaziyet bu olunca Kürt sorununa da Batı`dan değil, Batı`nın da batısından bakmak gibi bir durum ortaya çıktı.

Paris`in, Londra`nın derin yapılarının eskiden beri mazbut bir Kürt bakışı yoktu. Fransız Mason locası ve diğerleri, miladi 19. yüzyılda Türkler, Araplar ve Farslarla uğraşmaktan Kürtlerle uğraşmaya yeteri kadar zaman bulamadılar.

Bu iş, sonraki nesillere, Batı`nın uç kesimlerine kaldı. Bazı İsveç vakıfları ve Fransa`nın sosyalist kesimleri Kürtler üzerine çalıştılar.

İsveç vakıflarının ve Fransız sosyalistlerinin kendi ülkelerindeki Müslümanlarla ilgili tutumları çok farklı olabilir. Ama söz konusu İslam dünyası olunca, örneğin Diyarbakır ele alınınca, bir eşcinselle sahip çıkmak insan haklarının gereği, buna karşılık dini bir faaliyet yürütmek bir tür insanlığa karşı durmak olarak görüldü. Onların yaklaşımında eşcinselin kendini izahı “tanıtım hakkı”dır, dindarın İslamî faaliyetleri ise gerici-faşist çabalardır.

Bu çarpık bakış, Türkiye`de sol yapılarca olduğu gibi benimsendi. Aydın olmak da solun tekeline olunca bu bakış, Türkiye`de bir tür “aydıncı bakış” oldu. Aydınlığa özenen nice muhafazakâr isim dahi Diyarbakır`a solun bu gözlüklerini takarak baktı.

Yıllar boyunca beşikteki çocukları dahi öldüren PKK`nin bütün günahları bu sol bakışla “devrimci mücadele” içinde görüldü, adeta paklandı. Buna karşılık PKK`ye karşı duran herkes, “devrimci mücadele”ye karşı duran, “faşist” kişiler gibi etiketlendi. PKK`li olmak onur, PKK`ye karşı durmak ayıp sayıldı.

PKK`ye karşı duran İslamî kesimin karşı çıkış sebepleri irdelenmedi. İslamî bir tutum içinde olanlar, sol bir bakış açısıyla oyuna gelmiş, meczup, basit hatta kullanılan kişiler olarak görüldü. Aydın görünme adına, aydınlık payesi alma adına sadece İslamî sorumluluk değil, bilim de tatil edildi. Solun iddiaları mukaddes bir metinden okunur gibi, onların tabiriyle bir doğma gibi kabul gördü. “PKK`ye karşı çıkanlar, bir gün aniden dindar olmaya karar vermiş kesimler mi, yoksa bunların bir İslamî geçmişi var mı?” sorusu dahi sorulmadı. Bu, sorulmayınca “PKK, ne yapıyor da İslamî kesimlerin tepkisine yol açıyor?” sorusuna hiç sıra gelmedi.

Hani derler ya, akıl var izan var. İslamî kesim içinde yer alanların ezici çoğunluğu, ani bir İslamî şuurlanmanın neticesi değil, köklü dindar ailelerin mensuplarıdır. Bir kısmı üç ata şeyh, molla, hacca at sırtında gidecek kadar dindar eşraf veya yörenin en dindar bey ailelerinin mensuplarıdır. İlk kuşağın neredeyse tamamının bir Milli Selamet Partisi (MSP), hatta daha yaşlılarının Milli Nizam Partisi (MNP), 70'li yıllarda Türkiye'de İslamî kesimlerin denetimine giren MTTB ve MTTB içindeki en atılgan gençlerin oluşturduğu Akıncılar hareketi geçmişi vardır.

İslamî kesimlerin bölgedeki varlığı, İran devriminin bir neticesi de değildir. Zira bu kişilerin İslamî kökleri, İran devriminin başlangıç noktasından bile eskidir. Kaldı ki MNP, MSP ve MTTB de İran devriminden daha eskidir.

Bölgede İslamî kesimlerle sol arasındaki mücadele de PKK'nin varlığından çok öncedir. Batman'da Şehit Hayrettin, Mardin'de Şehit Ahmet Hattapoğlu ve Cemal Havuzoğlu, MTTB dönemi şehitleridir. O dönemde sol, bölgede bir İslamî uyanışı engellemenin ihalesini almış gibiydi; çoğu köken olarak da İslamî bir geçmişe sahip olan ve o günlerde "Selametçi-Şeriatçı" diye bilinen gençlere düzenli (simetrik) olarak baskı yapıyordu. Bu baskı, Diyarbakır'da dindar gençlerin Diyarbakır Yüksek Öğretmen Okulu'nda derse girmesini engellemeye kadar vardı. O günlerde bu engel, ailelerin okul önüne gidip gençlerine sahip çıkmasıyla aşıldı.

1980 sonrasında PKK, sol mirası devraldı. Sol, daha önce Arnavutluk'ta, Azerbaycan'da, Semerkant'ta, Buhara'da, Taşkent'te, Tunus'ta ne yaptıysa veya bugün Doğu Türkistan'da ne yapıyorsa PKK, palazlanıp imkân bulduğu her yerde aynısını yaptı.

Ve dünyanın her noktasında solun, özellikle ulusal solun baskısıyla karşılaşan dindar kesimler sola karşı nasıl bir muhalefet içine girdiyse Diyarbakır'da, Bingöl'de, Batman'da, Mardin'de, Van'da dindar kesimler öyle bir muhalefet içinde oldular.

Yaşanan budur. Gerçek bir aydına yakışır bir gözlem yapılacaksa görülecek olan budur. Bilimsel bir araştırma yapılacaksa varılacak sonuç budur. Aydınlar doğru konuşmalı, bilim adamı sebeplere bakmadan sonuçlar hakkında yorum yapmamalıdır.

Ne yazık ki o günlerde ne kendisine aydın diyenler gidip doğruyu duymaya ve duyurmaya çalıştılar ne de bilim adamı sıfatı taşıyanlar İslamî kesimlerden hiç olmazsa hakkında fiş tutulan gençlerin İslamî kökenlerine ve sola muhalefetlerinin sebeplerine baktılar.

O günlerde bir haber kanalı yetkilisine "Neden söz konusu Diyarbakır olunca siz de diğer kanallar gibi haber yapıyorsunuz?" diye soran birine, kanal yetkilisinin "Ya, orası sanki ayrı bir ülke, hani dışarının haberleri Anadolu Ajansı ve TRT'de çıkmadan, Dışişleri Bakanlığı'nın denetiminden geçer ya, o bölgeden gelen haberler de bir süzgeçten geçirilip bize öyle ulaştırılıyor, vicdanen rahatsızsınız ama yapılacak bir şey yok." cevabını verdiği söylenir.

Yöre, o günlerde geçen haftaki analizde değinilen bir karantinadaydı ve karantınayı delmek için kimse bir çaba göstermiyordu. Öyle ki âlim kimliğiyle bilinen biri dahi yöre ile ilgili konuşurken "Bana emniyetten birileri dedi ki" diyerek söze başlayabiliyor ancak karantina koşullarında konuşabiliyordu.

Bugün bu iletişim çağında bu karantınayı sürdürmek mümkün değildir; yaşananlar duyuluyor, duyulmak da ne, canlı canlı seyredilebiliyor.

Asıl mesele zihin olarak da karantınayı kırmak, şarkiyatçı bakış açısını aşarak yöreye İslam dünyası, Türkiye ve yörenin kendi gerçeği içinde bakabilmektir.

OLAYLARI PROVOKASYONLA İZAH ETMEK

Provokasyon, bir kesimde muteber olmayan, yer ve zamana uygun düşmeyen tepkiler oluşturmak üzere yapılan öfkeye sürükleyici, kışkırtıcı eylemdir. Amaç, hedeflenen tarafta duyguları aklın önüne geçirmek, onu kontrol edilemez bir öfkeye sürüklemek; kendi ilke ve koşulları ile uyuşmayan tepkilere çekmektir.

Yöre halkı ile ilgili olarak “hisleri daima aklının önündedir, hayır ve şer eylemi karşılıksız bırakmaz, vursanız karşılık vermeden duramaz” tespiti yörede faaliyet gösteren güçler için provokasyonu ucuz ve etkili bir araca dönüştürüyor.

Türkiye`nin geldiği noktadan memnun olmayan birbirinden farklı birden çok gücün bulunduğu, bunların tamamının da provokasyon imkanından yararlanmak için fırsat kolladığı bilinen bir gerçektir. Yörenin tarihi de adeta sözlü veya fiili provokasyonlar tarihidir. Yörede istenmeyen her gücü etkisiz hâle getirmenin en ucuz, çoğu zaman en tahripkâr ama en etkili aracı provokasyondur. Yöre, büyük bir olgunlaşma sürecine girmişse de bu araç hâlâ kirli mücadele ortamında etkilidir ve öyle görünüyor ki etkili olmaya devam edecektir. Buna karşılık Türkiye`de mütedeyyin halkın çok zor eşikler atlayarak elde ettiği kazanımları kaybedecek bir girişim içinde bulunmamak, anarşizme, terör gruplarına, derin yapılara yol verecek girişimlerden kaçınmak herkes için çok önemlidir.

Terör yapılanmalarının bir yörede etkili olmak için “yıpratma(aleyhte propaganda), korkutma (tedhiş), provokasyon (tahrik-kışkırtma), bozma ve (nihayet) önüne geçme” olmak üzere beş yönteminden söz edilir. PKK, bu beş yönetimi de fazlasıyla kullandı; kullanmaya devam ediyor. Bununla birlikte her olayı provokasyonla açıklamaya çalışmak alabildiğine tehlikelidir.

Olayları provokasyonla açıklamak, yaşananları gerçek ötesine taşır, inceleme dışı bırakır; olayların altında yatan sebeplerin görülmesini engeller; muteber-makul tepkileri de kontrolsüz öfkeyle, tahrikle yapılan davranışlar sınıfına alır. Sebepler görülmezse, tepki anlaşılmaz. Sebepler ortadan kaldırılmazsa etkili tedbirler alınmaz.

Provokasyon, sol örgütlerin eski ve rutin bir eylem tarzıdır. Bir yapı rutin bir provokasyon içinde ise yapılması gereken onu provokasyondan vazgeçirecek yolları aramaktır.

Esas olan provokasyonun tepkiyi masumlaştırmasıdır. Ama provokasyona gelmeme olgunluğunu göstermek de kendi değerleri ile hareket etmenin esasıdır.

Olayları sürekli provokasyonla açıklamaya kalkışmak, bu rutin eylemlere karşı makul-muteber tepki gösterenleri küçük düşürür, onları itibarsızlaştırır. Diğer yandan, eğer bir tedhiş eyleminden beklenen korku ve hizaya getirme ise o tedhiş eyleminin provokasyon veya başka bir şey olması gerçeği değiştirmez.

Provokasyon, daha çok kontrol dışı eylemdir. Ama yöredeki resim öyle görünmüyor. Küçük bir ilçe düşünün: Sol örgüt, geçmişten bu yana oradaki bütün tutumların kendisi tarafından belirlenmesini istiyor. Diğer bir ifadeyle ilçede tek güç olmayı hedefliyor. Dindar bir kesim, bu hedefi bozuyor ve sol örgüt bunun önüne geçmek, onları marjinalleştirmek istiyor.

Ancak ilçenin dindar yapısı, onun o ilçedeki dindarları toplum dışına itmesine uygun değil. Bir süre sonra siz, orada halkı dindarlara karşı kıskırtabilecek vakalara tanıklık ediyorsunuz. Üstelik suçlanan dindarlar oluyor ve bu da az kalsın kabul görüyor.

Oysa vakanın altında görülmesi gereken sebepler var: İlçeye kaymakam atanır gibi belediye başkanı atanmış. 3-4 yıl önce bir üniversiteden mezun olmuş, başkan olurken otuzun altında, genç, bekâr bir bayan... İlçenin sosyolojik koşulları içinde, seçim yoluyla belediye başkanı olmasının imkânı yok. İlçe halkı seçim sürecinde buna itiraz etmiş, itirazı kabul görmemiş.

Bu, yöre açısından bir anormalliktir. Yöreyi merak edenlerin, bilimsel olarak veya başka sebeplerle araştıranların bu anormalliklerin vakalar üzerindeki etkisini araştırması... Provokasyon açıklamasının ardından bu tür araştırmaların gelmesi gerekmiyor mu?

Eğer gelmiyorsa o zaman çarpık bir bakış vardır. Bu bakış, solun dindarları meczup, oyuna gelebilir, akıldan çok hisleri ile hareket eden, faşist, gerici olarak gören anlayışının sürdürülmesidir.

Süreçte değişimden söz etmek, dindarları daima “küçük gören, hafife alan, suçlu ilan eden, görüşü dikkate alınmaya değermez kişiler sınıfında tutan” tutumdan vazgeçmekle mümkündür.

Provokasyonları rutin olmaktan ancak böyle bir değişim uzaklaştırır.

Aksi bir tutumda, provokasyon açıklamaları sebepleri gizleme aracı olmaktan başka bir şey ifade etmez.

“Şarkiyatçılığı” Aratmayan “Şarkçılık”

Geçen hafta ismi anılmaz bir yazar, Batman’la ilgili menfur bir olaydan bütün şehirle ilgili olumsuz bir yargıda bulunma nefreti gösterdi.

Solcu Yazar, İslamî kesimden tepki alırken “Kürt Solu” denen “uydu” çevrelerden ses çıkmadı. Bir satırla bile olsun yazarı kinama cüretinde bulunmadılar. Muhtemelen sürüklendikleri kompleks içinde “Kadın haklı değil mi?” dediler.

Asıl mesleği tiyatroculuk olan söz konusu yazar, argümanlarını sıralarken “Batman, kadın intiharlarının en çok olduğu kenttir.” diye yazmıştı. Sonraki özür metninde de bu bilginin resmi kayıtlara dayandığını öne sürüyordu. Doğru değil. Bölge’de Sol’un bütün can damarlarını tıkadığı Tunceli dışında intihar oranları tepede olan herhangi bir il yok. Bölge’de intiharların yüksek olduğu iddiası, Bölge’ye yönelik üretilen olumsuz algı için kullanılan masaüstü, sahte bir bilgi.

SDAM olarak 2018’de yayımladığımız “Nedenleri, Çeşitleri ve Çözüm Önerileri ile İntihar Olgusu” raporu, bu gerçeği bütün açıklığıyla gözler önüne seriyor. Dolayısıyla yazar, daha önce üretilmiş bir algıyı güncelleştirerek Batman ve Bölge ile ilgili o olumsuz algıya süreklilik kazandırma aleti vasfında kalıyor.

Bu “süreklilik” çabasının altında ne var? Bu çabanın kökleri nereye dayanıyor? Analizimizde bu konuyu ele alacağız.

ŞARKİYATÇILIĞIN “ŞARKÇI”LIĞA UYARLANMASI

Bilindiği üzere, Batıların “Oryantalizm” dedikleri Şarkiyatçılık, İslam dünyasına tepeden bakma, İslam dünyasını ötekileştirme, dışlama, aşağılama çabasını ifade eder. Şarkiyatçı, İslam dünyasını aşağılayarak Batı’yı yüceltme derdindedir.

Bu yaklaşım, 20. yüzyılın başlarında “Şark Vilayetleri”ne uyarlandı. Ama bu uyarlanmanın kökleri ta Tanzimat günlerinin Fransız İhtilali aklına maksur ilk Osmanlı laiklerine dayanıyor. O dönemde yöreye gönderilen Batı eğitilmiş ve çoğu Mason yöneticiler, Bölge’yi Osmanlı denklemine dışına çıkarmak için ilk olumsuz yargıyı ürettiler. Şuursuzdular, yaptıklarının Osmanlı’yı parçalamak isteyen emperyalistlere yaradığının farkında değildiler.

Lütfen bakın 1836’da Bölge’ye görevlendirilen bu nitelikteki kişilerden Reşit Paşa, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi’nde yer alan raporunda ne diyor?

“Cizre yöresi Kürtleri geçen sene gördüğümüz Kürtlere (Yezidîleri kast ediyor) benzemeyip meğer bunlar onlardan birkaç kat fena bir milletmiş. ...Şöyle ki buralarda “seyyid” ve “şeyh” diye tabir edilen birtakım fesatçılar olup daima dağlarda gezip tümüyle beyaz elbise giyerek her nereye gitseler bazıları “Ca-i bı Şeyhna(şeyhimiz geldi)” bazıları da “Şeyh-i ma hat(şeyhimiz geldi)” diyerek kadın ve erkek ellerini öpüp eteklerine sarılıyorlar. Bunlar kendi kabilelerine her ne söyleseler, “Yani filan ile muharebe ediniz ve filan ile barışınız” dedikleri anda öylece hareket ediyorlar. Faraza iki aşiret birbirleriyle savaşımaya başlayıp iki taraftan tüfekler kullanılıyor iken bu şeyhlerin biri aralarına girdiğinde derhal tüfek kesilip yerli yerine giriyorlar. Özetle, bunların hâlleri hiçbir millette görülmemiştir.”

Sanki bir Osmanlı Paşası değil de bir Fransız generali! Toplumsal gerçeğe hem yabancı hem o gerçeği saptırıyor! Raporu sunduğu idarenin zihninde kasıtlı olumsuz bir yabancılaştırma, esrarengizleştirme, takip merakı oluşturma eğilimi üretiyor. Ne yazık ki büyük Osmanlı’yı bu tür kişiler “bölüp” yıkım sürecine sürüklediler.

Meşrutiyet günlerinde Vilayet-i Şarkiyeye (Şark Vilayetleri) kavramı yerleşirken İttihat ve Terakki günlerinde olumsuz yaklaşım bir yargıya doğru yol aldı.

Cumhuriyet'in ilk yıllarına gelince Mustafa Kemal'de kökleşmiş bir "Şark/Doğu" karşıtlığı görünmemektedir. Mustafa Kemal, bütün ülkenin olduğu gibi Kürtlerin de İslamî kesimlerine karşı bilinen tutumu içinde iken laik kesimleri ile sıkı bir dostluk kurdu. Bizzat kendisi Bedirhanlardan Hüseyin Vasıf'ı Milli Eğitim Bakan'ı tayin etti ve onun üzerinden "Aileniz çınar gibidir!" diyerek Bedirhanların bir kısmına Çınar soyadını verdi. Bedirhan'ın torunlarından Cemal Kutay'ı da genç bir gazeteci olarak hep yakınında tuttu.

Mustafa Kemal, Babanzâdelerden Hüseyin Şükrü Baban'ı İstanbul Üniversitesi'nde Ordinaryüs Profesörlüğe yükseltip bu üniversitenin İktisat Fakültesi Dekanlığına getirdi. YÖK'ün olmadığı o günlerde Hüseyin Şükrü Baban, Türkiye yüksek öğretiminin tepe komisyonunun da başkanı konumundaydı.

İstanbul Hukuk'un duayen hocası Ebül'ulâ Mardin'in en önemli temsilcileri olduğu Mardinî ailesi de Cumhuriyet'in ilk yıllarının ayrıcalıklı laik "Şark"lılarındandı. Dolayısıyla Mustafa Kemal, Osmanlı Dönemi'nde "Şark"ın ilim kurumlarındaki ağırlığını, laik olduğu taktirde Cumhuriyet'e aktarmakta bir sakınca (!) bulmamış görünüyor.

Aynı dönemde fikrî hayatın en ön kısmında da Karadeniz'de yerleşik, daha sonra Eyüboğlu soyadını alan Eyyûbîzadelerden Sabahattin Eyüboğlu, Bedri Rahmi Eyüboğlu kardeşler ve amcazadeleri İsmet Zeki Eyüboğlu vardır.

Köken olarak Malatyalı olup İzmir'de doğan İsmet İnönü'nün de 1960 İhtilali'nden önce Şark nefreti içinde olduğu söylenemez. İnönü'nün de köklü nefreti bütün ülke gibi Bölge'nin dindar önderlerine yönelikti. Bildiğim kadarıyla Musa Anter'in ailesi de dahil, laik ailelerin İnönü ile daima sağlam ilişkileri vardı.

Mustafa Kemal ve İnönü günlerinde "Şarkçılığı" büyük ölçüde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Kadro dergisi çevresi sabit yargılarla donatıp yerleştirdi. Yakup Kadri, Yahudiliğe yakın bir isimdi ve aynı zamana Nev-Yunanî akımına mensuptu. Dolayısıyla topluma sınıfsal bir bakış açısıyla bakıyordu. Yunanî kafa hiyerarşisiyle, başkente en uzak yer olarak "Şark", onun avanesinin gözünde "en alt yerdî" ve oralarda okulların açılması dahi sakıncalıydı. Yakup Kadri, şedit bir İslam karşıtıydı ve "Şark"a nefreti de oradan geliyordu. Onun üretimleri başka üretimlerle buluşarak, M. Kemal'i da aşan, İnönücülük de denen, aslında hiçbiri de olmayan, sadece dış güçlerin elini temsil eden Halkçı/Ulusalcı bir Sol hasil etti.

Aynı günlerde Almanya'da yayılan faşizm akımı da Halkçı Cumhuriyetçileri etkiledi ve sanılanın aksine milliyetçi muhafazakârlar değil, ultra Halkçı laikler ırkçılığa saplandılar. Devrin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt o kesimin tipik isimlerindendi. Mahmut Esat, "Türk" kavramını yetersiz görüyor, katıksız ırkçı bir yaklaşımla, "öz Türkçe" ile aynı mahiyette "öz Türk" kavramını kullanıyor ve "Öz Türk olmayanların Türk vatanında bir hakkı vardır, o da hizmetçi olmak, köle olmaktır" diyordu. Uyarlanmış bir Şarkiyatçı yaklaşımıyla ülke içinde, bir kesimi yüceltmenin yolunu diğer kesimleri aşağılayıp ötekileştirmede buluyordu. Farklı yönden bir "bölücülük" geliştiriyordu.

Devrin milliyetçi muhafazakâr çevreleri, "Şark"ın insanını "Şark Adamı" ifadesiyle, ülkenin hâlâ milli özelliklerini koruyan dindar, cesur, cömert, misafirperver şahsiyetleri olarak takdir ederken Kemal Tahir gibi Solcular, "Kürt hamal" gibi vurgularla Şarkçılığı besliyorlardı. Solcuların "Şark Adamı" ile sorunu hiç kuşkusuz dindarlığıydı ama bu aynı zamanda ırkçı yana da sahipti.

Adnan Menderes, iktidara geldiğinde "Şark"ın dindar ailelerinin itibarlarını iade etti, hemen hemen her aileden bir kişiyi vekil yaparak Bölge ile sağlam bir bağ da kurdu. Fakat 1960 İhtilali, onun çabalarını tersyüz etti.

“ŞARK”IN SOLCULAŞTIRILMASI YA DA “SOYSUZLAŞTIRILMASI”

1960 İhtilali’nden sonra, Mahmut Esat Bozkurt’un ötekileştirme anlayışı ile Kemal Tahir’in aşağılama yaklaşımı sentezlenip “resmi ideoloji”ye dönüştürüldü. Yakın hedef (!) “Şark”ın Demokrat Parti tarzı partiler için oy kaynağı olmaktan çıkarılmasıydı.

Bu dönemde, milliyetçi muhafazakâr kesimin “Şark Adamı”nı takdir eden yaklaşımının aksine Sol edebiyat, artık “Doğu” denen “Şark”ı aşağılamaya devam etti. Aziz Nesin gibi yazarlar, öyküleriyle bu fonksiyonun vidası iken daha sonraki yıllarda “İnek Şaban”, “Bilo”, “Züğürt Ağa” tipleriyle sinema da sürece dahil oldu. Söz konusu tipler üzerinden Doğu, cehaletin yurdu, insanın ve özellikle kadının ezildiği taşra, “gülünç ahmaklar”ın memleketi olarak tanıtıldı.

Ama 1960 İhtilali’nin asıl büyük operasyonu Doğu’nun Solcullaştırılıp “asaletinden uzaklaşma” manasında “soysuzlaştırılması”dır. Kürtlerin Solcullaştırılması, onların dindarlık, cesaret, misafirperverlik, akrabaya iyilik gibi bütün hasletlerini yok etmeye dönük, dış bağları olan korkunç bir iç operasyondur. Irkçı yönü bulunan bu operasyon, henüz 1980’e gelmeden kısmen de olsa ne yazık ki hedefine ulaştı. O yıllarda Bülent Ecevit’i eleştiren ismi mahfuz dindar bir yazarın Ecevit’in ne kadar menfi bir kişi olduğunu anlatmak için aslının Kürt olduğunu sözlerine eklemesi vaziyetin vahametini açıklıyordu.

1980 SONRASI: PKK VE TÜKENİŞ

Sol örgüt PKK ile başlayan kanlı süreç ve bunun yol açtığı göçler, “Şark Adamı” diye zihinlere kazınan yiğit, cömert, misafirperver insan tipi algısının sonu oldu. Solcullaşma ve göç, yöre insanını bütün hasletlerinden uzaklaştırdı, katl, hırsızlık, soygun gibi suçlarla anılmasına yol açtı.

Üretilmiş Kürt Solu, bu sürecin önemli bir aktörü iken kendisini hep “Kürt insan hakları hamisi” gibi arz eden Türk Solu, tiyatro ve sinema üzerinden bu dönemde Bölge’ye yönelik nefret tohumlarını ekmeye devam etti, Tanzimat’la birlikte üretilen yargıya artık “algı” ayarı veren değirmene su taşıdı.

Cumhuriyet gazetesi kökenli gazetecilerin bütün Türkiye basınına hükmettiği 28 Şubat döneminde bu nefret ayyuka çıktı ve toplumun bütün kesimlerine şu veya bu boyutta yayıldı.

Turgut Özal döneminde okullaşmanın yaygınlaşmasıyla Bölge’nin gençleri ilk kez yaygın bir şekilde üniversite sınavlarında öne çıktılar. Buna karşı söz konusu dönemde, aslında bütün bölgede üniversite sınavında kopya çekildiği yaygaraları koparıldı.

O günlerde,

-Bölge Ermeniliğe geri dönüyor!

-Kadınlar, mal gibi (başlık parası kast edilerek) satılıyor!

-Tacizin her türü alelade bir vaka!

-Bölgenin toprakları Yahudilere satılıyor!

başlıkları etrafında dehşet verici bir kin ekildi ve ilk kez yaygın bir şekilde milliyetçi muhafazakâr kesimler de propagandanın titizce seçilmiş “Ermeni”, “Yahudi” gibi kotlarından etkilenerek algının etkisi altına girdiler.

Bugün hâlâ bilinenin aksine Türkiye’de milliyetçi muhafazakârları ulusalcı sosyalistlere göre ırkçılığa uzaktırlar. Bu tür kesimlerin ne edebi üretimlerinde ne de sinema üretiminde asla aşağılanma görülmez. Buna karşılık bizzat benim tetkikimle hâlâ Aziz Nesin zihniyetindeki dizi sektöründe bütün kötü roller, aşağılayıcı ve tiksindirici bir tutumla Bölge insanının isim ve görünümleri üzerinden canlandırılıyor.

Türkiye, “o bölge, oralar, o memleket” kotlu ayrımcı yaklaşımına; “Nerelisin?” sorusuna verilen “Olsun! Olsun!” günlerine, sözü edilen yargıdan algıya ulaşan yapılaşma süreciyle geldi. Ama hâlâ bu sürecin yine en temiz yüreklileri “Olsun! Olsun!” diyen Anadolu insanıdır. O, hiçbir zaman roman ve öykülere, tiyatro oyunlarına, sinema filmlerine aşağılayıcı kotlar ekleyen Halkçı/Ulusalcı Sol gibi ırkçı olmadı. Halkçı/Ulusalcı Sol, Türkiye’de ırkçı ayrımcılığın teorisyeni ve tepe noktasıdır; ırkçılıktan kaynaklı sorunların çoğu, onların teorilerinin sahada vücut bulmasıdır.

Memleketin insanını, Sol yazar ve çizerlerin ırkçılığına sürüklemek; bu memlekete yapılacak büyük kötülüklerdendir. Bu kötülüğün önüne geçmek hepimizin vazifesi olmalıdır.

Sosyalizmin Dersim asimilasyonu

1930'lı yıllardan bu yana Dersim konusu, Türkiye'nin en çok konuşulan, en çok tartışılan acılarından. Aleviler, devletten özür bekliyorlar.

Bir devletin, yol açtığı acıyı ifade etmesinin o acıya muhatap olanlar için değeri... Bir toplumun, bir devlete bunu kabul ettirmesinin değeri... Asla küçümsenemez. Dersimlilerin ısrarı bu yönüyle saygıya değerdir.

İsyan bastırma hakkını kullandığını iddia eden devlete, "Hayır, sen bir hakkı kullanmadın, sen haksızlıkta bulundun" demek ve o devletin "Sizden özür diliyorum, ben haksızlık yaptım" demesi... Devletin bundan sonraki tutumlarını da etkileyeceğinden ayrıca değer verilecek bir ısrardır.

Ancak konu Dersim olunca sorunun başka yönleri de var. Dersim Alevileri, daha Osmanlı günlerinden kimliklerini koruma mücadelesi veriyorlardı. Bu kimlik Dersim-Sivas çevresine özgü oluşmuş bir Alevi kimliğidir. Dersimliler, bu kimlikle defalarca Osmanlı'ya karşı koymuş ve her seferinde ağır kayıplar verseler de neticede kendileri olarak kalmışlardı. Osmanlı, 1920'li yılların başında tarihe karışırken Dersim Alevileri hâlâ "Biz, Alevi Müslümanlarız" demeye devam ediyorlar. Osmanlı siyasi varlığı sona ermiş, onlar var olmaya devam etmişlerdi.

Batı anlayışında toplumlar için yok oluş iki boyutludur:

1. Bedensel yok oluş
2. Sosyo-kültürel yok oluş

Bedensel yok oluş, Amerika'da Kızılderili örneğinde olduğu gibi bir toplumun öldürmelerle tükenme noktasına gelmesidir. Sosyo-kültürel yok oluş ise İslam'daki manevi yok oluşun Batı kavramlarındaki karşılığıdır. Bir toplumun dinini, dilini ve geleneklerini unutarak kimliğini kaybetmesini ifade eder.

Osmanlı dönemindeki acılarda Dersimliler, belki bedenlen çok kayıp verdiler ama sosyo-kültürel kimliklerini korudular. Olumlu veya olumsuz, onların kendilerini ait gördükleri Alevi-Müslüman kimliğini yaşatmayı başardılar.

1937-1938 YILLARI SONRASI ALEVİ-MÜSLÜMAN KİMLİĞİ

Dersimlilerin Ehl-i Sünnet ve Şafii iken bir İran göçü sonrasında mezhep değiştirdiklerine dair görüşler vardır. Sıradan bir Dersimlinin dindarlığını unutmuş bir Şafii'yi andırması, bunun doğruluğuna işaret ediyor. Ama ondan daha güçlü kanıt, Dersim Alevileri'nin kendilerini Alevi diye adlandıran örneğin Güney Anadolu Tahtacılarına hiç benzememesidir. Dersimliler, kültür ve inanç olarak İmamiye (Caferilik) mezhebinden de farklıdırlar.

Dersim Alevileri, saf hâllerleriyle daha çok Ehl-i Beyt aşkını önemseyen ama dindarlığını unutmuş Ehl-i Sünnet mensubu tarikat veya aşiret mensuplarına benziyorlar. Onlarda yoğun bir Ehl-i Beyt sevgisi var. Ama büyük sahabeye hakaret yoktur. Kimse Dersimli bir komşusunun sahabenin büyüklerine hakaret ettiğini işitmemiştir. Bu, ne onların günlük dilinde var, ne de halk türkülerinde...

Her ne olursa olsun, Cumhuriyet'in kuruluş sürecine gelindiğinde Dersim Alevileri, kendilerini devletin etkisinden uzak tutmak istiyor ama aynı zamanda Ehl-i Sünnet Kürtlerden de farklı tutuyorlardı. Kendine özgü bir durum içinde olan bir toplum olarak varlıklarını sürdürüyorlardı.

Anadolu'nun en dindar insanından bile daha çok Ehl-i Beyt vurgusu yapıyorlardı. "Seyid" ve "Pir" denen dini emirlerin etrafında toplanmışlardı. Onlara sıradan bir Anadolu insanının hocasına, şeyhine gösterdiği saygıdan daha çok saygı duyuyorlar, onlara sadece inanç konusunda değil, günlük hayatta da itaat ediyorlardı.

Bununla birlikte bir ilmiye sınıfından yoksundular. İnançlarını daha çok "ezber" bir kültürle koruyorlardı. Ama vardılar ve bundan sonra da "Alevî Müslüman" olarak var olmaya devam edeceklerine inanıyorlardı.

1937-1938 olayları ve sonrasında yaşananlar, onlara yok olma endişesi yaşattırdı. Belki o tarihte Munzur nehri kıyısında can veren nice Dersimli, Alevi -Müslüman Dersim kimliğinin artık fiilen son bulduğunu düşündü. Belki, Anadolu'ya kaçırılan Dersim kızları, kendileriyle birlikte Dersimî kimliğinin artık tarihe karıştığını düşündü. Ama öyle olmadı. Dersim'de kalanlar, Dersim'e dönenler ya da Dersim dışında bir araya gelenler "ben Alevi ve Müslümanım" demeye devam etti, o özgün kimlik geçirdiği felakete rağmen kendisini korudu, bedensel yok oluşlarını hedefleyen saldırılara karşı dayanıklı olduğunu ispatladı.

Ama ya sonrasında...

SOSYALİZM DERSİMLİLERİ ASİMİLE ETMEK İÇİN KULLANILDI

Dersimliler, 1960'lı yıllardan itibaren muhtemelen Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal İşler Dairesi maharetiyle sosyalist propagandaya tabi tutuldu.

Böyle bir çalışmanın hedefi şu olabilir:

1. Kendilerini farklı gören Dersimlileri sosyalizm üzerinden bazı siyasi partilerin çalışmalarına ortak ederek Türkiye ile bütünleştirmek
2. Sosyalizm üzerinden Dersimlileri çağdaşlaştırmak
3. Acılar karşısında aşiret farkını, kavgalarını aşan Dersimlileri farklı sosyalist gruplar üzerinden bölüp birbirine düşürmek

Bunların hepsi projeyi yapanlar için akla uygun (rasyonel) hedeflerdir. Ancak asıl hedef herhalde 27 Mayıs 1960 İhtilali ile kendisine sosyal bir taban arayan resmi ideoloji bürokrasisinin Dersim Alevilerini sosyalizm üzerinden bir sosyal tabana dönüştürmesiydi.

Bunun doğruluğuna en büyük işaret, Alevilerin İhtilalin partisi CHP'ye günden güne daha da yaklaştırılmasıdır. 1960 İhtilali'nden sonra aktif Alevi gençlik sosyalist örgütlere kayıp birbiriyle çatışırken kimseye faydası dokunmayacak eylemler yapıp ardından yaşamını hapishanelerde söndürürken ana Alevi kitle CHP için önemli bir tabana dönüştü.

Geniş bir sosyal grubun, kendisine yönelik bütün acılardan sorumlu tuttuğu bir siyasi partinin ana kitesine dönüşmesi... Çok derin sosyolojik ve psikolojik tahliller isteyen bir durumdu bu. Ama bütün eleştirilere rağmen, çelişkinin açığa çıkmış olmasının sağladığı güçlü uyarıya rağmen geniş bir Alevi kitle bu tutumunu hâlâ hiç sorgulamadan sürdürüyor. Bunun nedeni ne olabilir? Belki CHP dışındaki partilerin iktidarında Alevilerin kimlik kaybına uğrayacaklarını düşünmesi...

Peki, Aleviler, sosyalizm için verdikleri bedel ve CHP için yaptıkları, psikolojik travmaya yol açabilecek fedakârlık karşısında kimliklerini koruyabildiler mi?

Sosyalizm, yoksulluk diyordu, Aleviler yoksuldu. Sosyalizm işçi hakları diyordu, Aleviler işçiydi. Sosyalizm insan hakları iddiasında bulunuyordu, Aleviler insan hakkı talep ediyorlardı. Sosyalizm din düşmanıydı, Aleviler dinle bağlarını sorguluyorlardı. Sosyalizm isyan diyordu, isyan Dersim Alevilerinde bir gelenektir. Bunun yol açtığı çekimle Alevi gençler grup grup sosyalistleşti, hâlâ da kendilerini sosyalizmle ifade ediyorlar; Alevilikten sosyalizme geçiyorlar.

Bu, açık bir kimlik kaybı değil midir?

Madem Aleviler, kimliklerini kaybedeceklerdi, o hâlde o kimliği korumak için niye bu kadar bedel ödediler? Ya da kimliğini kaybı için bedel ödemeye gerek var mıydı? Dünyanın neresinde bir toplum kimliğini kaybetmek için bedel ödemiş?

Yoksa sosyalizm ile Alevilik bir arada olur muydu? Alevilik, Hz. Ali gibi bir İslam kahramanı ve onun ailesiyle özdeşleşmemiş miydi? Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'in dinî bir yönü yok muydu? Sosyalizm ile bu dinî yön nasıl bir arada yürüyecekti?

Ya CHP'lileşmek, ne uğruna? CHP, çağdaşlaşmayı mı sağlıyordu? Alevilik, çağdaş Batıcılıkla örtüşür mü? Aleviler CHP'nin çağdaş ulusçuluğuna razı oldularsa neden 1937-38'de o kadar direndiler? Madem teslim olacaklardı, o acıları niye çektiler? Savaşla teslim olmadıkları CHP'ye nasıl oldu da ideolojik değişimle teslim oldular?

Cevap:

1937-1938'de bir travma yaşayan Aleviler o büyük acının tahribatı altında aldatıldılar. Kendilerine yapılan zulmün kaynağı saptırıldı. Onlar, kendilerine karşı fiili savaş ilan edenlerin kültürel savaşına yenildiler; kurtuluşu kendilerini sosyo-kültürel olarak imha etmek isteyen güce sığınmakta aradılar.

O güç, onlara "Sizi imha eden bizim sağ yanımızdı" diyordu. Açık açık yalan söylüyordu. Çünkü İsmet İnönü, 1970'li yıllara kadar yaşıyordu ve CHP'nin başındaydı. Ama Türkiye sağ, Türkiye sağının partileri sistemin projelerine muhalefet etmekten korktukları için çıkıp "Bunlar yalan söylüyor, biz sizi imha etmedik, sizi imha edenler onlardır ya da bizim içimizde onlar gibi düşünenlerdir" diyemiyordu. Aksine sistemin, Alevileri CHP'nin yanına itecek projesini destekleyecek söz ve tutumlar sergiliyordu. İslamî gelişmeye öncülük edenler de

1. Sağ siyasetle İslamî ideal arasındaki farkı tam anlatamadılar.

2. Alevi gençlerinin yoksulluğa, insan hakları ihlallerine, işçi haklarının ayaklar altına alınmasına karşı sığındıkları sosyalizmin kurtuluş yolu olmadığını onlara anlatamadılar, aksine adeta onlara sosyalizmi yakıştırdılar, "Tam ideolojinizi bulmuşsunuz" der gibi davrandılar.

Neticede Aleviler sosyalizmin ve CHP'nin Batıcı çağdaşçılığının tabii kitlesi oldu. Sosyalizm bütün dünyada tükenirken Alevi gençler hâlâ sosyalist idealler uğruna eylem yapıyor, ömür boyu hapis cezasına çarptırılıyor. CHP, kan kaybederken Aleviler CHP'de ısrar ediyor; CHP'yi ayakta tutan asıl güç oluyor.

CHP eski CHP'dir. O hâlde değişen ve daha doğrusu CHP içinde eriyen Alevilerdir. Ama CHP içindeki Alevilerin önemli bir kesiminin sıradan CHP'liden farkı da var. Alevi CHP'li aynı zamanda kendisinin sosyalist olduğunu düşünmekte, işi daha da karmaşıktır. Hem Alevi hem sosyalist hem CHP'li... Bu tam anlamıyla bir kimliksizliktir. Bir tükeniştir. Acaba CHP'nin resepsiyonlarında boy atan Alevi erkeği veya Alevi kadını nesiyle Alevidir? Sosyalizm üzerinden sağlanan bu çağdaşlaşma, tam anlamıyla bir asimilasyondur, erimedir, tükeniştir.

ALEVİLERİN ÖNÜNE KONAN ÇAĞDAŞ KİMLİK

Özellikle 28 Şubat sürecinde bir avuç ateist Alevi üzerinden "Ali'siz Alevilik" dayatıldı. Projenin mimarları, 27 Mayıs 1960 İhtilali ile Alevileri sosyalizme yöneltme projesinin başarıya ulaştığına ve onları ismen de İslam'dan koparmanın zamanının geldiğine inanıyorlar. Alevilere "Sizin İslam'la hiçbir ilginiz yok" diyorlardı. Alevilerin ateistleşmiş bir kesimi de sosyalizmle geldikleri yere bakıp "Evet, bizim İslam'la bir ilgimiz yok." diye onları tasdik ediyordu. Toplumun ezici çoğunluğu, bu durumu tasdik edip "Alevilerin İslam içinde yer yok" dese proje amacına ulaşacaktı. Onlar kendini çekecek, toplum onları itecek, neticede Aleviler saf dışı olacaktı.

İslam olmakla İslam toplumu içinde olmak farklı durumlardır. Alevilerin akidevî özel durumu bir yana bırakılarak bu kitle pratikte hep İslam toplumu içinde sayılmış. Onların etrafındaki Ermeni gibi topluluklar askerliğin dışında tutulurken Aleviler cihada çağırılmış, cephelerde can da vermiş.

28 Şubat'tan sonra yapılmak istenen, Alevilerin lehine değildi. Böyle bir kimliklendirme onları bütünü dışına itecekti, dışarıya açık bir coğrafyada yoğunca yaşama gibi bir durumları da olmadığına göre ötekileştirilen bir gayr-i müslim azınlık konumuna düşeceklerdi.

Bu kimliklendirme İslam'ın da lehine değildi. Çünkü sayıları milyonlarla ifade edilen bir kitleyi dışarıya atmak, hatta fiilen dışarıda olsa bile, bu fiili durumu resmileştirerek pekiştirmek İslam'a bir şey kazandırmazdı.

Bu oyun genel bakımdan tutmadı, küçük bir azınlıkla mahdut kaldı. Ama Alevi gençlerin sosyalist verimsizliğe sürüklenme durumu devam ediyor. Sosyalistler, Alevi kültüründen devşirdikleri türkülerle Alevi gençleri kendi ilgi alanlarına çekiyor ve ardından Alevilikle bütün bağlarını kesip onları ateizmin kör dünyasına sürüklüyorlar. Bundan en çok zarar gören yeni Alevilerdir. Sosyalizm, Alevileri asimile ediyor. Alevilerin bunu görüp sosyalizme karşı durmaya, kendilerini aldatan sosyalist liderleri özür dilemeye çağırmaya ihtiyacı ve sorumluluğu vardır.

Devletin özrünün önemi inkâr edilemez. Ama asıl işlevsel olacak olan böyle bir özür olacaktır. Aksi halde bugün “Ben Müslüman değilim, sadece Aleviyim” diyen gençler, yarın öbür gün “Aleviliğin kaynağı da İslam Peygamberinin ailesine dayanmıyor mu, gerçek bir sosyalist böyle bağlara evet diyemez” diyecek ve Aleviliğini de inkâr edecektir.

Alevilere, sosyalizm üzerinden girdikleri bu tükeniş koridorunu fark ettirmek İslamî kesime düşüyor. Alevileri Ali'nin yolu İslam pratiğine çekmek, onları Ali'nin yolundan uzaklaştırmaktan neden daha zor olsun ki?

1991 sürecine dönüş mü?

Geçmiş, geleceğin tasarlanmasında her dönem önemini korumuştur.

1991 seçimlerinin üzerinden 27 yıl geçti. Çeyrek asrı aşan bir süreyi atlayarak geri dönüş yapmak, muhtemel görünmeyebilir.

Oysa bir tarihin bir noktası, birbirleriyle mücadele eden iki kesimden biri için zafer, diğeri için musibet ise zaferi kazandığına inanan, karşıtına o musibeti bir daha yaşatmak için o noktayı taklit etmeye, yeniden yaşatmaya çalışacaktır.

Kaldı ki seküler (laik) kesimlerin aslında geçmişten başka bir yol göstericisi yoktur. Onlar mukaddes bir yol göstericiden yoksun olduklarından geçmişe bakarak yollarını bulmaya çalışırlar.

1991’de ne olmuştu?

1983’te genel seçimleri kazanarak iktidara gelen Anavatan Partisi (ANAP) Genel Başkanı Turgut Özal, liberal kimliğine rağmen Türkiye’ye çok şey kazandırmıştı.

Daha önce itilip kakılan dindar şahsiyetler onun döneminde bürokraside etkin konumlara gelmiş, Türkiye, kapitalist ekonominin bütün problemlerine rağmen büyük bir kalkınma hamlesi yaşamıştı.

Onun çalışmaları ile asfalt yol, elektrik, telefon köylere kadar ulaşmış; onun yolunu açtığı birkaç bürokrat sayesinde halk kütüphaneleri Türkiye tarihinde ilk kez İslamî eserlerle dolmuş, İslam medeniyetinin büyük eserleri Türkçeye çevrilmiş, İmam Hatip Liselerinin sayısı artmaya başlamış, İmam Hatip mezunları askeriye dışında bütün kurumlarda öne çıkmaya başlamıştı.

Özal, bütün itirazlara rağmen 1989’da kendisini Meclis’te cumhurbaşkanı seçti, Çankaya köşküne çıktı. Onun ardından partisi bir süre kendisiyle aynı kimliğe sahip ama kendisinin liderlik kabiliyetinden yoksun Yıldırım Akbulut tarafından emaneten yönetildi. Emanetle yönetim, genelde olduğu gibi ANAP’ta da tepkilere yol açtı, Mason gruplar bunu fırsat bilerek yaşam tarzıyla sonuna kadar Türkiye’ye yabancılaşmış Mesut Yılmaz’ı ANAP’ın başına getirdi.

Özal’ın cumhurbaşkanı olması, laik kesimler tarafından bir türlü hazmedilemedi, öyle ki dönemin Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay onun önünde ayağa dahi kalkmadı. Turgut Özal’ın devrilmesi “derin devlet” için bir hedef haline geldi, bunu gerçekleştirmek isteyenlerin ödüllendirileceğine dair güçlü bir kanaat oluştu.

1983’te Özal’ın iktidarını alkışlayan Batı da icraatlarının ardından onu terk etmiş, Özal’ı himaye edecek bir güç kalmamıştı. Özal, bu sıkışmışlık içinde yüzünü doğuya dönmüş, İran’la ve genç Orta Asya Cumhuriyetleri ile ayakta kalmaya çalışıyordu.

Diğer yandan Mesut Yılmaz’la birlikte dindar kesimler ANAP’tan uzaklaşmış; ANAP, kendisini tabansız hissetmeye başlamıştı. Nihayetinde seçilmiş bir başbakan çıkarmak hedefiyle 1991’de erken seçime gidildi.

Seçimde Özal'ı devirme ihalesi Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'e verilmişti. Demirel, 12 Eylül 1980 darbesinden önce daima kendilerinin en önemli hedefi haline geldiği sosyal demokrat, Kemalist ve hatta yer yer sosyalist basın dahi desteğini kazanmıştı. Buna karşılık kendisi de 12 Eylül'den önce sertçe muhalefet ettiği CHP'nin bakiyesi SHP ile uyumlu çalışmaya başlamıştı. SHP, PKK'nin siyasi kanadı Halkın Emek Partisi (HEP)'nin adaylarını, baraja takılmamaları için kendi listesinde aday göstermiş, böylece DYP-SHP ittifakı hem aşırı Sol'a hem de Kürtlük adına Kürtler ihdas edilmiş Sol gruba uzanmıştı.

Önceki seçimlerde baraj problemi yaşayan Refah Partisi (RP), aslında bu seçimde barajı kolaylıkla aşması beklenirken kaynağı bilinmeyen ani bir kararla Milli Hareket Partisi (MHP) ve İslahatçı Demokrasi Partisi (IDP) ile ittifak yapmıştı. O günlerde bugünkü ittifak yasası bulunmadığından parti başkanları Alpaslan Türkeş ve Aykut Edibali RP listesinden aday olmuşlardı.

SHP ve RP'nin ittifaklarında o günlerde İslamî siyasete ilgileri ağır basan Kürtlerin oylarını Seküler siyasete yönlendirme "derin amacı" başlı başına bir analiz konusudur. Bu analizde bu seçimdeki diğer neticeler üzerinde duracağız.

DYP ve SHP, o günlerde bugünkü sosyal medyadan bile güçlü olan medyanın desteği altına girmişlerdi. Büyük gazeteler gibi bilinen "büyük" yazarlar da iki partiyi öne çıkarıyorlardı. Manşetler ve köşe yazıları, Turgut Özal döneminin alenileşen rüşvet, yolsuzluk ve toplumun canına tak eden zamlarından şikayet eden toplumu bu iki partiye yönlendiriyordu. Esasen ANAP da Özal'ın elinden çıktığından ve adaylarının ezici çoğunluğu Seküler-Liberallerden seçildiğinden Özal adına verilecek oylar da DYP-SHP seküler ittifakına gitmiş sayılırdı.

Özal'ın çeşitli icraatlarından şikayetçi olan başta, Risale-i Nur cephesinin o günlerde önemli bir ağırlığı olan Yeni Asya grubu olmak üzere çeşitli cemaatler de DYP'yi destekliyorlardı.

Özal karşıtı cephe Özal'ın yenilmesini kaçınılmaz bir sonuca getirmişti. Seçimler 20 Ekim'de yapıldığında o son resmleşmişti:

DYP yüzde 26,2, ANAP yüzde 23,3, SHP yüzde 20,1, RP 16,4 ve DSP (Demokratik Sol Parti) yüzde 10,4 oy alabilmişti.

ANAP'ın tek parti iktidarı son bulmuş, Özal, Cumhurbaşkanı olarak "Çankaya'daki yalnız adam" oluvermişti.

Seçim süreci kurulacak koalisyonu da kendiliğinden hazırlamıştı. DYP ve SHP çok geçmeden hükümeti kurmuşlardı. Buna karşılık HEP, MHP ve IDP kökenli milletvekilleri kendi partilerine dönmüş; ANAP ve RP ile birlikte muhalefeti oluşturmuşlardı. Ancak HEP'in sonradan CHP olarak adını değiştiren SHP ile yakınlığı devam etti. MHP ise Muhsin Yazıcıoğlu'nun liderliğinde Büyük Birlik Partisi (BBP) ayrışması yaşadı. Ayrışmadan sonra MHP, DYP-SHP koalisyonunun gizli bir ortağı haline gelirken BBP muhalefete yakın durdu.

DYP-SHP koalisyonu, iş başına geçer geçmez, 28 Şubat'ın ilk adımlarını attı. Daha önce Türkiye-İsrail yakınlaşmasından bir şikayet söz konusu iken yeni dönemde İsrail, adeta Türkiye'ye taşındı. 1989'da kurulan 500. Yıl Vakfı, Türkiye'nin en etkili vakfına dönüştü. Türkeş gibi RP listesinden seçilen bir lider dahi vakfın faaliyetlerinde nutuklar attı.

Bürokraside dindar şahsiyetler görevden alındı. Emniyette tasfiyelerle yeni bir süreç başlarken Adliye resmen Alevi kesimin eline geçti.

Özal dönemindeki düzenlemeler yasal değil, fiili olduğundan İslamî kesime karşı operasyonlar yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmadan başlatıldı.

PKK'nin siyasi kanadı HEP'in muhbirliği ve yalvarışları SHP'nin ortağı olduğu hükümette karşılık buldu. Güneydoğu'da İslamî kesime karşı akıl almaz operasyonlar başladı. Sonradan uluslar arası sistemin, özellikle Yahudilerin teşviki ile başladığı anlaşılan bu operasyonlarla PKK, başta siyasi kanadı ile olmak üzere büyütüldü, İslamî kesim ise zindanlara tıkandı.

Türkiye'nin İslamî kesimleri sürecin sadece Kürtlere yönelik olduğunu düşünüp sessiz kaldı ama 1997'de gelindiğinde RP'nin iktidarı bahane edilerek süreç tüm Türkiye'ye yayıldı. Özal döneminin henüz kök bulmayan bütün kazanımları bir anda elden çıktı.

O günden bugüne bakıldığında Millet İttifakı diye oluşturulan ittifakın Saadet Partisi (SP) istisnası dışında tam bir 1991 koalisyonu tekrarı olduğu açık.

Kürtleri sosyalistlere mahkûm etmek

Önceki yüzyılın insan aklına hakaret eden yanlarından biri, en olmaz görüneni mümkün dairesine çekip dayatmasıdır.

Yahudiler, Hıristiyanlara kutsatıldı. Batı'ya karşı yüzyıllardır savaşan Osmanlının ardılları, Batıcılığın simgesine dönüştürüldü. Bu misallerde olduğu gibi neredeyse bütün dünya toplumlarına şoklar yaşatıldı. Yüzyıllar boyu İslamî mücadelenin en ön saflarında yer alan Kürtleri sosyalizme itmek de bu serüvenlerden biri sayılmalı.

Sosyalizm, Batılılaşma, siyasal çağdaşçılık/Batıcılık akımlarının bir alt koludur. Kürtler hem o bağlamlarda hem bizzat sosyalizmin kendisi bağlamında sosyalistlere karşı en çok duyarsız kalan ve onlardan en çok nefret eden toplumlardandır.

Kürtlerin siyasal çağdaşçılığı benimseyen ilk isimleri, Kürt toplumundan kopmuş, bazı elit kişiler olduğu gibi Kürtlerin ilk sosyalistleri de Musa Anter gibi 1950 öncesinde CHP'ye adapte olmuş ve iyi bir nama sahip olmayan ağaların çocuklarıdır.

Söz konusu sosyalistler bile Kürtçülük şemsiyesi altına saklanarak Kürtlere hitap etmişler, pek çoğu, sosyalist yanı sıradan insanlar tarafından anlaşıldığında sevilmemeye mahkûm kalmıştır. Ama sistem ve uluslar arası sistem noktasında Kürtlere ısrarla sosyalistleri dayatma, Kürtleri sosyalistlere mahkûm etme yönünde kararlı bir eğilim vardır. İnatla Kürtlerin sosyalistler tarafından temsil edilmesi istenmekte, koşullar sürekli oraya zorlanmaktadır. Nitekim Kürt oylarıyla hükümet değişikliğini umut eden, sistemin kurucu partisi CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Kürt sorununu HDP ile çözeceğiz!" derken yine sistemin köklerinden gelen ve bir dönem HDP genel başkanlığı görevinde de bulunan başka bir isim "Asla unutulmaması gereken şey demokratik çözümün adresi ve asıl muhatabı İmralı'dır." Dedi.

Analizimizde bu bağlamda sosyalistleri Kürtlerin temsilcisi konumunda tutma çabalarını değerlendireceğiz.

SOSYALİSTLER VE KÜRTLER

HDP ve ait olduğu siyasi yapının iki yanı vardır: Siyasal çağdaşçılık ana yapısı ve ulusal sosyalizm yerel örgütlenmesi. HDP, bu iki yanıyla 20. yüzyılda üretilen, sorunlara halkların penceresinden değil, Batılı güçler penceresinden bakan bir siyasi örgütlenmenin uzantısıdır. Genel anlamda geçmişten beri Batılı güçler ve Türk solu denen ulusalcı örgütlenmeyle sıkı bir iletişim ve bağ içindedir. Batı'nın iradesiyle Türk solunun onayını buluşturmadan tek adım atmayacak kadar hem zihnen hem örgütlenme açısından onlara bağımlıdır.

HDP'nin halk iradesi, halkın görüşü gibi söylemlerinin sahada hiçbir karşılığının olmadığını, HDP'nin Batıcı ve dayatmacı üst yapının geleneğini sonuna kadar ve yobazca sürdürdüğünü o yapıyı az çok tanıyan bilir.

Bu yapının ait olduğu üst yapı olarak siyasal çağdaşçılık; söz konusu İslam dünyası toplumları olunca hiçbir zaman halk iradesini önemsemediği gibi, ulusalcı sosyalizm yerel örgütlenmesi de hiçbir zaman halk iradesini tanımamıştır.

İslam dünyasında en diktacı partiler, sahte seçim icracıları, sandık başı baskıcı yapıları ulusalcı sosyalist örgütlenmelerdir. Onların düzmece seçimlerini görmek istemeyen tek güç ise arkalarındaki Batı'dır. BAAS seçimlerini, bir dönem Cezayir, Tunus seçimlerini bir hatırlayalım. Halkın onayını almış olma iddiasındaki sol yapıların nasıl bir seçim siciline sahip olduğunu görürüz. Kişilerin iradeleri dışında sosyalist bir yapıya oy vermelerinin pek çok etkeni vardır. Ama önce zorlama-sonra alıştırma yönteminin söz konusu yapının oy kaynağının büyük çoğunluğunu teşkil ettiği, en çok söz konusu yapı tarafından bilinmektedir.

Böyle bir yapının Kürtlerin temsilcisi olarak öne çıkarılması hem haksızlıktır hem hileli bir yaklaşımdır. Önce söz konusu yapının Kürtler arasında temsil ettiği siyasal çağdaşçılık yanına bakalım: Bir sorunun kaynağı, o sorunun çözümü olamaz. Siyasal çağdaşçılık Kürt sorununun kaynağıdır. İslam dünyası siyasal çağdaşçılığa mahkûm oldukça Kürtler daha çok sorun yaşamışlardır. Siyasal çağdaşçılık Kürtlerin İslam'la elde ettikleri kazanımlarını ellerinden almış, onun yerini hiçbir şekilde doldurmaya yanaşmamıştır. Bugün de ikiyüzlü yaklaşımının aksine yanaşmamaktadır ve daha da ötesi siyasal çağdaşçılık pek çok kanadıyla şovendir, İslam dünyasındaki en ırkçı kesimi temsil etmektedir.

Genel olarak Osmanlı siyasal çağdaşlaşması 29 Eylül 1808'deki Sened-i İttifak'la başlatılır. Bu senede gidilen günlerde Kürtler, Osmanlı tarihinde ilk büyük kayıplarını yaşamışlardır, Süleymaniye ve çevresinde hüküm süren ve Kürt mirliklerinin en gelişmiş kabul edilen Baban Mirliği yıkılmış, yeri de doldurulmamıştır.

Osmanlıda ikinci siyasal çağdaşçılık atılımı hiç kuşkusuz Tanzimat Fermanı'dır. O fermanla birlikte Kürtler bütün siyasal haklarından yoksun kalma gibi bir felakete sürüklenmişlerdir. Başta Botan Mirliği olmak üzere mirlikler peş peşe lağvedilmiş ve yerleri doldurulmamıştır, 1856'daki Islahat Fermanı süreci yine Kürtlerin aleyhine tamamlamış ve Kürtlerin Batılılarca Vilayet-i Sitte diye belirlenen vilayetlerde Ermeni tahakkümüne bırakılması bile gündeme gelmiştir.

Osmanlıda Cumhuriyet Dönemi'ne de doğrudan kaynaklık eden 1908 İttihat ve Terakki siyasal çağdaşçılığında hemen sonra Bitlis ve Erbil çevresinde Osmanlı tarihi boyunca Kürtlere karşı asla yapılmayan siyasal infazlar gerçekleştirilmiş, seyyid-şeyh denmeden idamlar gerçekleştirilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde bu kez ultra bir siyasal çağdaşçılık devreye girdi ve Kürtlerin bütün kültürel hakları yok sayıldı. Medreselerin kapanması bir yana sokaklarda Kürtçe konuşmak bile cezalara konu oldu.

Kronoloji titizce incelendiğinde Kürtlerin İslam'la kaynaştıkça siyasal alanda güçlendikleri, Batı'nın İslam'ın siyasal düzen üzerindeki etkisini baskıyla azalttıkça Kürtlerin siyasal alanda hak gaspına uğradıkları gibi kültürel hakları konusunda da hak gaspına uğradıkları görülecektir. Öyleyse siyasal çağdaşçılık hangi hakla Kürtleri temsil etsin, Kürtlerin temsilcisi olarak görülsün?

Bir de konunun yerel ulusalcı sosyalizm ayağına bakalım: Ulusalcı sosyalizm, 1960 ihtilalinden sonra bütün Türkiye'de güçlendirildiği gibi Kürtler arasında da beslenip yapraklandırılmıştır. Hatta 1960 İhtilali süreci Türkiye'ye özgü de değildir, aynı dönemde ulusalcı sosyalizm İslam dünyasının önemli bir bölümünde darbeler yoluyla iktidara çıkarılmıştır.

İhtilalden hemen sonra Türk ulusalcı solunun önemli isimleri kendilerini bir tür Türkiye BAAS'ı olarak görmüşler ve bu isimler, Kürtler arasındaki ulusal sosyalizme babalık ve annelikte bulunmuşlardır. Ulusalcı sosyalist BAAS partisi Irak'ta Kürtlere karşı katliamlar gerçekleştirirken, Suriye'de Kürtlerin kimlik kartlarını bile ellerinden almıştır.

Türkiye'de ise özde "derin yapı" olarak iktidar olan, sözde ise muhalefet konumunda olan ulusalcı sosyalizm Kürtlerin değerlerine karşı akıl almaz bir savaş başlatmıştır. Kürtler arasında ihdas edilen pek çok sosyalist grup Kürtleri, Kürtlükten çıkarmak için bütün yöntemlere başvurmuştur.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra ise aynı yapının resmi kanadı, sorgu komutanlığı yaparken sivil kanadı halkı o sorgular üzerinden yönlendirmeye kalkışmış; sonuçta başta Diyarbakır E Tipi Cezaevi olmak üzere bölge PKK'nin kanatlanacağı bir kampa dönüştürülmüştür. Söz konusu örgüt güçlendiğinde ise Kürtleri kendileri yapan her ne varsa onu ellerinden almak için akıl almaz bir baskı süreci başlatmıştır.

Turgut Özal'ın Kürtlere nefes aldırma çabaları, sistem içinde örgütlenmiş siyasal çağdaşçı, ulusalcı sol kesim tarafından engellenirken PKK; Turgut Özal'a karşı şiddetli bir mücadele başlatmıştır. Örgüt bunun üzerine sistem tarafından ödüllendirilerek İsmet İnönü'nün oğlu Erdal İnönü'nün partisinin maharetiyle meclise taşınmıştır. Bir ödül-bir sopa taktiğini uygulayan uluslar arası sistemin yerel uzantıları ödül umudu ve sopa mağduriyetiyle Kürtler içinde sosyalist örgüte karşı hile yoluyla sempati oluşturmayı kısmen başarmışlardır. Ekonomik olarak yoksul, kültürel haklar açısından yoksun Kürt, bu umut ve sopa siyasetinin Kürtlere bir kazanım getirmesi yönünde talihsiz bir umuda kapılmıştır.

28 Şubat sürecine gelindiğinde bölgede yapı epey gerilemişken tekrar bizzat Milli Güvenlik Kurulu'nun gizli kararlarıyla desteklenmiş, siyasal olarak canlandırılmıştır.

AK Parti iktidara geldiğinde ise söz konusu örgüt; yeniden eylemlerine başlamış, bölgeye hizmetlerin ulaşmaması ve kültürel haklar noktasında yapılanların toplum zemininde karşılık bulmaması için bütün imkânlarını seferber etmiştir. Hükümet, vaziyeti değiştirmek için 2011'de tamamen örgütün siyasal uzantılarını muhatap alan bir "Çözüm Süreci" başlatmış. Ancak söz konusu siyasal uzantıların önemli isimlerinin bir Amerikan seyahati sonrasında her şey tersine dönmüştür. Bunun üzerine hendek/çukur eylemleri denen eylemler zinciriyle bölgenin şehirleri harap edilmiş, bölgede dindar kesime karşı da linç eylemlerine varan yeni bir eylem dizisi başlatılmıştır. Bu süreçte esasta örgüt ve uzantıları, Türkiye'de siyasal gelişmeleri Batılı güçler lehine yönlendirmek üzere kullanılmışlardır.

Bu siyasal manzaraya 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası koşulları da eklenince bu kez Kürtlerin gittikçe daha çok hissettikleri olumsuzluklar dizisi devreye girmiştir.

CHP, bu koşullardan yararlanarak İstanbul, Adana gibi illerin belediye başkanlığını kazandı. Bir sonraki adımda ise aynı koşullar üzerinden Türkiye Devlet Başkanlığını kazanmayı hesaplamaktadır.

Vaziyet Kürtler açısından hakikaten hazindir: Bir taraf sosyalistlerin tutumlarından yola çıkarak daha önce başlattığı insan hakları programlarını durdururken diğer taraf sosyalistlerin örgütlenmesinden yararlanarak Kürtleri uluslar arası güçlerin dilediği siyasi değişim için kullanılacak bir oy kitlesi olarak görmektedir. Kürtleri, sosyalistlere mahkûm etmeye dönük çok taraflı bir duruş var ve bu duruştan şu an için en çok Kürtler zarar görmektedir.

KONUNUN ARKA PLANI

1990'lı yıllarda sosyalizm dünyada gerilerken bütün İslam dünyasında olduğu gibi Türkiye'de de dindar kesim tabanlı siyaset güç kazanıyor ve Amerika, bundan büyük endişe duyuyordu.

O günlerde Türkiye'de ABD adına gözlemlerde bulunan, bilinen iki önemli isimden biri Graham Fuller, İslâmî kesimlere dayalı siyaset yapanların önündeki en büyük engel olarak etnik sorunları gösteriyordu. Söz konusu siyasi kesime karşı kullanılacak en etkili silah olarak ise bilgi kirliliğini öne sürüyordu. Yolsuzluk, kayırma gibi meseleler hiç kuşkusuz bu bilgi kirliliği için kaynak teşkil edecekti.

Anlaşıldığı kadarıyla Fuller ve ekibi, hükümetin sağcılaşması ve etnik sorunların PKK üzerinden kışkırtılmasını hükümetin elini kolunu bağlayacak ve nihayetinde hükümeti bitirecek etkenler olarak gördüler. Sağcılaşma, ekonomik anlamda adaletten ayrılma ile eşdeğer olduğu gibi adaletsizliği milliyetçilikle örtmeye de yol açar, nihayetinde çok yönlü bir toplumsal tepki getirir. Etnik sorunların silahlı bir örgüt üzerinden kışkırtılması ise hiç kuşkusuz çatışmaya, dolayısıyla ekonomik kaynakların heba olmasına ve nihayetinde milliyetçiliğin öne çıkmasına neden olur.

Birden çok analizimde değindiğim üzere Fuller, birlikte çalıştığı Henry Barkey ile 1998'de ortak yazdığı "Turkey's Kurdish Question (Türkiye'nin Kürt Sorunu)" adlı kitapta ise ABD'nin kaygılarına pratik bir öneri getiriyordu: İkiliye göre, Kürtler, dindar parti ve adaylara büyük ilgi duyuyorlardı çünkü sisteme karşı tepkiliydiler ve dindar yapılar onlara sıcak yaklaşıyordu. Hâlbuki Kürtler arasındaki etkin PKK'nin siyasal uzantıları ile Batı değerlerini temsil eden, sistemin kurucu partisi CHP arasında zihinsel bir yakınlık ve değerler noktasında ortaklık vardı. Bu iki kesimin bir araya getirilmesi durumunda dindar kesimin iktidar olması engellenebilirdi.

Uzun bir süredir zorlanan seçenek budur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimlerinde bu seçenek tatbik edildiği gibi önümüzdeki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de devrede tutulacaktır. Bugüne kadar Kürtler, sosyalistlerin mağduru iken şimdi bütün Türkiye'yi onların sosyalistlere vereceği destek üzerinden mağdur etme planı yapılmaktadır.

Bunun önüne geçmenin yolu, uluslar arası güçlerin ve yerel uzantılarının hem zihniyet hem örgütlenmelerine meydan okuyarak Kürtleri sosyalistlere mahkûm etme adımlarından, siyasetinden bir an önce geri adım atmaktır. Bu adımı atacak olan, hiç kuşkusuz hükümettir.

Modernleşmenin geri yüzü!

Diyarbakır'dan Siirt ve Cizre'ye uzanan sahayı dolaştığınızda kayda değer bir "modern değişim"e tanıklık ediyorsunuz. Bölgeyi son kırk yılda izliyorsanız modernleşmenin toplum zeminine yayıldığını kolaylıkla anlayabiliyorsunuz.

Modernleşme, şekille doğrudan ilgilidir ve onun insan üzerinde en kolay görünmesini sağlayan kılık kıyafettir.

Şehirlerin sokaklarında hatta kimi köylerde yirmi yıl önce asla görmeyeceğimiz bir kıyafet türü ile karşı karşıyayız. Ama mesele sadece kılık kıyafet değildir. Şehirlerde ciddi bir yabancılaşma, kendine ait bir dünyadan kopup küresel olana tabi

olmaya dönük bir farklılaşma yaşanıyor. Özünden kopmuş lâkin henüz yabancı olanı benimsememiş, kanıksamamış olanların tavırlarındaki yapaylık, rahatsız edici bir boyutta seyrediyor.

İslam, yüzyıllar boyu bu coğrafyaya hükmettiği hâlde kılık kıyafeti ve genel olarak folkloru alt üst etmedi. Kadın ve erkek kıyafetlerine standartlar getirmekle birlikte kıyafetin yöreye özgü yanlarını değiştirmede. Oysa modern Batı, henüz tam hâkim olmadığı coğrafyalarda bile kılık kıyafeti tepeden tırnağa değiştirdi, folkloru imha etti.

Bizim coğrafyamız, modernizme karşı direnen nadir noktalardandır. Dünyanın 20. yüzyılda modernizme teslim olduğu bir dönemde toplumumuz, kendini koruma mücadelesini söz konusu yüzyılın son çeyreğine kadar genel olarak sürdürdü.

Bugün bu direniş, bazı noktalarda devam ediyor; buna rağmen modernizm yönünde bir adaptasyonun yaşandığı da gözler önünde. Bu adaptasyona neden olan ne? Modernizme karşı direnişin bazı toplum kesimlerinde kırılmasının gerisinde ne var?

Analizimizde bu sorulara cevap vermeye çalışacağız.

HER ŞEY KÜRESEL DEĞİŞİMİN SONUCU MU?

Modernleşmenin arkasındaki etken irdelenirken sıklıkla ifade edilen bir yargı söz konusudur: Dünya, makro ölçekte değişirken mikro alanların direnişi sürdürülemez. Dolayısıyla yaşadıklarımız, dünyada yaşananların; değişimimiz, dünyadaki değişimin normal bir neticesidir.

Gücünü yüzeyinin makul görünmesinden alan bu yargı, modernleşmenin arkasındaki ana yapının ürettiği en aldatıcı hükümlerden biridir.

Modernizmin tek tipleştirici inanç ve yaşam tarzı, yüzyıllardır özgün değerler ve yaşam tarzına tabi toplumlarca zor kabul edilirdi. Marks'ın ve diğerlerinin ürettiği "determinizm", o zorluğun zihinlerde aşılmasında en önemli etkenlerden biri olarak iş gördü. İnsanı özgürleştirme yönünde değişime tabi tuttuklarını öne süren modernistler, determinist anlayış ile onun iradesini hiçleştirdiler. İnsanın değişime karşı koyma kabiliyetinin olmayacağını, değişimin cebri bir hâl olduğunu öne sürerek onu bitkisel bir yaşamdan da öte nesneleştirme noktasına düşürdüler.

Meselelere yüzeysel bakanlar ve meselenin sadece değişim cihetine odaklananlar, onları cehalet ve gafletle onayladılar. Hâlbuki yapılan işlemin bir değişim; bir de değişimin yönü cihetleri vardır. Değişim, zorunlu olabilir. Ama değişimin yönü, insan iradesinin bir tercihidir. Değişim; insan unsurunun iradesiyle kabulü ya da insan iradesinin bastırılıp zorla tabi edilmesi ile belli bir yöne doğru yol alır.

"Dünya değişti, biz de değişiyoruz!" diyenler, modernizmin arkasındaki planlamayı saklama hilekârlığıyla kalmadılar, aynı zamanda insanımızı özgürleştirme iddiasındayken onun iradesini tamamen hiçleştirdiler. Onun olaylara müdahale kabiliyetini büsbütün inkâr ettiler, onu kulların kulu köle konumuna düşürdüler.

Dünyadaki değişimin ve kitle iletişim araçlarının bu değişimi yayma/dayatma kabiliyetinin Siirt'teki, Batman'daki, Cizre'deki bir genç kadın üzerindeki etkisi inkâr edilemez. Ama meseleyi sadece bu etki ile açıklamak, dış aktörlerin planlamasını yok saymak anlamına geldiği gibi, yerel aktörlerin dış güçler namına faaliyet içinde oldukları gerçeğini de örtbas etmektedir.

İman etmek, cahiliyenin önümüze ve arkamıza ördüğü duvarların yıkılıp ufkumuzun açılmasıdır. Mü'min, ufku açık, akıl ve feraset sahibi, üstün iradeli insandır. Modernizmin, dünyaca kabulünü sağlayan perdeler gözlerimizi hakikate kapatmamalıdır, kapatmayacaktır.

Bölgede yayılan modernizmin arkasında birden çok yerel etken vardır. Bu etkenleri görmek yetmez, onların birbirlerini nasıl tamamlayacak şekilde organize edildiklerini de görmek gerekir. İslam dünyasının istila altında tutulmasında kullanılan, çekişen, çatışan aktörler vardır. Olayları doğru değerlendirmek için o aktörlerin faaliyetlerini görmek yetmez, onlar arasındaki bütünleşmeyi de görmeliyiz.

DEVLETİN İMKÂNLARI MODERNİZM İÇİN KULLANILDI

Tarih boyunca Haçlı, Moğol ve Birinci Dünya Savaşı istilalarının tamamına karşı koyma kabiliyet ve cesareti gösteren nadir alanlardan olan bölgenin dönüştürülmesi, küresel yapıların bir talebidir. Modernleştirme, bir operasyondur ve bu operasyonun arkasında bölgenin direnişinin arkasındaki İslâmî kimlikten huzursuz olan küresel yapılar vardır. Ne yazık ki küreye hükmetme gücüne ulaşan bu yapılar, hükümetler ve örgütleri aynı hedef için yönlendirebilmektedir.

Bölge, 20. yüzyılın başında Türkiye’de yaşanan modernleştirme operasyonu bağlamında devleti yöneten yapı tarafından şiddetli bir baskıya tabi tutuldu. O dönemde özellikle, toplumun erkek unsuruna yönelik şiddetli bir baskı yapıldı. Erkek unsurun itaat altına alınması için canlara kıydı. Lâkin kadın unsurun, direnişin arkasındaki rolü fark edilmedi. Kadın, erkeğine tabi zayıf unsur sayıldı. Bunun için erkek unsurun mühim bir kısmı itaat altına alındığı hâlde bölge, özellikle kadın unsurun direnişiyle modernleşme karşısında kimliğini koruyabildi.

1980’li yıllardan bu yana yürütülen modernleştirme operasyonunun post modern organizatörleri, bölgenin güçlü kadın gerçeğini keşfettiler ve operasyonu özellikle genç kadını hedefe koyarak yürüttüler.

İslam’da toplumların mağduriyetleri, onları ıslah etmek için vesile iken Batılı yaklaşımda toplumların mağduriyetleri istila için kolaylaştırıcı etkidir.

Bölgede örfün İslam karşısında hâlâ ayakta kalması yüzünden, kadının mağduriyeti bir hakikattir. Lâkin Batılı düşüncenin bölgeye yansımaları kadın üzerinde etkili olmadığından modernleştirme operasyonunu yönetenler, bölge kadınına ulaşamadılar, amaçlarına eremediler. Bunun için hükümetleri zorlayarak ve kimi zaman kısıtlı da olsa “Avrupa Birliği Fonu” gibi fonlarla finanse ederek bölgede okullaşmayı yaygınlaştırdılar. Bu ilk anda “insani” bir hizmet gibi görülsede hakikatte özgürleştirme kisvesi altında itaat altına alma operasyonuydu. Yüzeyden bakıldığında bir aydınlanma hareketi iken derinden bakıldığında modernizm üzerinden bir körleştirme faaliyetiydi.

Özellikle en ücra köşelere ulaşan Yatılı Bölge Okulları ve ona karşı İslâmî hizmetlerin baskı altına alınması, bölgede “küreye tabi olmuş” kimliksiz bir kadın unsurun üretilmesinde etkili oldu, bölgeyi modernleştirmeyi ideolojik bir amaç hâline getiren Sosyalist örgütün de işini kolaylaştırdı.

Toplum, elbette okumalıydı, lâkin onu kimliğinden uzaklaştıracak bir bükme operasyonuna tabi tutulmamalıydı.

Hakikatte okumak, kişi ve toplumları aydınlatırken modern eğitim modern körler üretebilmektedir. Bölgede okullar, idrakleri kapanmış gözleri görselin aldatici dünyasından beyne “sürüklenme hevesi” taşıyan bir kadın unsuru üretti. Bu kadın unsurunun daha önce dönüşüm geçirmiş erkek unsurla buluşmasıyla modernleştirme bölgede hız kazandı.

SOSYALİST ÖRGÜT MODERNİZMİ “KUTSALLAŞTIRDI”

Modernizm, henüz 19. yüzyılda Osmanlı gerçeğinde bir kurtuluş yolu gibi tarif edildi. Sosyal ve siyasal dönüşüm yönü teknik yöne daima baskın gelen modernizm ile teknik kalkınma özdeşleştirildi. Modernizmin sosyal yanı, teknik kalkınma taleplerinin önüne özellikle set olarak yerleştirildi. Teknik kalkınma talebinde bulunanlar, modernizmin sosyal ve siyasal yanları ile uğraştırılarak en uygun ifade ile “dolandırıldı”.

Osmanlı gençliği, devlet ve toplumun modernleşmesi durumunda kurtulacağına inandırıldı. Gençlik, kalkınma talebiyle harekete geçmişken sosyal ve siyasal modernizme doğru kaydırıldı. Gençlik, teknikle buluşup Batı istilasına karşı koyma kabiliyeti edinecekken Batı’nın “fedai” savaşı rolüne büründü.

Moğol istilasının çok şeytanca modernize edilerek çağa uyarlanmasından ibaret bu dolandırılma, modernizmin İslam dünyasında yol almasında büyük paya sahiptir.

20. yüzyılın başında bazı Türk milliyetçisi unsurlar ise modernleşmenin Batı tarafından dayatıldığının farkındaydı ama Osmanlı’nın ardından sınırlı da olsa bir toprak parçasını korumak için ona tabi olmayı zorunlu ve nihayetinde akıllıca bir yol olarak gördü. Modernleşirsek Batı, yakamızı bırakır; bizi imha etmekten vazgeçer, düşüncesiyle modernizme hizmet etti. Bu Batı’ya tabi olmaya dayalı, pozitivist ve kendince rasyonel bir milliyetçilikti.

Kürt gerçeğine gelince daha önce başka Müslüman toplumlara uygulanan modernleştirici araçların tamamı sentezlenerek ona karşı kullanıldı. O araçların tümünün aynı anda işletilmesiyle Haçlı ve Moğol'un kıramadığı inadin ki hakikatte sebatın kırılacağı düşünöldü.

Bu çerçevede İslam'dan kopuş yanıyla modernleşme; Batı'nın Kürtlere temel insan haklarını vermesi ya da Kürtlerin temel insan hakları için verdiği mücadeleyi desteklemesi için farklı gruplarca bir öneri olarak sunuldu, onay gördü. Aynen Türk milliyetçiliğinde olduğu gibi, bölgede bazı kesimler, özde İslam'la bir sorunları olmadığı hâlde İslâmî faaliyetleri Batı'nın gazabına yol açacağı için reddettiler. "Kültürel" dindarlıklarını terk etmedikleri hâlde "İslam için çalışırsak bugünün dünyasında ebediyen haklarımızı alamayız" teziyle İslâmî faaliyetlerin karşısında yer aldılar. Söz konusu kişiler, aynı tezle modernleşme yönündeki faaliyetleri desteklediler ve o faaliyetlerin fiili bir mücadele ile desteklenmesi durumunda, Kürtleri haklarına kavuşturacağı yönünde bir kanaat oluşturdular.

1960 darbesinin aktörlerinin faaliyetlerinden bağımsız olmayan bu düşünce, 1970-1980 sürecinde bölgede geniş bir alan edindi; 1990'lı yıllarda ise bölgede Kürt milliyetçisi yapıların temel eğilimi hâline geldi.

PKK, ilk günden bu propagandanın içindeydi. 1990'lı yılların eşğinde ise Türkiye'nin derin yapıları ile kurduğu, görünür bir ilişkiyle özellikle bu propagandayı yükledi. Örgütsel mücadelesini, Kürt halkının sosyal anlamda modernleştirilmesi mücadelesine büründürdü, kendisini Batı'ya, modernizmin son "fedai örgütü" gibi tanıttı, bunun üzerinden Batı ile temas kurdu ve bundan çıkarlar elde etme yoluna gitti.

Bu yeni hâlde, 1920'li yılların Türkiye'sinde modernleştirme için başvuru olan baskı yöntemleri bile gölgede kaldı. İslâmî mücadele bu baskı ile frenlenmeye çalışılırken modernizmi bir kurtuluş yolu olarak kutsallaştırma projesi de büyük ihtimalle Batılı danışmanların destekleriyle geliştirildi.

Değerlerine, kimliğine ölesiyeye bağılı insanımız, bugüne kadar modernizmi reddederek temel değerlerini koruduğu gibi nüfus çoğalması gibi yanlarını da koruyordu. Toplumumuz, modernizmden korunmanın kendisine yönelik olumlu yanlarını görüyor ve o yöndeki tutumunu ısrarla sürdürüyordu. Hâlbuki söz konusu projeye modernleşmek, haklarına kavuşmak için yegâne kurtuluş yolu gibi göröldü, o yola girmek, kurtuluşa ermekle bir sayılmaya başlandı. Özellikle genç kadın unsuru, mağduriyetleri üzerinden buna inandırılarak modernizmin gönüllü bir "fedaisine" dönüştüröldü.

Sokaktaki "modern" görüntü, ana hatlarıyla bunun bir neticesidir. Ne var ki bu süslü görüntünün görünmeyen tarafında, bölgede geçmişten beri çekiciliği olmayan alkol bağımlılığı olmasa da gençler arasında uyuşturucu bağımlılığı gibi acılar vardır. Halk, esef içinde "Bu bela de nereden çıktı?" diye hayıflanıyor. Ama ölçülerini yitirdiğinden vakaları yorumlayamıyor.

Değerlerin tükendiği bir ortamda, evlilik kurumu tahrip olmakta, nüfus artış hızı gittikçe düşmekte ve bölgenin onurlu kimliği gittikçe tüketilmektedir.

Ne yazık ki bölgenin onurlu kimliğinin tüketilmesi, birbirleriyle çatışan "farklı" unsurlar tarafından sevinçle karşılanmakta ve "farklı" yöntemlerle desteklenmektedir. Akıllarını yitirenler, bu sevincin arkasındaki etkenleri anlamaktan aciz!

Sosyalist yobazlık!

Sosyalizm büyük bir ilerlilik iddiasıyla ortaya çıktı. Hatta kendisini ilerlilikle özdeşleştirip kendi dışındaki her tür ilerlilik iddiasına karşı savaş açtı. Çarlık Rusya'sının sanayileşme yolundaki sermayesine el koydu; Çarlığın Doğu Avrupa, Orta Asya ve Kafkasya'daki sömürgecilik birikimini bu sermayeye aktırdı. Çin'de kadim teknoloji mirasını ele geçirdi.

Her iki büyük ülkedeki teknik zekâyı ideolojik bir disiplin içinde kendi ilerlilik iddiasının ispatı için kullandı. Çarlık Rusya ve Çin'in birikimini öne sürüp ideolojisinin nasıl bir birikim sağladığını propaganda etme yoluna gitti.

Sosyalizm öncesi birikim sayesinde her iki ülkenin çekirdeğinde bu propagandaya malzeme olacak bir görüntü oluştu. Ya gerisi?

Sosyalizmin büyük iddialarla uğradığı coğrafyalar... Dünyanın sanayi ve teknoloji açısından en çok gelişmiş coğrafyalarına komşu veya yakın ülkeler, sefalet içindeler... Arnavutluk, Macaristan, eski Yugoslavya kalıntıları bir yana bizzat Sovyet Rusya sınırları içinde yer alan Ukrayna, Ermenistan, Gürcistan... Gezenler sadece yokluğu anlatıyor. Buralar, madden çökmüş, manen bin kat daha çökmüş... Sosyalist ilerencilik, sadece ailenin çöküşü, erkeğin içkiye müptelası, kadının fitri korunma dışında her tür korunmadan soyutlanması olarak var olmuş. Sosyal yardımlaşma, çocuk eğitimi için kurumların inşası... Her şey bitmiş.

Sosyalizm, bu toplumlara ilerletmek bir yana, Rusya hesabına madden sömürmüş, ideolojik ilerleme adına manen tüketmiş ve nihayet kapitalizmin kucağına atarak eğlencelik malzemeye dönüştürüp yok etme noktasına düşürmüştü.

Sosyalizmde ısrar eden Güney Amerika ülkelerinin daha iyi bir durumda olmadığı da malumdur.

Bize gelince Kızıltepe'de, Nusaybin'de, Batman'da dolaştığınızda sosyalist ilerencilik iddiasının sahaya nasıl yansıdığını kolaylıkla fark edebiliyorsunuz.

Buralar çeyrek asırdır sosyalist yerel yönetimler (belediyeler) tarafından yönetiliyor. Kalıcı hizmetler adına bir şey yok. Geçici hizmetler ise ya alabildiğine yüzeysel ya da yapılmamış. Onlara büyük umutlarla destek veren en yoksul semtler, hâlâ en acınacak durumda kayyumlardan hizmet beklentisi içindeler.

Genel görünüş, yıpranma yüzünden çeyrek asır öncesinin çok gerisinde... Yer yer Afrika resimlerini bile andırdığı oluyor. Belediyeler kendileri hizmet etmedikleri gibi halka da kalkınma yönünde yol göstermemişler. Bunun yerine sürekli Batılılaşma yönünde halkı jakoben bir mantıkla kendi değerlerinden uzaklaşmaya zorlamışlar.

Bu jakobenliğin izleri artık bir sosyal araştırmacı için anlaşılabilir görünüm edinmiş. Benzer bir durumu Ankara'nın Çankaya semtinin gecekondu semtleri ile kısmen İzmir'de görmüştüm. Orta Afrika ve Güney Amerika belgesellerini de izlerseniz benzer manzaralar göreceksiniz. Yıkılmak üzere olan toprak evlerden çıkan pek modern giyimli kadınlar, kız çocukları... Evlerin hâli ile onların hâli garip bir çelişki arz ediyor. Aynı semtlerin bir yanlarına açılmış, her biri İslam öncesini andıran isimlerle levhalandırılan kültür merkezi adı altındaki sosyalist ideoloji eğitim binaları... Sosyalist ilerleme iddiasıyla geri kalmışlık burada yan yana, iç içe duruyor. Bu ideolojik yoğunlukla geri kalmışlık bana hep İzmir'de bir gecekondu semtinin tepesine yüklenmiş bir apartman büyüklüğündeki malum büstü hatırlatıyor. Yoksulluk, geri kalmışlık orada o büstün büyüklüğü kadar büyük... Burada da sosyalist ideolojik propaganda ne kadar yoğunsa yoksulluk o kadar yoğun...

Sosyalizm, Ukrayna'da, Ermenistan'da, Gürcistan'da manayı bitirdiği gibi burada da bitiriyor. Siyah kot giyen kız çocuğu ile saçını kuyruk yapan genç, ne yazık ki artık ilerlemenin son aşamasında olduğunu düşünüp yarı yıkık toprak evlerden büyük hülyalar içinde çıkıyor. Geçmişe dair o kadar berbat bir yoksunluk, yasaklılık propagandasına tabi tutulmuş ki... Atalarının yüz yıllardır meşru olarak yaptıkları bir mekânda buluşmayı gayri meşru gerçekleştirmeyi sosyalizm sayesinde eline geçmiş en büyük nimet biliyor, bu eylemiyle insanlığın en ileri kesimleri arasına katıldığını düşünüyor.

Sosyalist genç, bu buluşma ile avunup sosyalizmin büyük ilerlemecilik hayallerini kurarken çoğu hukukçu ve kısmen ağa-molla-şeyh kökenli sosyalist baronlar, Antalya sahilleri ile bölge arasında mekik dokuyorlar. Bilenlere, Rusya'daki Kırım sahilleri misali, Hazar sahillerindeki mütevazı villalarının edebiyatını yapıp bu kadarcık lüksün aslında kendilerini sosyalizmin haramlarını ihlal noktasına götürmediğini usulca anlatıyorlar. Nusaybin'deki genç kızın burjuvazi karışıklığını bu edebiyatla daha bir sosyalist baron sevdasına dönüştürüyorlar! Kızıltepe'deki genç delikanlıyı daha bir Batı enstrümanlı yoksulluk bestelerine hayran bırakıyorlar.

Sosyalizm, burada kendi evrensel hikâyesini yaşıyor; gençler ise kadın aldatılmışlığını!

Sosyalizm, dünyanın farklı noktalarında farklı sebeplerle yayıldı. İslam dünyasına ise milliyetçilikle kamufle edilerek çağdaştırıcı bir ideoloji olarak dayatıldı. Dış ve iç yapılar, bu ideoloji üzerinden halkı öz değerlerinden uzaklaştırabileceğini düşündü. Her tür hak arayışı kasıtlı buraya yönlendirildi. Hak arayışı ve hakkı için isyan edebilme cesareti sosyalizme yönlendirilerek uluslar arası güçlerin bildikleri, kontrol edebilecekleri ve çıkarları için kullanabilecekleri bir sahaya çekildi.

Coğrafyamızdaki büyük gelişmeler bir yana Kızıltepe'yi, Nusaybin'i, Batman'ı dolaşırken bu projenin küçük boyutlarına kolaylıkla tanıklık edebiliyorsunuz. Burada sokaklar, ne acı ki yetmiş yıl önce Ankara'ya gelip "Türkler Batılılaşıyor" tespitiyle keyiflenen Batılıların torunlarına "Kürtler Batılılaşıyor" keyfini yaşatabiliyor.

Batı çöküş işaretleri veriyor, dünya bu süreçleri bırakıyor, bizde ise sosyalizm yobazlık içinde yer edinme eğilimi gösteriyor. Bütün dünya bir olmuş, bizi bu değer tüketen ideolojinin çarklarının arasına atmaya çalışıyor.

İslam'a Hakaret ve Sosyalist Örgütün Serüveni

Geçen hafta, bir kadın milletvekili TBMM'de "Size neden gerici diyoruz, biliyor musunuz? Çünkü sizler 500 yıl geride kalmış Osmanlı'yı, 1500 yıl geride kalmış din esaslı toplum düzenini yeniden hortlatmaya çalışıyorsunuz. Biz kadınlar özgür olabileceğimizi öğrendik ve ne 500 yıl ne de 1500 yıl öncesine gitmeye niyetimiz yok. Götüremezsiniz!" diye konuştu.

Sözlerindeki kodlara bakıldığında bir tepeden bakış, diktatöryal yapılara özgü bir dil bas bas bağıyordu.

Kadın milletvekili, "hortlatmak" ifadesiyle İslam'a açıktan hakaret ettiği gibi, İslam'dan uzaklaşmayı "özgürleşme" ile ilişkilendirerek emperyalist yapıların İslam karşıtlığına da selam veriyor, "Ben size aidim, benden istifade edin, beni destekleyin!" diye de açık çağrıda bulunuyordu.

Bu sözlerin basına yansımından sonra bazılarında politik; samimi kesimlerden ise haklı öfkelerinin karşılığı tepkiler geldi. Onun despotik çağrışımlar içeren konuşmasına karşı, pek çok hikmetli söz söylendi. Ama mesele yine söz konusu kişinin ve partisinin dünyasıyla sınırlı kaldı. Analizin bundan sonraki kısımlarında daha çok "Sosyalist Örgüt" diye söz edeceğimiz PKK ile Türk Solu arasındaki ilişki üzerine neredeyse hiçbir şey söylenmedi.

Analizimizde söz konusu hususları değerlendireceğiz.

KİM BU HAKARET EDEN MİLLETVEKİLİ?

İslam'a hakaret eden milletvekili Balıkesirli ama Erzincanlı diye tanıtıldı. Oysa bir "memur" çocuğu olması dışında Erzincan'la bir ilişkisi yoktu. Tamamen Türk Solu mensubu. Türk Solu'nun da sıradan bir mensubu değil. 2012-2018 yılları arasında, altı yıl boyunca Halkevleri Genel Başkanlığı yapmış biri.

Kadın, "Sosyalist Örgüt"ün bir milletvekili... Hiç kuşkusuz A. Öcalan'la ilişkisi sempatiyi aşan bir partiden, kongrelerinde Öcalan'ı "Serok!" diye selamlayan bir parti.

Ya Halkevleri? Bizzat Mustafa Kemal'in direktifiyle 19 Şubat 1932'de Ankara ve diğer 14 il merkezinde kurulmuş, amacı Kemalist devrimleri halka dikte etmek olan bir dernek.

Halkevleri, o yıllarda, devletin güç ve imkânlarını kullanarak halkı devrimlerin öğretileri doğrultusunda dönüştürmek üzere faaliyet gösteren bir cemiyet olarak var olmuş.

Bizzat söz konusu milletvekilinin genel başkanı olduğu günlerde, Mart 2016'da Danıştay tarafından bir kez daha "Kamu Yararına Çalışan Dernek" statüsü onaylanmış. O dönemde pek çok üyesi tutuklanarak Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılmak istendi. Fakat hükümetin inisiyatifine karşı Danıştay 10. Dairesi, Bakanlar Kurulu kararı ve bunun dayanağı Dernekler Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin iptaline hükmetti. Derneğin, kamu yararına çalışmadığına dair şikâyetleri reddetti. Devlet destekli dernek olma ayrıcalığına son verilmesini uygun bulmadı!

Kamu yararına çalışan dernekler, başta vergi muafiyeti olmak üzere pek çok ayrıcalığa sahiptirler. Dolayısıyla devletin imkânlarıyla faaliyette bulunurlar. Söz konusu milletvekili de o imkânlarla buralara gelmiş.

BİR FULLER - BARKEY PROJESİ

1998... Türkiye'de 16 Ocak'ta kapatılan Refah Partisi'nin temsil ettiği siyasi görüşün nasıl diskalifiye edileceğinin düşünüldüğü; Bölge'de ise toplum zemini bulunan, ana akım İslâmî harekete yönelik akla hayale gelmez baskıların uygulandığı günlerdi.

İşte o günlerde, 15 Temmuz 2016 darbe girişiminde yer aldığı gerekçesiyle adı çokça anılan ABD vatandaşı Henri J. Barkey ve CIA şefi Grahame E. Fuller, “Turkey’s Kurdish Question (Türkiye’nin Kürt Sorunu)” diye bir rapor/kitap hazırladılar.

Raporun ön sözünü ABD Ankara eski büyükelçilerinden Yahudi diplomat Morton Abramowitz kaleme almıştır.

Dönemin Fransız büyük elçisi Eric Rouleau da rapor için, “Türkiye’nin geleceği açısından hayati öneme sahip bir soruna ilişkin belgelere dayalı kapsamlı ve cesur bir çalışma. Kalıcı bir çözüme dair seçenekler sunuyor.” demiş ve bu sözü Türkçe çevirinin bizzat kapağına alınmış.

İlginç midir artık! Bu raporu hazırlayan Fuller, Barkey Yahudi oldukları gibi, ön sözü yazan Abramowitz, övgüsü kapağa taşınan Eric Rouleau da Yahudidir. Anlaşılacağı üzere ABD, meseleyi “Ortadoğu”nun dizaynı çerçevesinde görmüş ve tamamen Yahudilere bırakmıştır.

Fuller ve Barkey, söz konusu kitapta, önce Refah Partisi’nin yükselişine dikkat çekiyorlardı. Bölge’deki İslâmî harekete değiniyorlardı. Sonra “Sosyalist Örgüt”ün Cumhuriyetin kurucu zihniyetine yakın olduğunu; buna karşı, Türkiye’de sistem karşıtı İslamcıların Kürt sorunundan yararlanarak büyüme potansiyelinin bulunduğu tespitlerinde bulunuyorlar. O dönemde siyasi zeminde bulunan HADEP ile Cumhuriyetin kurucu aklını temsil eden Kemalist Sol zihniyetin yakınlaşmasının zaruretinden söz ediyorlardı. Bu iki yapının yakınlaşmasını Türkiye’nin Batı kampında kalması ve İslâmî yanını ilerletmemesi için bir çözüm olarak öne sürüyorlardı.

Mikro alanda bu çalışma yapılırken aynı dönemde bütün İslam dünyasında Sol ile ABD arasında daha sıkı bir ilişkinin kurulması yönünde bir makro çalışma da devam ediyordu.

Avrupa ülkelerindeki Sol partilerin bağlantılarından da yararlanılarak bu süreç zahmetsiz bir şekilde yürütüldü ve İslam dünyası Solu, Batı’nın İslam dünyasında İslâmî gelişmelere karşı kullanacağı bir müttefike dönüştürüldü. Bu çerçevede ABD, Solun İslam dünyasında canlanması için gerekli finansman ve propaganda desteği verirken Sol da “uygarlık/çağdaşlık cephesi” içinde, İslam karşıtı liberal ekonomi çevreleri ile bütünleşti, faizci bankaların ve tüketime teşvik eden kapitalist, büyük şirketlerin kültür-sanat müdürlüğü görünümüne büründü. İslam karşıtı etkinliklerini de genellikle o çatı altında yürüttü. Sosyal medya yaygınlaştığında ise Sol, İslam karşıtlığını o zeminde en katı şekilde üstlendi, uluslararası İslam karşıtı cephenin itirazsız, o çevrelere eleştiri getirmekten bile ürken bir acentesi oldu.

Sözü edilen milletvekilinin genel başkanı olduğu Halkevleri de tam bu süreçte “birleştirici bir köprü” olarak öne sürüldü.

Vakti zamanında Adnan Menderes bu derneği kapatmıştır. Ama onun idamına yol açan 12 Mayıs 1960 İhtilali’nden sonra dernek yeniden açılmıştır.

Dernek; bir dizi serüvenin ardından 16 Haziran 2012’de tam da “Çözüm Süreci” meselesinin sıcaklığını koruduğu günlerde gerçekleştirilen genel kurulda söz konusu milletvekilini genel başkanı olarak seçti.

O tarihten sonra Halkevleri Derneği, hem İslam dünyası Solunun emperyalist güçler hesabına İslam karşıtlığı işlevini sürdürdü hem de Öcalan’ın partisiyle Kemalist Sol arasında bir tür köprü rolü oynadı. Aynı anda hem HDP hem CHP genel başkanlarına çağrılarda bulundu. İki kesimi yakınlaştırmak için olağanüstü bir trafik başlattı. Onun yanında HDP’nin 2015 seçimlerinde barajı geçmesi için CHP’liler arasında kampanya düzenleyen, bütünleştirici kol olarak çalıştı. Boğaziçi sosyetesinden dahi, Solla Batı etkisindeki yapılar arasındaki yeni bütünleşme doğrultusunda oy devşirdi.

Seçimlerden sonra, bizzat söz konusu milletvekilinin başkanlığında aynı anda CHP ve HDP genel başkanları ziyaret edilerek iki partiye “Eğitimdeki dinselikleştirme politikaları durdurulsun!” çağrısı yapıldı.

Bu faaliyetlere ödül olarak derneğin genel başkanı 2018 Türkiye Genel Seçimlerinde HDP listesinden İstanbul milletvekili yapıldı. Bu kişi, Meclis’te İslam’a hakaret ettiği konuşmayı da bu ödülün bir neticesi olarak yapabildi. Ama aynı zamanda “Sosyalist Örgüt”ün İslam karşıtı karakterini bir daha gözler önüne serdi.

“SOSYALİST ÖRGÜT” VE İSLAM KARŞITLIĞI

Sosyalist örgüt (PKK), 1970’li yılların sonunda duyulduğunda Kürtler için tamı tamına bir muammaydı. Zira örgüt kurucuları Kürdî hareketler içinde biliniyor değildi. 1980’li yıllarda ilk eylemlerini yaptığında ise toplum, bir anda Öcalan’ın yanında Yalçın Küçük ve diğer aşırı Sol-Kemalist isimleri buldu. Ne yazık ki toplum, Küçük’ü sadece Sol kimliği ile biliyor ve meseleyi sadece bir Sol dayanışması zannediyordu. Oysa Küçük, 1960 İhtilal’ından sonra kurulan Devlet Planlama Teşkilatı’nın Sosyal İşleri Dairesi, diğer adıyla Uzun İşleri Planlama Dairesi’nin tepesindeki isimlerden biriydi.

1960 İhtilal, örgütlü Türkiye “Kürt Solu”nun “ebeveyni”, bir yanıyla anası bir yanıyla babasıydı. İhtilal, rengini bulduktan sonra bir yanıyla katı Kemalist yapı, diğer yanıyla yeni “Devlet Solu” olarak tezahür etmişti. Esasta ise ihtilalcılar, marjinalleşen “kurucu akıl Kemalizm”e toplum zemininde taban üretme çabası içine girmişlerdi. Bu bağlamda, Kürt toplumunun Sol üzerinden dönüştürülmesi, Kemalist kulvarın “çağdaş dünya görüşü”nün içine çekilmesi projesi geliştirilmişti.

Kürt toplumunun nüfuz sahibi önemli isimleri Sivas Kampı’nda toplanmış, salıverildiklerinde ise siyaset dışında bırakılmışlardı. O günden sonra Sol dernekler Kürtler içinde mantar gibi çoğalmış, 1970’li yıllara gelindiğinde her yanı kaplamışlardı. PKK de onların geç örneklerinden biriydi.

Sosyalist Örgüt, 1980’li yıllarda ilk eylemlerini yaptıktan sonra kimliğini halk nezdinde kısmen saklı tuttu, 1990’lı yıllara doğru ise İslam karşıtlığını tamamen açığa vurdu. O dönemde İslam’a haftalık olarak hakaretler eden hatta Selman Rüşdi’nin mel’un kitabını Türkçeye çeviren Kemalist Türk Solu ile ittifak içinde hareket etti.

Ne var ki bu Kemalist Türk Solu, 28 Şubat sürecinde ABD ve İsrail’le güçlü bir yakınlık kurduğunda Türk halkının desteğini kazanmak için, Öcalan’a sırt çevirdi ve ABD-İsrail-Avrupa desteğiyle Öcalan’ı Türkiye’ye getirtip içeriye attı.

Sosyalist Örgüt, bu hamlenin ardından, 2000’li yıllarda yeni bir tarza yönelip İslam konusunda ikiyüzlü bir siyaset geliştirdi. Halka yönelik yüzünde İslam karşıtı söylemini kısmen yumuşattı. Buna karşı Öcalan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne gönderdiği yaklaşık 1000 sayfalık savunmasında 1930’larda Halkevleri’nin kurulduğu günlerde Cumhuriyet kadrolarının sergilediği sertlikte ve hatta birebir aynı söylemle İslam düşmanlığı yaptı. Açık seçik bir dille İslam’ın esaslarına yönelik yer yer hakaretler içeren bir inkâr dili sergiledi. Batı’ya benden önceki Müslüman kökenliler, İslam’la savaşmakta yetersiz kaldılar. Çünkü İslam’ı bilmiyorlardı, ben İslam’ı biliyorum ve onunla en etkin savaşı ben yürütürüm, ahdinde bulundu.

Örgüt, o günden sonra, İslam karşıtlığında İslâmî hareketten yediği darbelerin de etkisiyle ikiyüzlülüğe yöneldi. Bilinen siyasi figürleri başörtüsü serbestliği ile ilgili ılımlı açıklamalar yaptılar, başı örtülü bazı kadınlar, belediyelerde eş başkanlığa seçildi. Tanınmış bazı karışık, sözde “eski İslamcı”lar HDP listelerinden milletvekili yapıldı.

Ama aynı zamanda belediyelerin kurduğu “halk evlerinde” ateizm dayatıldı, İslam’a açıktan hakaret edildi. “Cinsiyetsiz kimlik” teşviki yapıldı. Parti yetkilileri İstiklal Caddesi’ndeki cinsel sapma gösterilerine fiilen katıldılar. Değişen Batı Solu ve ABD liberalizmi ile aynı tutumları sergilediler.

Örgüt, artık sosyalist midir, liberal midir? Hatlar birbirine karışmaya başladı. Gençliğe yönelik propagandada Sol söylem devam ederken dışarıya yönelik tutumlarda liberal bir yöneliş izlendi. HDP bu ikiyüzlü yapıyla, Türkiye’de uluslar arası güçlerin destek verdiği muhalif koalisyona dahil oldu, 2019 belediye seçimlerinde CHP ile yakınlaşmasını büyükşehirlerde seçim desteğine kadar götürdü.

Bugün için hiç tereddüt etmeden şunu ifade edebiliriz: Yeni bir 28 Şubatvari cephe ile karşı karşıyayız.

Ama 28 Şubat cephesi neredeyse tamamen sistemin içinden çıkmışken, önümüzdeki Cumhurbaşkanlığı seçimlerine hazırlanan cephe, sistem içinden gelen yapı ile sistemin dışında görünüp sistemle ilişkili grupların bir koalisyonu şeklindedir. Sistem içi yapıyla sisteme muhalif görünen ama sistemin ideolojisini paylaşan yapıların buluşmasından ibarettir.

Bu yapıyla 12 Mayıs 1960 İhtilali koalisyonunun bir versiyonu gibidir. Koalisyonda Kemalistlerle uç Sol kesimler ve uç milliyetçi yapılar bir aradadır. Burada sorun kimi dindar kesimlerin o günden farklı olarak bu koalisyonda yer almaya

çalışmalarıdır. Onların varlığı bu koalisyonun işini fena hâlde kolaylaştırmaktadır. Zira koalisyon, bir yanıyla İslam karşıtlığı yaparken diğer yanıyla dindar bile görünme kaygısındadır. Çünkü bir ihtilal yapısından farklı olarak ihtiyaç duyduğu seçim galibiyeti için geniş halk kitlelerinin desteğine ihtiyacı vardır.

Bu koalisyonun yapısıyla ilişkili olarak önümüzdeki seçimlere kadar, koalisyon birleşenlerinden İslam karşıtı söylemleri duymaya devam edeceğiz. Çünkü koalisyon, aynen Öcalan örneğinde olduğu gibi, ihtiyaç duyduğu Batı'ya İslam karşıtlığı noktasında güvence vermek gereksinimi duymaktadır. Onunla beraber, koalisyondan İslâm'a saygı söylemlerini de duyacağız. Çünkü koalisyon, seçim galibiyeti için halk oyuna muhtaçtır!

Özetle bu, militarist karakteri postmodern 28 Şubat'ın, demokratik görünümlü postmodern 28 Şubat'ıdır.

Geleceği; bugünü doğru görenler kazanır!

“Şarkiyatçılığı” Aratmayan “Şarkçılık”

Geçen hafta ismi anılmaz bir yazar, Batman'la ilgili menfur bir olaydan bütün şehirle ilgili olumsuz bir yargıda bulunma nefreti gösterdi.

Solcu Yazar, İslamî kesimden tepki alırken “Kürt Solu” denen “uydu” çevrelerden ses çıkmadı. Bir satırla bile olsun yazarı kinama cüretinde bulunmadılar. Muhtemelen sürüklendikleri kompleks içinde “Kadın haklı değil mi?” dediler.

Asıl mesleği tiyatroculuk olan söz konusu yazar, argümanlarını sıralarken “Batman, kadın intiharlarının en çok olduğu kenttir.” diye yazmıştı. Sonraki özür metninde de bu bilginin resmi kayıtlara dayandığını öne sürüyordu. Doğru değil. Bölge'de Sol'un bütün can damarlarını tıkadığı Tunceli dışında intihar oranları tepede olan herhangi bir il yok. Bölge'de intiharların yüksek olduğu iddiası, Bölge'ye yönelik üretilen olumsuz algı için kullanılan masaüstü, sahte bir bilgi.

SDAM olarak 2018'de yayımladığımız “Nedenleri, Çeşitleri ve Çözüm Önerileri ile İntihar Olgusu” raporu, bu gerçeği bütün açıklığıyla gözler önüne seriyor. Dolayısıyla yazar, daha önce üretilmiş bir algıyı güncelleştirerek Batman ve Bölge ile ilgili o olumsuz algıya süreklilik kazandırma aleti vasfında kalıyor.

Bu “süreklilik” çabasının altında ne var? Bu çabanın kökleri nereye dayanıyor? Analizimizde bu konuyu ele alacağız.

ŞARKİYATÇILIĞIN “ŞARKÇI”LIĞA UYARLANMASI

Bilindiği üzere, Batıların “Oryantalizm” dedikleri Şarkiyatçılık, İslam dünyasına tepeden bakma, İslam dünyasını ötekileştirme, dışlama, aşağılama çabasını ifade eder. Şarkiyatçı, İslam dünyasını aşağılayarak Batı'yı yüceltme derdindedir.

Bu yaklaşım, 20. yüzyılın başlarında “Şark Vilayetleri”ne uyarlandı. Ama bu uyarlanmanın kökleri ta Tanzimat günlerinin Fransız İhtilali aklına maksur ilk Osmanlı laiklerine dayanıyor. O dönemde yöreye gönderilen Batı eğitilmiş ve çoğu Mason yöneticiler, Bölge'yi Osmanlı denkleminin dışına çıkarmak için ilk olumsuz yargıyı ürettiler. Şuursuzdular, yaptıklarının Osmanlı'yı parçalamak isteyen emperyalistlere yaradığının farkında değildiler.

Lütfen bakın 1836'da Bölge'ye görevlendirilen bu nitelikteki kişilerden Reşit Paşa, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde yer alan raporunda ne diyor?

“Cizre yöresi Kürtleri geçen sene gördüğümüz Kürtlere (Yezidîleri kast ediyor) benzemeyip meğer bunlar onlardan birkaç kat fena bir milletmiş. ...Şöyle ki buralarda “seyyid” ve “şeyh” diye tabir edilen birtakım fesatçılar olup daima dağlarda gezip tümüyle beyaz elbise giyerek her nereye gitseler bazıları “Ca-i bı Şeyhna(şeyhimiz geldi)” bazıları da “Şeyh-i ma hat(şeyhimiz geldi)” diyerek kadın ve erkek ellerini öpüp eteklerine sarılıyorlar. Bunlar kendi kabilelerine her ne söyleseler, “Yani filan ile muharebe ediniz ve filan ile barışınız” dedikleri anda öylece hareket ediyorlar. Faraza iki aşiret

birbirleriyle savaşmaya başlayıp iki taraftan tüfekler kullanılıyor iken bu şeyhlerin biri aralarına girdiğinde derhal tüfek kesilip yerli yerine giriyorlar. Özetle, bunların hâlleri hiçbir millette görülmemiştir.”

Sanki bir Osmanlı Paşası değil de bir Fransız generali! Toplumsal gerçeğe hem yabancı hem o gerçeği saptırıyor! Raporu sunduğu idarenin zihninde kasıtlı olumsuz bir yabancılaştırma, esrarengizleştirme, takip merakı oluşturma eğilimi üretiyor. Ne yazık ki büyük Osmanlı'yı bu tür kişiler “bölüp” yıkım sürecine sürüklediler.

Meşrutiyet günlerinde Vilayet-i Şarkıye (Şark Vilayetleri) kavramı yerleşirken İttihat ve Terakki günlerinde olumsuz yaklaşım bir yargıya doğru yol aldı.

Cumhuriyet'in ilk yıllarına gelince Mustafa Kemal'de kökleşmiş bir “Şark/Doğu” karşıtlığı görünmemektedir. Mustafa Kemal, bütün ülkenin olduğu gibi Kürtlerin de İslamî kesimlerine karşı bilinen tutumu içinde iken laik kesimleri ile sıkı bir dostluk kurdu. Bizzat kendisi Bedirhanlardan Hüseyin Vasıf'ı Milli Eğitim Bakan'ı tayin etti ve onun üzerinden “Aileniz çınar gibidir!” diyerek Bedirhanların bir kısmına Çınar soyadını verdi. Bedirhan'ın torunlarından Cemal Kutay'ı da genç bir gazeteci olarak hep yakınında tuttu.

Mustafa Kemal, Babanzâdelerden Hüseyin Şükrü Baban'ı İstanbul Üniversitesi'nde Ordinaryüs Profesörlüğe yükseltip bu üniversitenin İktisat Fakültesi Dekanlığına getirdi. YÖK'ün olmadığı o günlerde Hüseyin Şükrü Baban, Türkiye yüksek öğretiminin tepe komisyonunun da başkanı konumundaydı.

İstanbul Hukuk'un duayen hocası Ebül'ulâ Mardin'in en önemli temsilcileri olduğu Mardinî ailesi de Cumhuriyet'in ilk yıllarının ayrıcalıklı laik “Şark”lılarındandı. Dolayısıyla Mustafa Kemal, Osmanlı Dönemi'nde “Şark”ın ilim kurumlarındaki ağırlığını, laik olduğu taktirde Cumhuriyet'e aktarmakta bir sakınca (!) bulmamış görünüyor.

Aynı dönemde fikrî hayatın en ön kısmında da Karadeniz'de yerleşik, daha sonra Eyüboğlu soyadını alan Eyyübîzadelerden Sabahattin Eyüboğlu, Bedri Rahmi Eyüboğlu kardeşler ve amcazadeleri İsmet Zeki Eyüboğlu vardır.

Köken olarak Malatyalı olup İzmir'de doğan İsmet İnönü'nün de 1960 İhtilali'nden önce Şark nefreti içinde olduğu söylenemez. İnönü'nün de köklü nefreti bütün ülke gibi Bölge'nin dindar önderlerine yönelikti. Bildiğim kadarıyla Musa Anter'in ailesi de dahil, laik ailelerin İnönü ile daima sağlam ilişkileri vardı.

Mustafa Kemal ve İnönü günlerinde “Şarkçılığı” büyük ölçüde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Kadro dergisi çevresi sabit yargılarla donatıp yerleştirdi. Yakup Kadri, Yahudiliğe yakın bir isimdi ve aynı zamana Nev-Yunanî akımına mensuptu. Dolayısıyla topluma sınıfsal bir bakış açısıyla bakıyordu. Yunanî kafa hiyerarşisiyle, başkente en uzak yer olarak “Şark”, onun avanesinin gözünde “en alt yerdî” ve oralarda okulların açılması dahi sakıncalıydı. Yakup Kadri, şedit bir İslam karşıtıydı ve “Şark” a nefreti de oradan geliyordu. Onun üretimleri başka üretimlerle buluşarak, M. Kemal'i da aşan, İnönücülük de denen, aslında hiçbiri de olmayan, sadece dış güçlerin elini temsil eden Halkçı/Ulusalcı bir Sol hasil etti.

Aynı günlerde Almanya'da yayılan faşizm akımı da Halkçı Cumhuriyetçileri etkiledi ve sanılanın aksine milliyetçi muhafazakârlar değil, ultra Halkçı laikler ırkçılığa saplandılar. Devrin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt o kesimin tipik isimlerindendi. Mahmut Esat, “Türk” kavramını yetersiz görüyor, katıksız ırkçı bir yaklaşımla, “öz Türkçe” ile aynı mahiyette “öz Türk” kavramını kullanıyor ve “Öz Türk olmayanların Türk vatanında bir hakkı vardır, o da hizmetçi olmak, köle olmaktır” diyordu. Uyarlanmış bir Şarkiyatçı yaklaşımıyla ülke içinde, bir kesimi yüceltmenin yolunu diğer kesimleri aşağılayıp ötekileştirmede buluyordu. Farklı yönden bir “bölücülük” geliştiriyordu.

Devrin milliyetçi muhafazakâr çevreleri, “Şark”ın insanını “Şark Adamı” ifadesiyle, ülkenin hâlâ milli özelliklerini koruyan dindar, cesur, cömert, misafirperver şahsiyetleri olarak takdir ederken Kemal Tahir gibi Solcular, “Kürt hamal” gibi vurgularla Şarkçılığı besliyorlardı. Solcuların “Şark Adamı” ile sorunu hiç kuşkusuz dindarlığıydı ama bu aynı zamanda ırkçı yana da sahipti.

Adnan Menderes, iktidara geldiğinde “Şark”ın dindar ailelerinin itibarlarını iade etti, hemen hemen her aileden bir kişiyi vekil yaparak Bölge ile sağlam bir bağ da kurdu. Fakat 1960 İhtilali, onun çabalarını tersyüz etti.

“ŞARK”IN SOLCULAŞTIRILMASI YA DA “SOYSUZLAŞTIRILMASI”

1960 İhtilali'nden sonra, Mahmut Esat Bozkurt'un ötekileştirme anlayışı ile Kemal Tahir'in aşığılama yaklaşımı sentezlenip "resmi ideoloji"ye dönüştürüldü. Yakın hedef (!) "Şark"ın Demokrat Parti tarzı partiler için oy kaynağı olmaktan çıkarılmasıydı.

Bu dönemde, milliyetçi muhafazakâr kesimin "Şark Adamı"nı takdir eden yaklaşımının aksine Sol edebiyat, artık "Doğu" denen "Şark"ı aşığılamaya devam etti. Aziz Nesin gibi yazarlar, öyküleriyle bu fonksiyonun vidası iken daha sonraki yıllarda "İnek Şaban", "Bilo", "Züğürt Ağa" tipleriyle sinema da sürece dahil oldu. Söz konusu tipler üzerinden Doğu, cehaletin yurdu, insanın ve özellikle kadının ezildiği taşra, "gülünç ahmaklar"ın memleketi olarak tanıtıldı.

Ama 1960 İhtilali'nin asıl büyük operasyonu Doğu'nun Solcullaştırılıp "asaletinden uzaklaşma" manasında "soysuzlaştırılması"dır. Kürtlerin Solcullaştırılması, onların dindarlık, cesaret, misafirperverlik, akrabaya iyilik gibi bütün hasletlerini yok etmeye dönük, dış bağları olan korkunç bir iç operasyondur. İrkçı yönü bulunan bu operasyon, henüz 1980'e gelmeden kısmen de olsa ne yazık ki hedefine ulaştı. O yıllarda Bülent Ecevit'i eleştiren ismi mahfuz dindar bir yazarın Ecevit'in ne kadar menfi bir kişi olduğunu anlatmak için aslının Kürt olduğunu sözlerine eklemesi vaziyetin vahametini açıklıyordu.

1980 SONRASI: PKK VE TÜKENİŞ

Sol örgüt PKK ile başlayan kanlı süreç ve bunun yol açtığı göçler, "Şark Adamı" diye zihinlere kazınan yiğit, cömert, misafirperver insan tipi algısının sonu oldu. Solcullaşma ve göç, yöre insanını bütün hasletlerinden uzaklaştırdı, katli, hırsızlık, soygun gibi suçlarla anılmasına yol açtı.

Üretilmiş Kürt Solu, bu sürecin önemli bir aktörü iken kendisini hep "Kürt insan hakları hamisi" gibi arz eden Türk Solu, tiyatro ve sinema üzerinden bu dönemde Bölge'ye yönelik nefret tohumlarını ekmeye devam etti, Tanzimat'la birlikte üretilen yargıya artık "algı" ayarı veren değirmene su taşıdı.

Cumhuriyet gazetesi kökenli gazetecilerin bütün Türkiye basınına hükmettiği 28 Şubat döneminde bu nefret ayyuka çıktı ve toplumun bütün kesimlerine şu veya bu boyutta yayıldı.

Turgut Özal döneminde okullaşmanın yaygınlaşmasıyla Bölge'nin gençleri ilk kez yaygın bir şekilde üniversite sınavlarında öne çıktılar. Buna karşı söz konusu dönemde, aslında bütün bölgede üniversite sınavında kopya çekildiği yaygaraları koparıldı.

O günlerde,

-Bölge Ermeniliğe geri dönüyor!

-Kadınlar, mal gibi (başlık parası kast edilerek) satılıyor!

-Tacizin her türü alelade bir vaka!

-Bölgenin toprakları Yahudilere satılıyor!

başlıkları etrafında dehşet verici bir kin ekildi ve ilk kez yaygın bir şekilde milliyetçi muhafazakâr kesimler de propagandanın titizce seçilmiş "Ermeni", "Yahudi" gibi kotlarından etkilenerek algının etkisi altına girdiler.

Bugün hâlâ bilinenin aksine Türkiye'de milliyetçi muhafazakârları ulusalcı sosyalistlere göre ırkçılığa uzaktırlar. Bu tür kesimlerin ne edebi üretimlerinde ne de sinema üretiminde asla aşığılanma görülmez. Buna karşılık bizzat benim tetkikimle hâlâ Aziz Nesin zihniyetindeki dizi sektöründe bütün kötü roller, aşığılayıcı ve tiksindirici bir tutumla Bölge insanının isim ve görünümleri üzerinden canlandırılıyor.

Türkiye, "o bölge, oralar, o memleket" kotlu ayrımcı yaklaşımına; "Nerelisin?" sorusuna verilen "Olsun! Olsun!" günlerine, sözü edilen yargıdan algıya ulaşan yapılaşma süreciyle geldi. Ama hâlâ bu sürecin yine en temiz yürekli "Olsun! Olsun!" diyen Anadolu insanıdır. O, hiçbir zaman roman ve öykülere, tiyatro oyunlarına, sinema filmlerine aşığılayıcı kotlar ekleyen Halkçı/Ulusalcı Sol gibi ırkçı olmadı. Halkçı/Ulusalcı Sol, Türkiye'de ırkçı ayrımcılığın teorisyeni ve tepe noktasıdır; ırkçılıktan kaynaklı sorunların çoğu, onların teorilerinin sahada vücut bulmasıdır.

Memleketin insanını, Sol yazar ve çizerlerin ırkçılığına sürüklemek; bu memlekete yapılacak büyük kötülüklerdendir. Bu kötülüğün önüne geçmek hepimizin vazifesi olmalıdır.

Kürt mevzusu ve Türkiye siyasetinin çıkmazı!

Türkiye, kritik 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi'ne doğru yol alırken CHP'nin HDP'leşmesi gerçeği yeteri kadar ciddiye alınmamaktadır.

Zira Türkiye'de Kürt mevzusuna zoraki olarak yabancılaştırılmış muhafazakâr kesim, HDP'leşmeyi anlama sorunu yaşamaktadır.

Türk muhafazakâr dünya, HDP'yi salt "Kürtçü ayrılıkçı" bir hareketin siyasal kanadı olarak düşünmekte, meselenin arka planıyla baştan beri hiç ilgilenmemektedir. Bunda hiç kuşkusuz Kürtlerin İslâm'dan uzaklaştırılmasından acı duymamanın, öyle demeyeyim ama Kürtlerin İslâm'dan uzaklaştırılmasına karşı "derince" sebeplerle duyarsız kalmanın da etkisi söz konusudur.

HDP gerçeğinin anlaşılmasında ve onunla birlikte Kürtlerin İslâmî kimliğinin geleceği ile ilgili duyarsızlık, Türkiye'nin önündeki siyasal sürecin eksik ve yanlış okunmasının önünü açmaktadır.

HDP, Müslüman bir toplum içinde örgütlenen uç seküler, uç sosyalist bir yapıya kısa sürede siyasal; uzun sürede sosyal ve siyasal bir taban kazandırma işleviyle siyaset yapmaktadır.

Parti, ait olduğu yapının genel karakteri üzerinde ilk günden beri dünyaya verdiği mesajlarda hâlâ despotik ulusal sol çizgidedir.

İslam dünyasında örgütlenen despotik ulusal solun genel karakteri, İslâmî her tür gelişmeyi politik abartı formu içinde Batı'ya ihbar etmek ve onu engellemeye dönük işçilik karşısında siyasal bir ücret/destek talep etmek üzerine oturmuştur.

İçeride ulusallıktan, ulusal çıkarlardan söz ederken dışarıya bağımlılığı içeri aleyhine sınırsızca meşrulaştırıp sistemleştiren bu çürük karakter, Batı'nın İslam dünyasına yönelik projelerinde her zaman "eldeki sopa" işlevi görmüştür. Despotik ulusal sol, kendisini ana akım İslâmî hareketlere karşı konumlandırmış ve bu hususta Batı'dan daha katı bir yaklaşım içinde görünmeye özen göstermiştir.

Aynı ulusal sol, bununla birlikte, Mısır'da Cemal Abdünnasır deneyiminden de istifadeyle ilk günden bu yana kendilerine itaat eden ve ana akım İslâmî hareketlerden uzak duran, dindar kesimlerle barışık kalmaya hatta onlara yerel örgütlenmede bir pay ayırmaya da önem vermiştir.

Despotik solun uç seküler yüzü; bu hiçbir zaman iskelet olmayan ve olmayacak dindar yapılarla ilişkiler üzerinden “yumuşak” gibi görünür, onlara halk nezdinde meşruiyet ve taban kazandırır, aynı zamanda onların toplumu İslam’dan uzaklaştırma programlarında da kayda değer bir hasar oluşturmaz.

HDP’nin örgütlü yapısı içinde, Batı’daki “yeşiller” düzeyinde çağdaşçı/Batılı yaşam tarzını benimseyip her tür ahlaki kriteri yok sayan bir gençlik yetiştirmesi; söz konusu günü, sosyal yapıyı ve uzak siyasetleri okumayan itaatkâr dindar yapıların dikkatini çekmez. Onların bilinç düzeyi ve çıkara dayalı yaklaşımları; böyle bir örgütsel siyasal günahkârlığı anlamaya engel teşkil eder. Dolayısıyla HDP, siyasi çizgisini kolaylıkla sürdürme imkânı vermiştir.

Bu siyasi çizgi; HDP’ye despotik solcu PKK’nin üzerine kurulu olduğu esaslardan kopmadan günlük siyasette geniş kitlelere seslenme ve nihayetinde bölge siyasetinde iktidar olma imkânı verdi.

Bu çizgi, temelleri kadim Şarkiyatçı Fransız Mason mahzenlerinde atılmış; günümüzde ise Neo-Şarkiyatçı Pentagon uzmanlarınca güncellenmiş, çok incelikli bir siyaset mühendisliği eseridir. Siyaseti kabataslak ve sadece yerelden okuyanlar, hiçbir zaman bu mühendislik ve mimariyi anlayamadılar.

HDP, bu karakterle beraber Türk solu kökenlidir; ondan doğmadır ve ona karşı her zaman boynu büküktür; kendisini Türk solunun hizmetkârı konumunda görme kompleksinden hiçbir zaman kurtulamamıştır. Bunda hiç kuşkusuz partide Dersim-Adıyaman hattı Alevi sathının örgüte hâkim olmasının da kayda değer bir payı vardır.

CHP’yi bir noktada HDP’den ayıran, CHP’nin İslam dünyasındaki ulusal sol yapılardan baştan beri farklı olarak halka karşı dindar görünme zorunluluğu hissetmemesi, o yönde hiçbir zaman bir çaba içinde bulunmamasıdır.

CHP, henüz Halk Fırkası kimliğinde iken halka dindarimsı mesajlar vermenin parti örgütlerinde ve devlet işleyişinde dine ve dindarlara karşı ödünlerin kapısını açacağını düşünmüş ve bütün ortamlarda ödünsüz bir din karşıtlığı söyleminde ısrar etmiştir.

28 Şubat’ın başbakanı Bülent Ecevit dahi, CHP’nin ana yapısında “ortanın solu” olarak din konusunda ödün veren konumunda görülmüştür.

CHP’nin Türkiye siyasetinde diğer özgün bir yanı ise 1990’lı yıllardan itibaren Kürtlerden aldığı desteğin sifira inmesine aldırış etmeden örgütlenmelerinde ödünsüz bir şekilde Kürt mevzusuna karşı duyarsız kalmasıdır.

Erdal İnönü’nün önderliğindeki SHP, HDP çizgisinin ilk örneği HEP’i Meclis’e taşımış; bunun aldığı sert tepkiden sonra CHP yeniden vücut bulmuş, nihayetinde SHP siyaset arenasından silinmiş ve yeni CHP, Deniz Baykal günleri boyunca HDP’nin siyasi çizgisine karşı ödünsüz bir karşıtlık ve duyarsızlık noktasında durmakta ısrar etmiştir.

CHP’NİN DEĞİŞİMİ!

1990'lı yıllarda Refah Partisi, Türkiye siyasetinde seküler sağ ve solun bölünmüşlüğü içinde yükselip iktidar adayı olduğunda ABD'nin Yahudi kökenli Türkiye masası şefleri derin bir kaygıya sürüklendiler.

Süreci tamamen "Kürt Sorunu" üzerinden okuyan masa şefleri Graham Fuller ve Henry Barkey, "Türkiye'nin Kürt Sorunu" adlı raporlarında Refah Partisi'nin yükselişini tamamen "Kürt Sorunu" üzerinden okumayı tercih ettiler. Başka bir ifadeyle Kürt mevzusunu Türkiye siyasetinde "anahtar mevzu" olarak ele alan ikili, bütün Türkiye siyasetini söz konusu mevzuya el atarak değiştirebileceklerine inanmışlardı. Çok manidar bir şekilde bu iki CIA çalışanının raporuna ön sözü Yahudi ABD eski elçisi Morton Abramowitz mukaddime yazmış, raporu yine Yahudi Fransız büyükelçisi Eric Rouleau tanıtmıştır. Dolayısıyla rapor ekibi, tamamen Yahudi'dir.

Fuller ve Barkey, Refah Partisi'nin yükselişini tabii bir yükseliş veya İslâmî kesimin bir zaferi olarak değil, "devletin kurucu aklının partisi" olarak konumunu ifade ettikleri CHP'nin kuruluş günleri siyasetindeki ısrarının bir neticesi olarak görüyorlar; Türkiye'de "siyasal İslam'ın" yükselişinin temel sorumlusu olarak bu tutumu tespit ediyorlar ve Kürt mevzusunu merkeze alarak CHP'yi bu ısrardan vazgeçmeye davet ediyorlardı.

Merhum Necmettin Erbakan, Kürt mevzusu ile ilgili söylemi ile Türkiye'de muhafazakâr yapılara giydirilen gömleği yırtma teşebbüsünde bulunmuş, bunun bereketi görülmüş ve bu, dışarıyı panikletmişti.

Bölgenin kendi köklerine dayalı ve geçmişten beri Türkiye'nin genel İslâmî yapısıyla barışık olmayı önemseyen İslâmî yapısının yükselişi de Barkey ve Fuller'in beyan ettikleri endişe kaynakları arasındaydı. Onların bu endişeleri süreç içinde Emre Uslu tarafından doktora tezi olarak Utah Üniversitesi'ne sunuldu.

Doktorasını üniversitenin bursuyla yapan Uslu, tezinin sonuç bölümünde açık bir dille Türkiye'nin kuruluş aşamasındaki rolünde kalması için Kürt dindarlığının kontrol altına alınmasını öneriyordu.

Uslu, bunun için PKK'nin siyasal kanadının bir sosyal dönüştürücü olarak özgür bırakılmasını; buna karşı kendi ifadesiyle bölgenin dindar sosyal yapısının değişmesinin önündeki en önemli engeli teşkil eden Peygamber Sevdalıları camiasına yönelik örgütsel bir adlandırma yaparak Nazilere uygulanan sert yöntemlerin kullanılmasını öneriyordu. Ona göre, Türkiye'nin laik yapısının korunması için bu yapıya karşı demokratik hakların yok sayılması elzemdir ve bunun meşruiyet misali Avrupa'nın Nazilere yönelik uygulamalarıdır.

Anlaşıldığı kadarıyla Türk solu ve Türk sosyal demokrat çevrelerle sıkı bir ilişkiye sahip Barkey ile 15 Temmuz darbecileri ile sıkı bir dostluğu bulunan Fuller, HDP'yi ve Amerika'ya itaat eden 15 Temmuz darbecilerini ikna etmişlerdi. Geriye sadece CHP'nin iknası kalmıştı. Rapor da bu iknanın mümkün ama güçlükleri üzerine kurulmuştu. İkili; aslında CHP'den çok şey beklemiyordu, despotik seküler çekirdek yapısını ve örgütlenmesini korusa da güncel siyasette bir açılım gerçekleştirmeli ve buna da Kürt mevzusuna yönelik bariyerini kaldırmakla başlamalıydı.

İkiliye göre CHP'nin ısrarından vazgeçmesi durumunda "siyasal İslam" engellenir, Türkiye'nin Batı yanlısı siyasetine iktidar yolu açılırdı. Böylece devletin kökleri ile güncel siyaset yeniden buluşur ve Türkiye'de Batı için oluşmuş sorun izale olurdu.

CHP, Deniz Baykal'ın tasfiyesi ve mevcut genel başkanın seçilmesiyle bu değişimin işaretlerini verdi ve süreç içinde HDP ile aynı siyasi çizgiye geçti. Vakanın "ilginç" yanı ise genel olarak Dersim-Elazığ-Maraş-Adıyaman Alevileri tarafından yönetilen bir HDP ve üst yapısı ile yine Dersimli bir genel başkan önderliğindeki CHP'nin buluşmasıydı. Dolayısıyla mühendislik; Bernard Lewis'in İslam alemini "yeni azınlıklar" üzerinden okuma Neo-Şarkiyatçılığı ile de birebir örtüşüyordu.

Bu bağlamda,

CHP, 2015'ten beri bizzat kendi resmi kanalında başlattığı bir kampanya ile kadınları siyaset uğruna ilkesizce soyunmaya çağırmaktadır. Bu kampanyanın ne kadar etkili olduğunu ayrıcalıklı CHP seçmenlerinin çoğunlukta olduğu bir sosyal ortama girdiğinizde fark ediyorsunuz.

CHP, İstanbul Sözleşmesi'ne açıkça sahip çıkıyor.

CHP, alkolizm ve eşcinsel grupları sahiplenme konusunda siyasal günahkârlığın en uç türünün yanında duruyor.

CHP, hükümetin İmam Hatip, Kur'an Kursu çoğaltma çalışmalarına karşı durmakla yetinmiyor; vaizlerin dahi susturulması yönünde her tür girişime arka çıkıyor hatta sözcülük yapıyor.

CHP, genel başkan yardımcılarını üzerinden uç sosyalist örgütleri yakınında tutacak titizlikte bir sol siyasi dil kullanıyor.

Bu beş yön, CHP'nin kuruluş dönemi köklerine sadakatini ortaya koymakla birlikte Batı nezdindeki varlığına da anlam kazandırıyor.

Aynı CHP; HDP'nin siyasi çizgisini taklit edercesine, ki gerçekte bu bir taklit değil, bir programda buluşturma ve buluşma neticesidir, şu siyaseti de icra ediyor:

Küskün, hırslı ve itaatkâr dindar yapılara kapıları açıyor.

Başörtülülerle resimler çekip onları yer yer parti teşkilatlarına alıyor.

İtaatkâr dindarlığa karşı olmadığını her fırsatta beyan ediyor.

Bu iki yön, bir arada değerlendirildiğinde özü/çekirdeği aynı, günlük politik söylemi değişmiş gibi görünen bir CHP portresi ortaya çıkıyor.

CHP, bu iki yönün birlikteliğinin nihayetinde kendisinin kuruluş felsefesine hizmet eden bir iktidar getireceğine ikna olmuş durumdadır. Ona İYİ Partili ülkücüler ve küskün ya da eskiden beri itaatkâr dindarların verdiği destek ile HDP'nin her şartta hazır desteği, iktidar umudunu gerçekleştirme imkânı veriyor. Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durum da bu imkânı artırıyor.

Buna karşı AK Parti'nin küskün sekülerler ve kadim milliyetçilerden aldığı destek; aynı kesimlerin bariyerlerinin getirdiği tutukluğu izale etmiyor.

Türkiye siyaseti, bu çerçevede tam bir çıkmaza girmekle yüz yüzedir.

